

BP Azərbaycanca Davamlı inkişaf haqqında hesabat 2013

bp.com/xezer

Daha güclü, daha
etibarlı bir BP qururuq

Hesabatımız barəsində

Bu hesabat 31 dekabr 2013-cü ildə bitən təqvim ilini əhatə edir. Bəzi hallarda 2014-cü ildə baş vermiş mühüm hadisələr də hesabatda daxil edilib. Başqa cür göstərilməyibsə, mətndə "BP p.l.c." və onun törəmə şirkətləri və filiallarının əməliyyatları və fəaliyyətləri arasında fərq qoyulmur.

Xüsusi olaraq göstərilən hallar istisna olmaqla, bu hesabatda "bizə", "biz" və "bizim" sözlərinə edilən istinadlar Azərbaycanda BP şirkətinə edilən istinadlardır. Əgər hesabatda "BP Azərbaycanda" deyilərək istinad edilsə, bu o deməkdir ki, yalnız Azərbaycanda olan əməliyyatlarımıza istinad edilir. Əgər biz "BP AGT"yə istinad ediriksə, onda bizim Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyədəki fəaliyyətlərimizə istinad edirik. "BP" və "BP qrupu"na edilən konkret istinadlar "BP p.l.c." onun törəmə şirkətləri və filialları deməkdir. Dollarla ifadə edilən bütün məbləğlər ABŞ dollarını nəzərdə tutur. Qaz həcmli standart kubmetr və ya standart kubfutla verilir.

Bu hesabat hər il Azəri-Çıraq-Dərinisulu Günəşli yatağı üçün birgə əməliyyat şirkətinin əməliyyatçısı və idarəedicisi, həmçinin Ze Bakı-Tbilisi-Ceyhan Payplayn Kompani ("The Baku-Tbilisi-Ceyhan Pipeline Company") şirkətinin idarəedicisi qismində çıxış edən BP Eksplorasın (Kaspiyan Si) Limited ("BP Exploration (Caspian Sea) Limited") ilə Şahdəniz yatağının əməliyyatçısı və Sauf Kokazus Payplayn Kompani ("South Caucasus Pipeline Company") şirkətinin texniki operatoru qismində çıxış edən BP Eksplorasın (Şahdəniz) Limited ("BP Exploration (Shah Deniz) Limited") tərəfindən nəşr edilir. Bu şirkətlərin hər biri bu hesabatın məqsədlərinə uyğun olaraq öz layihələri üzrə müvafiq məlumatları vermişdir.

Üz qabığındakı şəkil

Səngəçal terminalı dünyanın ən böyük kompleks neft və qaz emalı terminallarından biridir. O, Xəzər regionunda BP-nin neft və qaz əməliyyatları üçün strateji mərkəzdir.

Mərkəzde: Bu strateji mərkəzin təhlükəsiz və etibarlı fəaliyyətini təmin etmək üçün terminalda minə qədər işçi durmadan işləyir.

Solda: Terminal ərazisində yerləşən Xəzər texniki təlim mərkəzi yeni işə götürülmüş texniklərə dünya səviyyəli təlim keçir. Buraya tədris otaqlarında fəaliyyətlər, hasilatın simulyasiyası, geniş və tam təchiz edilmiş emalatxana daxildir.

Sağda: Səngəçal terminalındakı neft və qaz emalı sahəsinin görünüşü. Terminalda texnoloji emaldan keçən neft və qaz regional və dünya bazarlarına boru kəmərləri vasitəsilə nəql edilir.

Daha çox məlumatı onlayn əldə edin

Bizim ikidilli bp.com/xezer veb-saytımız Xəzər regionunda müxtəlif enerji layihələrimiz barədə əsas məlumat mənbəyidir.

bp.com/xezer

Ən son xəbərlər, layihələrin təfərrüatları, ətraf mühit və sosial sahəyə təsirin qiymətləndirilməsi, layihələri tənzimləyən hüquqi sənədlər, vətəndaş cəmiyyətinin monitorinq hesabatları və BP-nin onlara cavabları, Azərbaycanda BP-nin davamlı inkişaf haqqında əvvəlki hesabatları və digər sənədləri nəzərdən keçirin.

bp.com

Bu saytda BP qrupu haqqında məlumatlar, o cümlədən şirkətin strategiya və dəyərlərinin təfərrüatları, onun bütün dünyada fəaliyyəti və əməliyyatları haqqında hesabatlar, həmçinin qrupun davamlı inkişaf haqqında xülasələri yerləşdirilib.

ecbaku.com

Bu saytda inkişaf layihələri haqqında ən son xəbərlər, BP və digər beynəlxalq və yerli şirkətlərlə işləməyin yolları barədə faydalı məlumatlar yerləşdirilib.

Xəbərdarədicisi bildirir

BP-nin Azərbaycanda Davamlı inkişaf haqqında 2013-cü il üçün hesabatında öncədən söylənmiş, məsələn, çıxarılacaq həcm və ehtiyatlara, əsaslı, əməliyyat xərcləri və digər xərclərə, həmçinin gələcək layihələrə aid müəyyən bəyanatlar vardır. Bir sıra amillərdən, o cümlədən tələb və təklifin dəyişməsindən, qiymət və işlərin gedişi məsələlərindən, həmçinin siyasi, hüquqi, maliyyə, kommersiya və sosial şəraitdən asılı olaraq faktiki nəticələr belə bəyanatlardakı göstəricilərdən fərqlənə bilər.

Hesabatın içindəkilər

“BP Azərbaycanda. Davamlı inkişaf haqqında hesabat 2013” bizim 2013-cü təqvim ili ərzində nail olduğumuz istehsalat göstəricilərimizi, ətraf mühitin mühafizəsi ilə bağlı gördüyümüz işləri və Azərbaycandakı fəaliyyətlərimizin digər sahələrini əhatə edir. Bu hesabat bizim davamlı inkişaf haqqında on birinci hesabatımızdır və əvvəlki hesabatlar barədə aldığımız rəyləri özündə əks etdirir.

Ümumi baxış

2 Giriş sözü

Qordon Birrell 2013-cü ildə həyata keçirdiyimiz müxtəlif fəaliyyətlərin əsas məqamları barədə düşüncələrini və gələcək planlarımızı bölüşür.

Əsas istiqamətlər

8 Əməliyyatlarımız

Biz Xəzərdə əsas karbohidrogen yataqlarını işlədir, onları region və dünya bazarları ilə birləşdirən boru kəmərlərini idarə edirik.

20 Əməkdaşlarımız

BP-nin Azərbaycanda uzunmüddətli uğurunun əsasını qoymaq üçün əməkdaşlarımızın idarə və inkişaf etdirilməsi üsullarımızı necə təkmilləşdiririk.

29 Əməyin təhlükəsizliyi

Diqqəti təhlükəsiz, etibarlı və qaydalara uyğun əməliyyatlara yönəldir, gördüyümüz hər işdə əməyin təhlükəsizliyi və əməliyyat risklərinin idarə edilməsini əsas götürürük.

Bizim hesabat prosesi və əsas icra göstəricilərimiz

55 Hesabat prosesi, rəy və təkliflər

Məqsədimiz fəaliyyətlərimiz barədə tam və şəffaf hesabat vermək, əvvəlki hesabatlar barədə maraqlı tərəflərin rəy və təkliflərinə cavab verməkdir.

56 Beşillik icra göstəriciləri

Hasilat, əməyin təhlükəsizliyi, ətraf mühit və sosial xərcləri əhatə edən əsas icra göstəricilərimiz.

3 BP Azərbaycanda – ilk baxışda

Təşkilatı strukturumuz ilk baxışda, bizim tarixçəmiz, 2013-cü ildə əsas nailiyyət və çətinliklərin xülasəsi.

36 Ətraf mühit

Yeni layihələrin kəşfiyyat və işlənməsindən başlamış hasilat mərhələsində ətraf mühitin mühafizəsi üzrə fəaliyyətlərimizin idarə edilməsi.

44 Cəmiyyət

Biz təhsil, icma və sahibkarlığın inkişafı sahəsində layihələrimiz vasitəsilə və gəlirlərin şəffaflığı sahəsində əməkdaşlıq etməklə cəmiyyətə və yerli iqtisadiyyata müsbət təsir göstərməyə can atırıq.

“Ernst & Young” şirkəti
Yoxlama prosesinə giriş sözü

BP-nin Azərbaycan-Gürcüstan-Türkiyə üzrə regional prezidentinin giriş sözü

“

BP və onun tərəfdaşları Azərbaycana karbohidrogen ehtiyatlarının ölkənin mənafeyi naminə təhlükəsiz və etibarlı şəkildə işlənilməsi istiqamətində kömək etmək barədə öhdəliyinə sadıqdır.

”

Gordon Birrell

“BP Azərbaycanda. Davamlı inkişaf haqqında hesabat”ın on birinci buraxılışını təqdim etməkdən məmnunluq duyuram.

On ildən artıqdır ki, bu ölkədə hansı işləri gördüyümüzə və onları necə yerinə yetirdiyimizə dair ictimaiyyətə məlumat vermək barədə üzərimizə götürdüyümüz öhdəliyin bir hissəsi olaraq BP hər il bu hesabatı hazırlayır.

Biz Azərbaycanda super-nəhəng Azəri-Çıraq-Dərsulu Günəşli (AÇG) neft yatağının və çox böyük Şahdəniz qaz yatağının, eləcə də dünyamıqyaslı Səngəçal terminalının və neft-qaz ixracı üçün iri boru kəmərlərinin operatoruyuq.

Bu il biz “Əsrin müqaviləsi” kimi tanınan AÇG hasilatın pay bölgüsü sazişinin imzalanmasının 20 illik yubileyini qeyd edirik. 1994-cü ildə uzaqgörən bir layihə kimi başlanan iş davamlı bir uğur hekayəsinə çevrildi. Tərəfdaşlarımızla birgə karbohidrogen ehtiyatlarının ölkənin mənafeyi naminə təhlükəsiz və etibarlı şəkildə işlənilməsi istiqamətində Azərbaycana kömək etmək üçün dünyamıqyaslı bir infrastrukturunu layihələşdirərək qurduq.

Öhdəliyimizi təhlükəsiz və etibarlı şəkildə yerinə yetirmək vədimize sadıq

Hasilatımızı təhlükəsiz və məsuliyyətli şəkildə artırmaq əməliyyatlarımızın mühüm bir aspektidir. 2013-cü ildə hasilatı optimallaşdırmaq istiqamətində tərəfdaşlarımız və Azərbaycan hökuməti ilə razılaşdığımız planlarımızın həyata keçirilməsində yaxşı irəliləyişə nail olduq. Ümidvarıq ki, birgə səylərimiz bizi addım-addım yataqdan hasilatı maksimuma çatdırmaq öhdəliyimizi yerinə yetirməyə doğru aparmaqda davam edəcək.

Çıraq neft layihəsi bu öhdəliyin əsas hissələrindən idi. 2010-cu ildə sanksiya verilmiş 6 milyard dollarlıq layihə yeni Qərbi Çıraq platforması vasitəsilə AÇG yatağından neft hasilatını artırmaq məqsədilə işlənilib hazırlanıb. Layihə iş gününün itirilməsi hadisəsi baş vermədən təhlükəsiz şəkildə tamamlandı. Xəzərdə indiyədək quraşdırılmış ən ağır platforma olan Qərbi Çıraq 2014-cü ilin yanvarında uğurla hasilata başladı.

İnanırıq ki, düzgün hasilat planları və uyğun texnologiyalar yatağın optimal işlənmə planı ilə birləşsə, AÇG dünya səviyyəli bir yataq olaraq Azərbaycan üçün, tərəfdaşlarımız və region üçün on illər boyu mənfəət gətirəcək.

Enerji sahəsinin gələcəyi istiqamətində işləyirik

Bununla yanaşı, dünyada ən iri yeni təbii qaz layihələrindən biri olan Şahdəniz Mərhələ 2 layihəsi yaxşı irəliləyişə nail olub. 2013-cü ildə Şahdəniz tərəfdaşları boru kəmərinin yekun marşrutlarını təsdiqləyərək Şahdəniz qazını Avropaya çatdıracaq Cənub Dəhlizi üçün yol müəyyənləşdirdilər.

Bu layihə çərçivəsində bir çox işçi qrupları tərəfindən göstərilən səylər öz zirvə nöqtəsinə dekabrın 17-də Bakıda yekun investisiya qərarının imzalanması ilə çatdı. Bu həqiqəten tarixi addımın atılması Xəzər karbohidrogenlərinin işlənilməsində yeni səhifə açır və Azərbaycanı Avropa üçün mühüm enerji təchizatçısına çevirir.

Eyni zamanda, Şahdəniz üzrə hasilatın pay bölgüsü sazişinin müddəti 2048-ci ilədək uzadıldı. Bu o deməkdir ki, BP və onun Azərbaycandakı tərəfdaşları Şahdənizin gələcək mərhələlərini qiymətləndirmək istiqamətində işlərə başlaya biləcəklər.

AÇG yatağı haqqında biliklərimiz əsasında bu qənaəətə gəldik ki, AÇG-nin daha dərin qatlarında iri təbii qaz ehtiyatlarının olması mümkündür. Həmin ehtiyatları Azərbaycanın öz yeni təminatçı rolunu artırmaq planlarını dəstəkləmək üçün işlənilə bilər.

2013-cü il boyunca işçi qruplarımız Şəfəq-Asiman perspektiv strukturunun üçölçülü seysmik tədqiqat məlumatlarının emalı ilə bağlı irihəcmli işin yerinə yetirilməsini davam etdirdilər.

Məsuliyyətli korporativ vətəndaş və yaxşı işəgötürən olmağa can atırıq

Məzunların işə qəbulu proqramımız Azərbaycan gəncləri arasında populyarlığını saxlayaraq 2013-cü ildə 4 300-dən artıq ərizə ilə yeni rekord vurub. 2013-cü ilin sentyabrında neft-qaz ixtisaslı məzunların təkmilləşdirilməsi proqramımızın (NİMT) ilk uğurlu buraxılışını qeyd etdik. Bu proqram BP-də işə başlayacaq Azərbaycanlı gənc neft-qaz ixtisaslı məzunların bacarıqlarının inkişaf etdirilməsinə dəstək vermək üçün hazırlanıb. 2013-cü ildə rekord sayda 86 məzun işə qəbul etməklə yanaşı, NİMT-yə qəbulu da artırıb 81-ə çatdırdıq.

BP Azərbaycanca – ilk baxışda

Strukturumuz, təşkilatımız, obyektlərimiz və tariximiz.

Tərəfdaşlarımızla birgə mühəndislik və yerşünaslıq üzrə bakalavr və magistr pilləsində təhsil alan Azərbaycanlı tələbələri dəstəkləməyə davam etdik. 2013-cü ildə yeddi nəfər magistr və 25 nəfər bakalavr təhsili alan tələbə birgə təqəüdd proqramımızdan faydalandı.

Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkəti və Bakı Ali Neft Məktəbi ilə noyabrda imzalanmış əməkdaşlığa dair sənədlərlə BP-nin idarə etdiyi layihələrə cəlb olunan yerli əməkdaşları inkişaf etdirərək Azərbaycanda güclü yerli işçi qüvvəsi formalaşdırmaq barədə uzunmüddətli öhdəliyimizi rəsmi olaraq təsdiqlədik. Bu sənədlər çərçivəsində Qobustan Regional Təlim Mərkəzində yerli icmalardan 100 nəfər üçün peşə və texniki təlimlərə sponsorluq edəcəyik.

Yerli mütəxəssislərin BP-də iş yerlərini maksimum səviyyədə tuta bilmələri üçün onların inkişafını davam etdirmək öhdəliyimizə sadıq. 2013-cü ilin sonunda Azərbaycandakı ixtisaslı işçi heyətimizin 85%-i yerli vətəndaşlar idi, rəhbər vəzifədə işləyənlərin sayı isə əvvəlki ilin sonu ilə müqayisədə 17% çox idi.

Biz, həmçinin tərəfdaşlarımızla birgə sahibkarlığın inkişafı və təlim proqramımız vasitəsilə, eləcə də layihələrdə yerli resursların iştirakını artırmaqla ölkədə biznes sektorunu dəstəkləmək öhdəliyimizə sadıq qalırıq. Yerli təchizatçılar vasitəsilə ölkədaxili sənaye emaliyyat xərclərimiz 33% artaraq 2013-cü ildə 1,6 milyard dollara çatdı.

Hesabatda bu təşəbbüslərin hər biri və bir çox digər layihələr, eləcə də 2013-cü ildə üzleşdiyimiz çətinliklər barədə ətraflı məlumat alacaqsınız. Həmişə olduğu kimi, öz fəaliyyətlərimiz barədə maraqlı tərəflərdən eşitdiklərimiz əsasında formalaşan tam və şəffaf hesabat vermək niyyətindəyik. Beləliklə, sizin şərhlərinizi gözləyirik.

Gordon Birrell

BP-nin Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyə üzrə regional prezidenti
7 may 2014-cü il

Hüquqi struktur

BP Azərbaycanda bir sıra hüquqi şəxslərin qismində fəaliyyət göstərir və bu da onun 1992-ci ildə Bakıda ilk ofisini açmasından bəri ölkədə və regionda keçirdiyi təkamülü əks etdirir. Əsas hüquqi şəxs BP Eksploreyn (Kaspiyan Si) Limited ("BP Exploration (Caspian Sea) Limited") şirkətidir.

BP Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyədə

Azərbaycanda BP Azərbaycan hökuməti ilə bağlanmış bir neçə hasilatın pay bölgüsü sazişi və tranzit əraziyə malik ölkə hökuməti sazişi əsasında fəaliyyət göstərir. Gürcüstan və Türkiyədə o, ixrac boru kəmərlərini və terminaları əhatə edən tranzit əraziyə malik ölkə hökuməti sazişləri əsasında fəaliyyət göstərir.

Biznes strukturu

2013-cü ilin sonunda BP AGT-nin regional rəhbər qrupu regional prezidentin rəhbərliyi altında 14 vitse-prezident, tədarük və təchizat üzrə məsul şəxs, baş hüquq müşaviri köməkçisi, nəzarət və maliyyə əməliyyatları şöbəsinin müdürindən ibarət idi.

Qeydiyyatdan keçirilmiş ünvan

BP Eksploreyn (Kaspiyan Si) Limited şirkətinin Azərbaycandakı ofisinin qeydiyyatdan keçirilmiş ünvanı: Neftçilər prospekti, 153, Nəsimi rayonu, Bakı şəhəri, AZ1010, Azərbaycan. Telefon: +994 (0)12 599 3000. Faks: +994 (0)12 599 3665.

Əməkdaşlar

2013-cü ilin sonunda Azərbaycanda BP tərəfindən daimi işə götürülmüş şəxslərin sayı 3 255 idi ki, bunların 2 761-i Azərbaycan vətəndaşları idi.

Dənizdəki hasilat yataqları

Azəri-Çıraq-Dərinisulu Günəşli (AÇG)* Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorunda ən böyük neft yatağıdır. Şahdəniz (ŞD) çox böyük dəniz qaz və kondensat yatağıdır.

Dənizdəki istismarda olan obyektlər

Çıraq platforması, Mərkəzi Azəri platforması, Qərbi Azəri platforması, Şərqi Azəri platforması, Şahdəniz platforması, Dərinisulu Günəşli platforması və Qərbi Çıraq platforması.

Nəqlətmə və saxlama imkanları (2013-cü ilin sonu)

Nəqlətmə: Səngəçal terminalı – Bakı şəhərinin cənubunda yerləşən neft və qaz emalı terminalı. Bakı-Tbilisi-Ceyhan (BTC) boru kəməri – Səngəçal terminalını Türkiyənin Ceyhan dəniz terminalı ilə birləşdirən 1 768 km uzunluğunda (443 km Azərbaycanda) boru kəməri. Cənubi Qafqaz Boru Kəməri (CQBK) – Səngəçal terminalı ilə Gürcüstan-Türkiyə sərhədi arasında 691 km uzunluğunda (443 km Azərbaycanda) qaz boru kəməri. Qərb İxrac Boru Kəməri (QİBK) – Səngəçal terminalını Gürcüstanın Qara dəniz sahilindəki Supsa limanı ilə birləşdirən 829 km uzunluğunda (456 km Azərbaycanda) boru kəməri.

Nəqlətmə və saxlama qabiliyyəti: BTC – gündə 1,2 milyon barel; CQBK – gündə 19,8 milyon kubmetr; QİBK – gündə 106 min barel. Səngəçal terminalı – gündə 1,2 milyon barel (164 000 ton) neft və 41,5 milyon kubmetr qaz (27,4-ü ŞD və 14,1-i AÇG-dən) emal edə bilir. Rezervuarların xam neft tutumu 3,2 milyon bareldir (450 000 ton).

Geoloji-kəşfiyyat işləri

Şəfəq-Asiman kəşfiyyat ərazisi.

Əsaslı xərclər

Azərbaycan Beynəlxalq Əməliyyat Şirkətinin 1995-ci ildə qurulmasından bəri AÇG, BTC, ŞD və CQBK layihələri üçün təxminən 43,1 milyard dollar.

Neft və kondensat hasilatı

AÇG 1997-2013-cü illər: cəmi 2,3 milyard bareldən çox, o cümlədən 2013-cü ildə təxminən 239,2 milyon barel. ŞD-dən kondensat 2006-13-cü illər: cəmi təqribən 99,5 milyon barel və 2013-cü ildə 19,6 milyon bareldən çox.

Qaz hasilatı

ŞD 2006-13-cü illər: cəmi təqribən 47,3 milyard kubmetr, o cümlədən 2013-cü ildə 9,8 milyard kubmetrdən çox.

*Dayazsulu Günəşli Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkəti tərəfindən işlənir.

Tarixi ekskurs

Biz Bakıdakı ilk ofisimizi 1992-ci ildə açdıq, iki il sonra isə BP Azərbaycan hökuməti ilə tarixi "Əsrin müqaviləsi"ni imzaladı.

Sentyabr 1994

BP onun tərəfdaşları və Azərbaycan hökuməti arasında Azəri-Çıraq-Dərinsulu Günəşli (AÇG) üzrə hasilatın pay bölgüsü sazişi (HPBS) imzalandı.

Fevral 1995

Azərbaycan Beynəlxalq Əməliyyat Şirkəti təsis edildi.

İyun 1996

Şahdəniz üzrə HPBS imzalandı.

Noyabr 1997

Çıraq yatağından ilk neft hasil edildi.

Dekabr 1998

Qərb İxrac Boru Kəməri marşrutunun istismarına başlandı.

Avqust 2001

AÇG Faza 1 layihəsinə sanksiya verildi.

Sentyabr 2002

AÇG Faza 2 layihəsinə sanksiya verildi.

Fevral 2003

Şahdəniz Mərhələ 1 layihəsinə sanksiya verildi.

Aprel 2003

Bakı-Tbilisi-Ceyhan (BTC) boru kəmərinin inşasına başlandı.

Sentyabr 2004

AÇG Faza 3 layihəsinə sanksiya verildi.

Oktyabr 2004

Cənubi Qafqaz Boru Kəmərinin (CQBK) inşasına başlandı.

Fevral 2005

Mərkəzi Azəridə hasilat başladı.

May 2005

BTC boru kəmərinin Azərbaycandakı hissəsinin açılışı oldu.

Dekabr 2005

Qərbi Azəridə hasilat başladı.

May 2006

CQBK-yə ilk qaz vuruldu.

İyun 2006

Ceyhan dəniz terminalında ilk tanker Xəzər nefti ilə yükləndi.

İyul 2006

BTC boru kəmərinin Türkiyədəki hissəsinin, Ceyhan terminalının və BTC boru kəməri ixrac sisteminin təntənəli açılışı oldu.

Noyabr 2006

Şərqi Azəridə birinci mənfəət nefti hasil edildi.

Dekabr 2006

Şahdəniz Mərhələ 1-dən ilk qaz hasil edildi.

Mart 2007

BTC-nin ötürmə qabiliyyəti gündə 1 milyon barelə çatdırıldı.

İyul 2007

Şahdəniz yatağından Türkiyəyə ilk qaz çatdırıldı.

Noyabr 2007

Xəzər dənizində rekord 7 300 metrdən artıq dərinlikdə quyunun qazılması nəticəsində Şahdəniz yatağında böyük qaz-kondensat ehtiyatı kəşf olundu.

Aprel 2008

Dərinisulu Günəşliden ilk neft hasil olundu.

Mart 2009

BTC-nin ötürmə qabiliyyəti gündə 1,2 milyon barelədək artırıldı.

Mart 2010

Çıraq neft layihəsi üçün 6 milyard dollar sərmayə qoyulmasına sanksiya verildi.

Sentyabr 2010

BTC boru kəməri ilə xam neftin milyardıncı bareli nəql edildi.

Oktyabr 2010

Şəfəq-Asiman strukturunun birgə kəşfiyyatı və işlənməsi üzrə Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkəti ilə HPBS imzalandı.

Dekabr 2010

Şahdəniz HPBS-nin 2031-ci ildən 2036-cı ilədək beş il müddətinə uzadılması haqqında saziş imzalandı.

May 2011

Şəfəq-Asiman strukturu üzrə yeni HPBS Azərbaycan parlamenti tərəfindən ratifikasiya olundu.

Oktyabr 2011

Türkiyədə Şahdəniz qaz satışı və tranziti sazişləri imzalandı.

Yanvar 2012

Şəfəq-Asimanda ilk üçölçülü seysmik tədqiqat başa çatdı.

May 2012

AÇG ilk neftin əldə edilməsindən bəri hasil olunmuş 2 milyardıncı bareli qeyd etdi.

Oktyabr 2012

BTC Ceyhanda 2 000-ci tankerin yüklənməsini qeyd etdi.

Nailiyyətlər və çətinliklər

Bu bölümdə BP-nin 2013-cü ildə Azərbaycanda əldə etdiyi mühüm nailiyyətlərin və qarşılaşdığı çətinliklərin xülasəsini veririk.

2013

14 aprel

Çıraq neft layihəsinin bir hissəsi kimi Qərbi Çıraq platforması üçün tikilmiş dayaq bloku dənizə yola salındı.

28 iyun

Şahdəniz konsorsiumu qazın Avropaya nəql olunması marşrutu kimi Trans-Adriatik Boru Kəmərinin seçildiyini elan etdi.

14 sentyabr

Qərbi Çıraq platformasının üst modulları dənizdə dayaq blokunun üzərinə təhlükəsiz şəkildə quraşdırıldı.

19 sentyabr

Şahdəniz konsorsiumu Avropa alıcıları ilə 25 illik qaz satışı sazişləri bağladı.

20 sentyabr

Bakıda BP-nin yeni ofisinin rəsmi açılışı keçirildi.

17 dekabr

Şahdəniz yatağının Mərhələ 2 işlənməsi üçün yekun investisiya qərarı elan edildi.

▲ BP əməkdaşı Şərqi Azəri platformasındakı qaldırıcı krandanı işarə verir.

Nailiyyətlər

Ətraf mühit

2013-cü ildə məşəldə yandırılan karbohidrogenlərin ümumi həcmində əhəmiyyətli azalmaya nail olduq – 2012-ci ildəkindən 46% az. Bu, son altı ildə istixana qazı emissiyalarının və məşəldə yandırmanın ən aşağı səviyyəsidir.

Çirkab su emalı qurğularının dayanması (2012-ci ildəki 44 rəqəminə qarşı 21) və təmizlənməmiş çirkab su atqısını təxminən yarıya qədər azaltdıq. Səhifə 40-a baxın.

2013-cü il ərzində Xəzər dənizinə lay sularının atılmasının əhəmiyyətli dərəcədə azaldıldığını müşahidə etdik. Səhifə 41-ə baxın.

Əməliyyatlar və biznesin inkişafı

Sentyabrda Qərbi Çıraq platformasının üst modulları dənizdə quraşdırılmaq üçün yola salındı və təhlükəsiz şəkildə dayaq blokunun üstünə quraşdırıldı. Səhifə 9-10-a baxın.

17 dekabr 2013-cü ildə Şahdəniz konsorsiumu Mərhələ 2 layihəsi üçün yekun investisiya qərarını təsdiqlədi. Səhifə 12-yə baxın.

Əməkdaşlarımız

Azərbaycanda BP-nin yüksək vəzifələrdə işləyən əməkdaşlarının sayı il ərzində 17% artaraq 197-yə çatdı. Səhifə 21-ə baxın.

Sahibkarlığın inkişafı

2013-cü ildə birgə əməliyyat və layihələr üzrə xərclərimiz ümumilikdə 1,98 milyard dollardan çox oldu – 2012-ci ilə nəzərən 24% artım. Səhifə 47-yə baxın.

Çətinliklər

Əməyin təhlükəsizliyi

2013-cü ildə 2012-ci ilə müqayisədə qeydiyyatdan alınan xəsarətlərin tezliyi 28% artıq oldu. Bu, əsasən, bəzi layihələrin integrasiya edilməsi və hesabat dairəsinin dəyişdirilməsinə görə baş verdi. Səhifə 30-a baxın.

2013-cü ildə həyat üçün təhlükəsi olan hər hansı ciddi xəsarətlə nəticələnməyən bir ağır yol hadisəsi qeydə alındı. Səhifə 31-ə baxın.

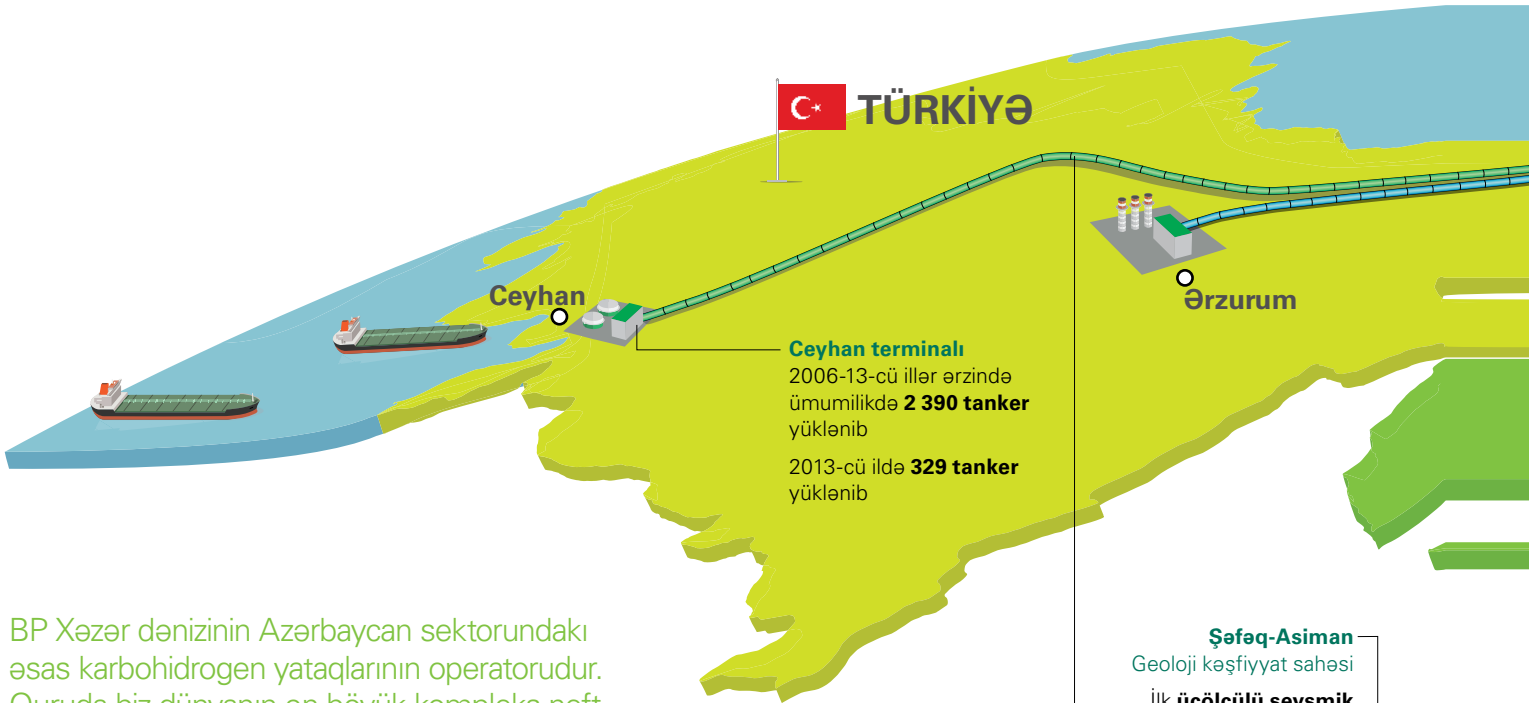
Ətraf mühit

Hasil edilmiş lay suyunun kəmiyyəti artırmaqda davam etdi – 2012-ci ildəkindən 71% artıq lay suyu əmələ gəldi. Səhifə 41-ə baxın.

BP Azərbaycan-Gürcüstan-Türkiyə regionunda

Azərbaycanın karbohidrogen ehtiyatlarının Gürcüstan və Türkiyə vasitəsilə dünya bazarlarına nəql edilməsi ilə Xəzər regionu dünyada neft və qaz hasil edən mühüm ərazilərdən birinə çevrildi.

Cənubi Qafqaz Boru Kəməri (CQBK)
Səngəçal terminalından Gürcüstan-Türkiyə sərhədinə qədər uzunluğu 691 km olan qaz boru kəməri
Ötürmə qabiliyyəti: gündə **19,8 milyon** kubmetr
2013-cü ildə orta ötürmə gücü gündə təxminən **13,4 milyon** kubmetr olub

BP Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorundakı əsas karbohidrogen yataqlarının operatorudur. Quruda biz dünyanın ən böyük kompleks neft və qaz emalı terminallarından birini, həmçinin onu region və dünya bazarları ilə birləşdirən boru kəmərlərini idarə edirik.

Bizim layihə və əməliyyatlarımız iş yerləri, yerli təchizatçılar üçün yeni fərsətlər və hökumətlər üçün vergi gəlirləri yaradır.

Bakı-Tbilisi-Ceyhan boru kəməri (BTC)
Səngəçal terminalını Türkiyənin Aralıq dənizi sahilindəki Ceyhan dəniz terminalı ilə birləşdirən 1 768 km uzunluğunda boru kəməri

Ötürmə qabiliyyəti: gündə **1,2 milyon** barel
2013-cü ildə **247,2 milyon** barel xam neft nəql edilib

Şəfəq-Asiman
Geoloji kəşfiyyat sahəsi
İlk **üçölçülü seysmik** məlumatların əldə olunması proqramı
2012-ci ildə başa çatıb

43,1 milyard

dollar Azərbaycan Beynəlxalq Əməliyyat Şirkətinin 1995-ci ildə qurulmasından bəri AÇG, BTC, Şahdəniz və CQBK layihələri üçün çəkilmiş əsaslı xərclərdir.

59,8 milyon

dollar Azərbaycanda əməliyyatlarımıza başladığımızdan bəri icma inkişafı və təhsil təşəbbüsləri də daxil olmaqla tərəfdaşlarımızla birlikdə sosial proqramların həyata keçirilməsinə çəkdiyimiz xərcdir.

Qərb İxrac Boru Kəməri (QİBK)

Səngəçal terminalını Gürcüstanın Qara dəniz sahilindəki Supsa limanı ilə birləşdirən 829 km uzunluğunda boru kəməri

Ötürmə qabiliyyəti: gündə **106 min** barel

2013-cü ildə **29,9 milyon** barel neft nəql edilib

Azərbaycanda yerli xərclərimiz

2013-cü ildə yerli təchizatçılar vasitəsilə birgə davamlı ölkədaxili sifariş əməliyyat xərclərimiz **1,6 milyard** dollar olub

Azərbaycanda icmaların inkişafı təşəbbüslərimiz

2013-cü ildə tərəfdaşlarımızla birlikdə **112 800** dollar vəsait ayırdıq

Səngəçal terminalı

Bakı şəhərinin cənubunda yerləşən kompleks neft və qaz emalı terminalı

Texnoloji emal gücü: gün ərzində 1,2 milyon barel neft və **41,5 milyon** kubmetr qaz

İşlək tutumu: **3,2 milyon** barel

Şahdəniz

Qaz hasilatı və işlənməsi

1 hasilat platforması

2013-cü ildə **9,8 milyard**

kubmetrdən çox qaz hasil edilib

Azəri-Çıraq-Dərinisulu Günəşli (AÇG)

Neft hasilatı və işlənməsi

6 hasilat platforması

2013-cü ildə **239 milyon** bareldən çox neft hasil edilib

2,3 milyard

barel neft 1997-ci ildə ilk neft hasilatından başlayaraq 2013-cü ilin sonunadək AÇG-dən hasil olunub.

47,3 milyard

kubmetr qaz 2006-cı ildə ilk qaz hasilatından başlayaraq 2013-cü ilin sonunadək Şahdəniz yatağından hasil olunub.

10

qazma qurğusu, o cümlədən üç səyyar qazma qurğusu hazırda dənizdəki əməliyyatlarımıza cəlb edilib.

Əməliyyatlarımız

BP dənizdə Azərbaycanın əsas karbohidrogen yataqlarının operatorudur. Biz quruda dünyanın ən böyük kompleks neft və qaz emalı terminallarından birini, həmçinin onu region və dünya bazarları ilə birləşdirən boru kəmərlərini idarə edirik.

Nə edəcəyimizi demişdik

Nəhəng qaz işlənməsi layihəsini icra fazasına doğru irəli aparacağıq.

Azəri-Çıraq-Derinsulu Günəşli (AÇG) yatağında hasilatın optimallaşdırılması və neftvermə əmsalının maksimuma çatdırılması istiqamətində səylərimizi davam etdirecəyik.

Yeni karbohidrogen strukturlarının geoloji-kəşfiyyatını aparacağıq.

Bu gün işlər nə yerdədir

Şahdeniz Mərhələ 2 və Cənubi Qafqaz Boru Kəmərinin genişləndirilməsi layihələri üzrə yekun investisiya qərarının qəbul edilməsini elan etdik.

AÇG yatağındakı dəniz hasilat platformalarının sayını artırıdık.

Şəfəq-Asiman strukturu üçün üçölçülü seysmik məlumatların emalını yekun mərhələyə çatdırdık.

Daha nə etməyi planlaşdırırıq

Yeni Cənub Qaz Dəhlizi açmaqla Avropa bazarlarını qaz təchizatı və enerji təhlükəsizliyi ilə təmin etmək üçün Şahdeniz Mərhələ 2 layihəsini irəli aparacağıq.

Karbohidrogen yataqlarının səmərəliliyini maksimuma çatdırmaq üçün regiona yeni texnologiyalar gətirəcəyik.

Seysmik məlumatların interpretasiyasını başa çatdıraraq ilk kəşfiyyat quyusunun planlaşdırılmasına başlayacağıq.

Təhlükəsiz və etibarlı əməliyyatlar

Xəzər regionunda mövcudluğumuzu davamlı olaraq saxlamaqla dünya səviyyəli əməliyyat və layihələri həyata keçirmək barədə öhdəliyimizə sadıq.

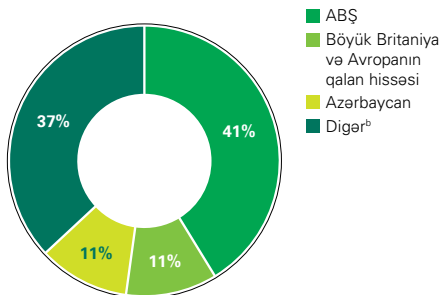
► Dərinsulu Güneşli platformasının vertolyotdan görünüşü.

2,3 milyard

barel Azəri-Çıraq-Dərinsulu Güneşlidən 1997-2013-cü illərdə hasil olunmuş neftin ümumi həcmidir.

BP-nin törəmə şirkətlərinin dünyanın müxtəlif yerlərində maye karbohidrogen hasilatındakı xalis payı^a
(%)

^a Gündə 879 min barelə xam neft, təbii maye qaz və kondensat daxildir.

^b "Digər"ə Kanada, Cənubi Amerika, Afrika, Asiya (Azərbaycan istisna olmaqla) və Avstraliya daxildir.

◀ Yeni Qərbi Çıraq platforması üçün inşa edilmiş üst modullar 2013-cü ilin sentyabrında tikinti-quraşdırma sahəsindən dənizə yola salındı və təhlükəsiz şəkildə dayaq blokunun üzərində quraşdırıldı.

2013-cü il ərzində Azəri-Çıraq-Dərinsulu Güneşli (AÇG) neft və Şahdəniz (ŞD) qaz yataqlarından hasilat davam etdirildi.

Azəri-Çıraq-Dərinsulu Güneşli

BP şirkəti Azərbaycan Beynəlxalq Əməliyyat Şirkətinin adından AÇG yatağının əməliyyatçısıdır. Bu, Xəzər hövzəsinin Azərbaycan sektorunda ən iri neft yatağıdır və Bakıdan təxminən 100 km şərqdə yerləşir. AÇG yarıqlar, palçıq vulkanları, eləcə də dik yamaclar daxil olmaqla sərt dəniz dibi relyefinə malik geoloji baxımdan mürəkkəb yataqdır.

AÇG-də hasilat 1997-ci ilin noyabr ayında Çıraq hissəsindən başlayıb. İndi buraya yatağın Mərkəzi, Qərbi və Şərqi Azəri, Dərinsulu Güneşli və Qərbi Çıraq hissələri də daxildir. 2013-cü ilin sonunda ümumilikdə 81 hasilat quyusu və 37 injektor quyusu AÇG-də istismar olunurdu.

2013-cü ildə AÇG fəaliyyətləri üzrə əməliyyat xərclərinə təxminən 772 milyon dollar və əsaslı xərclərə isə 2 833 milyon dollar vəsait sərf etdik. 2014-cü ildə AÇG fəaliyyətləri üzrə əməliyyat

xərclərinə 1 052 milyon dollar, əsaslı xərclərə isə 2 068 milyon dollar sərf etməyi nəzərdə tuturdu.

2013-cü ildə AÇG kompleksindən orta hesabla gündə 655 370 barel (ümumilikdə 239 milyon bareldən çox və ya 32,2 milyon tondan artıq) neft hasil etdik. Həmçinin Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinə gündə təxminən 6 milyon kubmetr (212 milyon kubfut) AÇG səmt qazı çatdırdı ki, bu da ümumilikdə 2,19 milyard kubmetr və ya 77,4 milyard kubfuta bərabərdir.

Çıraq neft layihəsi

2013-cü ildə Çıraq neft layihəsi çərçivəsindəki işlər təhlükəsiz şəkildə davam etdirilərək əhəmiyyətli irəliləyiş əldə olundu.

Aprel ayında Qərbi Çıraq platformasının dayaq bloku Heydər Əliyev adına Bakı Dərin Özüllər Zavodundan dənizə yola salındı və öz daimi yerində öncədən quraşdırılmış dayaq plitəsinin üzərinə təhlükəsiz şəkildə quraşdırıldı. Dayaq blokunun daşınması, suya endirilməsi və quraşdırılması işləri 45 günə başa çatdırıldı.

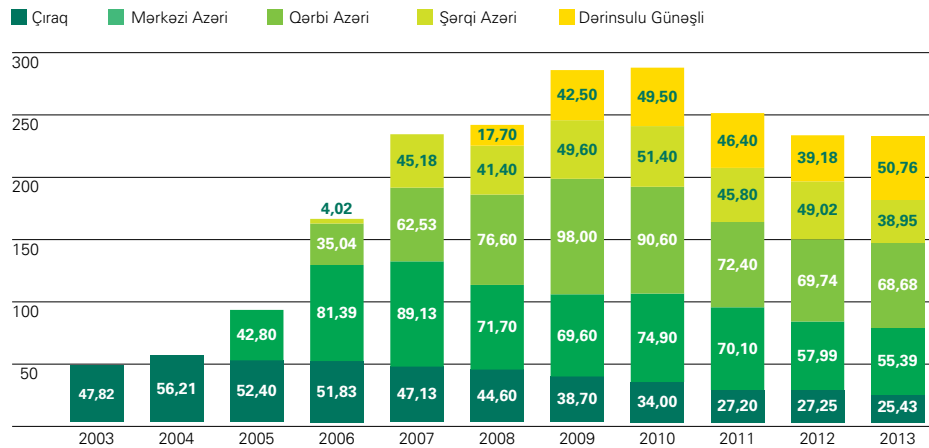
Azəri-Çıraq-Dərinsulu Güneşli neft hasilatı

(mmbbl – milyon baryl; mmte – milyon ton)

Platforma	Hasilatın başlanma tarixi	Ölçü vahidi	Hasilat başlanandan 2013-cü ilin sonunadək	2012	2013
Çıraq	Noyabr 1997	mmbbl	626,2	272	25,4
		mmte	84,6	3,7	3,4
Mərkəzi Azəri	Fevral 2005	mmbbl	615,9	58,0	55,4
		mmte	83,2	7,8	7,5
Qərbi Azəri	Dekabr 2005	mmbbl	573,6	69,7	68,7
		mmte	77,5	9,4	9,3
Şərqi Azəri	Noyabr 2006	mmbbl	325,5	49,0	38,9
		mmte	43,9	6,6	5,2
Dərinsulu Güneşli	Aprel 2008	mmbbl	246,1	39,2	50,8
		mmte	33,2	5,3	6,8
Cəmi		mmbbl	2 387,4	243,2	239,2
		mmte	322,5	32,9	32,2

Azəri-Çıraq-Dərinsulu Günəşlidən neft hasilatı, 2003-2013

(milyon barel)

Platformanın üst modullarının hazırlanması 2013-cü ilin üçüncü rübündə Amek-Tekfen-Azfen istehsalat sahəsində başa çatdırıldı. Üst modullar 12 sentyabr tarixində istehsalat sahəsindən yola salındı və 14 sentyabr tarixində təhlükəsiz şəkildə dayaq bloku üzərində quraşdırıldı. Bunun ardınca isə 2014-cü ilin yanvar ayında dənizdə sazlama işləri və istismar sınaqları davam etdi.

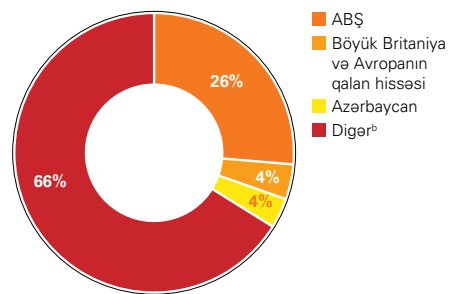
Qərbi Çıraq platforması mövcud Çıraq və Dərinsulu Günəşli platformaları arasında suyun təxminən 170 metr dərinliyində quraşdırılıb. Yeni platformanın layihələndirilmiş neft hasilatı gücü gündə 183 min barel, qaz ixracı gücü isə gündə 285 milyon kubfut (8,07 milyon kubmetr) təşkil edir.

28 yanvar 2014-cü ildə platformadan ilk neft hasil edildi və bu, 2010-cu ildə sanksiyalaşdırılmış Çıraq neft layihəsini başa çatdırdı. Qərbi Çıraq platformasında hasilat qabaqçılıq quyularının birindən başladı. 2014-cü il ərzində əlavə qabaqçılıq quyular istismara verildikcə hasilat səviyyəsi artacaq.

Hasilatın idarə olunması

Gündəlik 655 min bareldən çox orta hasilat səviyyəsi əldə olunmaqla 2013-cü il ərzində Azəri-Çıraq-Dərinsulu Günəşlidə (AÇG) hasilat demək olar ki, hamar olmağa davam etdi. 2013-cü ildə biz AÇG-də hasilatın sabitləşdirilməsi istiqamətində Azərbaycan hökuməti, Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkəti (ARDNŞ) və digər tərəfdaşlarımızla sıx əməkdaşlıq edərək əsas diqqəti hasilat göstəriciləri üzrə hədəflərə və planlara yönəltməyə davam etdik. Yeni texnologiyalara və qurğulara gələcəkdə də davamlı surətdə böyük investisiyaların qoyulması ilə AÇG uzun illər boyunca dünya səviyyəli yataq kimi öz hasilatını davam etdirə bilər. AÇG-nin operatoru

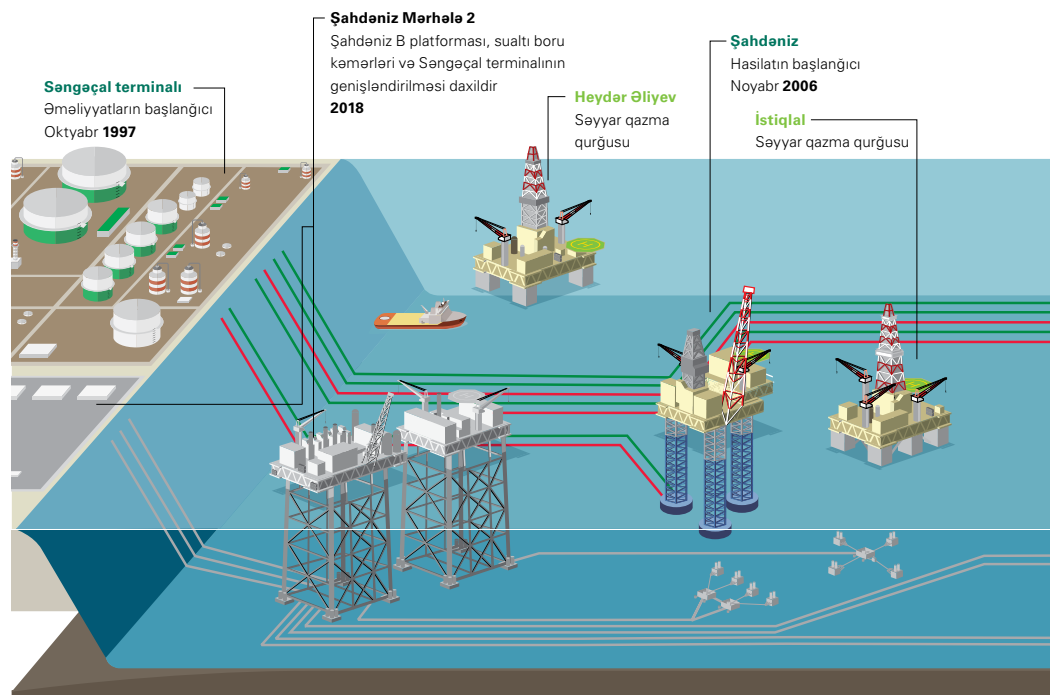
BP-nin tövrə şirkətlərinin dünyanın müxtəlif yerlərində təbii qaz hasilatındakı xalis payı^a (%)

^a Gündə 5 845 milyon kubfut (birgə müəssisələr istisna olmaqla).

^b "Digər"ə Kanada, Cənubi Amerika, Afrika, Asiya (Azərbaycan istisna olmaqla) və Avstraliya daxildir.

Xəzər regionunda BP-nin əməliyyatçısı olduğu əsas obyektlər

olan BP və tərəfdaşlarımız hasilatın optimallaşdırılması və yatağın neftvermə əmsalının maksimuma çatdırılması istiqamətində bizi addım-addım irəliyə aparacaq səyləri davam etdirmək öhdəliyinə sadıqdır.

Şahdəniz

Şahdəniz (ŞD) qaz yatağı 1999-cu ildə kəşf edilib. Onun məhsuldar layının qalınlığı 1 000 metrden artıq, uzunluğu isə 22 kilometrdir. Yataq sahildən dənizə doğru 70 km məsafədə, suyun dərinliyinin 50-600 metr arasında dəyişdiyi bir ərazidə yerləşir. Geoloji baxımdan mürəkkəb olan ŞD çox yüksək təzyiqə malikdir və onun çoxsaylı məhsuldar lay "horizontları" vardır.

2013-cü ildə ŞD konsorsiumu əməliyyat xərclərinə təxminən 200 milyon, əsaslı xərclərə isə 1 milyard 700 milyon dollar vəsait xərcləyib. 2014-cü ildə əməliyyat xərclərinin 200 milyon, əsaslı xərclərin 4 milyard dollar olacağı gözlənilir. Bu əsaslı xərclərin əksər hissəsi həm dənizdəki işlənmələri, həm də Səngəçal terminalının genişləndirilməsini əhatə edən Şahdəniz Mərhələ 2 layihəsinə sərf olunub.

2013-cü ildə ŞD yatağından qazın Azərbaycan (ARDNŞ-yə), Gürcüstan (Gürcüstan Neft və Qaz Korporasiyasına) və Türkiyə (BOTAS və BTC şirkətinə) bazarlarına etibarlı şəkildə çatdırılması davam edib.

2013-cü ildə ŞD yatağından təxminən 9,8 milyard kubmetr (təxminən 345,5 milyard kubfut) qaz və 2,48 milyon ton (19,6 milyon barel) kondensat və ya təxminən gündə 26,8 milyon kubmetr qaz (946 milyon standart kubfut) və gündə 53 740 barel kondensat hasil edilib.

ŞD yatağında 2006-cı ilin sonlarında hasilata başlandıqından 2013-cü ilin sonunadək təxminən 47,3 milyard standart kubmetr (1 671 milyard standart kubfut) qaz və təxminən 99,5 milyon barel (12,6 milyon ton) kondensat hasil edilib.

Mövcud qurğuların optimallaşdırılması nəticəsində ŞD Mərhələ 1 layihəsinin hasilat gücü təxminən gündə 970 milyon kubfut qaz və təxminən gündə 55 000 barel kondensat səviyyəsinə qədər artırılıb.

47,3 milyard

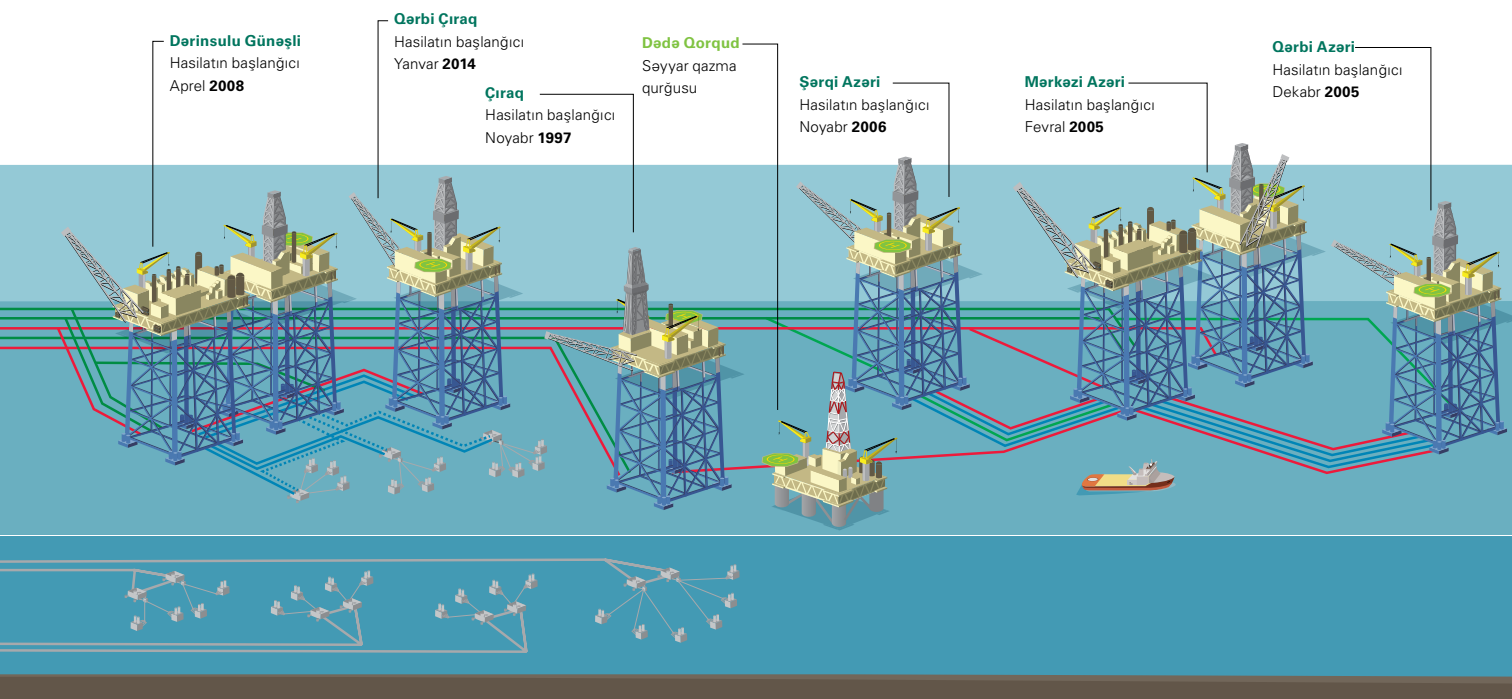
kubmetr ümumi qaz hasilatı 2013-cü ilin sonuna Şahdənizin əldə etdiyi nailiyyətdir.

Şahdəniz qaz və kondensat hasilatı

(bcm – milyard kubmetr, bcf – milyard kubfut, mmbbl – milyon barel neft ekvivalenti, mmte – milyon ton)

	Hasilatın başlanma tarixi	Ölçü vahidi	Hasilat başlanandan 2013-cü ilin sonunadək	2012	2013
Şahdəniz qazı	Noyabr 2006	bcm	47,3	7,7	9,8
		bcf	1 671	272,8	345,5
		mmbbl	288,1	47,0	59,5
Şahdəniz kondensatı	Noyabr 2006	mmbbl	99,5	16,1	19,6
		mmte	12,6	2,0	2,48

Şahdəniz Mərhələ 2 və Cənub Qaz Dəhlizi

Şahdəniz (ŞD) tərəfdaşları bu yaxınlarda 2014-cü ilin sonunadək hasilat gücünün təxminən gündə 1 milyard 40 milyon kubfut səviyyəsində artırılmasına dair şərtləri Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkəti ilə razılaşdırıb.

Şahdəniz Mərhələ 2

Şahdəniz Mərhələ 2 (ŞD2) Azərbaycandan Avropaya və Türkiyəyə qaz çatdıracaq nəhəng bir layihədir. Bu layihə yeni Cənub Qaz Dəhlizini açmaqla Avropa bazarlarının qaz təchizatını və enerji təhlükəsizliyini gücləndirəcək. Bu, dünyanın ən böyük qaz işlənməsi layihələrindən biridir.

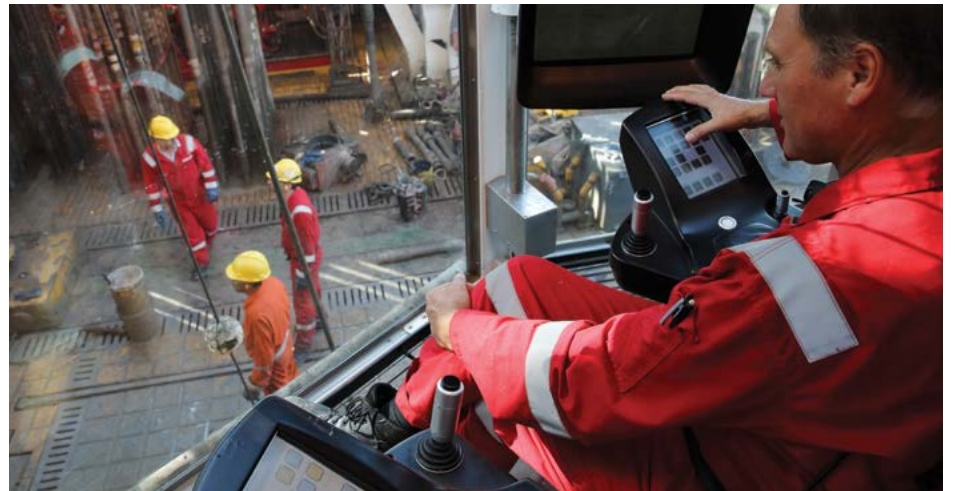
Cənubi Qafqaz Boru Kəmərinin (CQBK) genişləndirilməsi də daxil olmaqla ŞD2 layihəsinin ümumi dəyəri təxminən 28 milyard dollar olacaq. İllik olaraq ŞD yatağından hasil edilən 16 milyard standart kubmetr qaz təxminən 3 500 kilometr

məsafəyə nəql edilərək Gürcüstan, Türkiyə, Yunanıstan, Bolqarıstan və İtaliyadakı milyonlarla istehlakçı üçün enerji təmin edəcək. İlk qazın 2018-ci ilin sonlarında hasil edilməsi planlaşdırılır və bu qaz həcmlərinin Gürcüstan və Türkiyəyə satılması nəzərdə tutulub. Avropaya isə ilk qaz təxminən daha bir il sonra çatdırılacaq.

ŞD yatağına işlənməsinin 2-ci mərhələsinə körpü ilə birləşdirilən iki yeni hasilat platforması, iki yarım dalmı qazma qurğusu vasitəsilə qazılan 26 sualtı quyu, suyun 550 metrə dərinliyində inşa olunan 500 km uzunluğunda sualtı boru kəmərləri və Səngəçal terminalının genişləndirilməsi daxildir.

Türkiyədə ŞD qazı Cənub Qaz Dəhlizinin mühüm bir hissəsi kimi nəzərdə tutulan yeni Trans-Anadolu Boru Kəməri (TANAP) vasitəsilə nəql ediləcək.

Şahdəniz platforması. Solda: vertolyotdan görünüş. Sağda: qazma idarəetmə otağının kabinesi.

Sahdənizdə hasilatı bir komanda kimi necə bərpa etdik

2012-ci ilin noyabrında suüstü quyuağzı avadanlıqda aşkar edilən anomaliyalara görə ŞD quyularından biri təmirə dayandırıldı. Zaman platformanın quyular üzrə qrupu müəyyən etdi ki, onlar çox mürəkkəb bir problemlə rastlaşıblar. ŞD tamamlama işləri üzrə mühəndis heyətinin rəhbəri Daniel Uayt və onun komandası bu məsələni platformanın mühəndis qrupları, habelə BP-nin quyular üzrə global təşkilatının, həmçinin əməyin təhlükəsizliyi və əməliyyat riskləri bölməsinin mütəxəssisləri ilə koordinasiya etməyə başladı.

Çətinlikləri müəyyən etdikdən sonra bu çoxprofilli komanda "icra", "özünü yoxlama" və "zəmanət" vəzifələrini öhdəsinə götürdü. Məsələn, onlar avadanlığın nominal iş yüklərini yoxlamaq üçün müfəssəl texniki modeləşdirmə, o cümlədən sonlu elementlər üsulu ilə təhlil apardı. İxtisaslaşmış texnoloji təhlükəsizlik heyəti bu komandaya risklərin qiymətləndirilməsində yardım etdi və quyuağzı sistemin risk profilini daha yaxşı başa düşmək üçün mühafizə vasitələrinin etibarlılıq səviyyəsinin müfəssəl təhlilini apardı. Təzyiqdəki anomaliyanın mənbəyini müəyyən etmək və onu aradan qaldırmaq üçün iş cədvəli hazırlandı, əvvəlki əməliyyatın təcrübəsindən alınmış dərslər nəzərə alındı. Quyudibi təhlükəsizlik klapanının idarəetmə xəttindəki hidravlik sızma təmir edilərək uğurla aradan qaldırıldı, bu mühüm təhlükəsizlik səddinə tam nəzarət bərpa edildi və quyuağzı sistemin təhlükəsiz vəziyyətini təsdiqləmək üçün diaqnostika aparıldı. Bu komanda platformadakı hər bir şəxsin təhlükəsizliyini prioritet hesab etməklə, quyuda hasilatı təhlükəsiz şəkildə bərpa edə bilmək üçün risklərin azaldılması yollarını tapmaq məqsədilə öz birgə texniki səriştələrindən istifadə etdi. Bu fəaliyyətdən əldə edilmiş ən qabaqıl təcrübələr və alınmış dərslər BP-nin müvafiq texniki dairələri ilə bölüşüldü və gələcəkdə bu növ halların mümkün təsirini azaltmaq üçün ŞD platformasındakı iş təlimatları yeniləndi.

ŞD üzrə əsas hasilat göstəricilərinin idarə olunması qrupunun rəhbəri Emin Babazadə dedi: "BP-nin global şəbəkəsindən mütəxəssislər cəlb etməklə, biz ilkin olaraq gözlədiyimizdən daha tez bir müddətdə quyudakı hasilatı bərpa edə bildik və sübut etdik ki, BP peşəkar, təhlükəsiz və etibarlı şirkətdir."

Bu qrup 2013-cü ildə BP əməkdaşları üçün Londonda keçirilmiş illik mükafat mərasimində "bir komanda" kimi işinə görə qalib seçildi.

2013-cü ildə BP şirkəti TANAP layihəsində 12% səhm payına malik olmaq üçün prinsipial razılaşma əldə edib və digər layihə iştirakçıları ilə birlikdə boru kəmərinin inşası üzərində sıx şəkildə işləyir.

ŞD konsorsiumu 28 iyun 2013-cü ildə elan etdi ki, o, ŞD2 çərçivəsində Yunanıstan, İtaliya və potensial olaraq cənubi-şərqi Avropada yerləşən istehlakçılara ildə 10 milyard kubmetrə qədər qaz nəql etmək üçün Trans-Adriatik Boru Kəmərinə (TAP) seçib.

17 dekabr 2013-cü ildə konsorsium ŞD2 çərçivəsində işlənilməsi üçün yekun investisiya qərarını təsdiqlədi. Bu qərar CQBK-ni Azərbaycan və Gürcüstan ərazisi boyunca genişləndirmək, Türkiyə ərazisində TANAP boru kəmərinə və Yunanıstan, Albaniya ərazisi ilə keçərək İtaliya ərazisinə uzanan TAP boru kəmərinə tikmək planlarını işə saldı. Bu layihələrlə birlikdə Bolqarıstana qazın ötürülməsi üçün nəzərdə tutulan infrastruktur Avropaya yeni Cənub Qaz Dəhlizi yaradacaq.

ŞD2 layihəsi 25 il ərzində İtaliya, Yunanıstan və Bolqarıstandakı istehlakçılara ildə təxminən 10 milyard kubmetr həcmində Şahdəniz qazı təmin edəcək. Bundan əlavə, ŞD2 qazının ildə təxminən 6 milyard kubmetri Türkiyədəki istehlakçılara çatdırılacaq. Qaz satışı və nəqli üçün bütün müqavilələr Azərbaycan Qaz Təchizatı Şirkəti tərəfindən idarə olunacaq.

Yekun investisiya qərarından sonra konsorsium bir sıra əsas müqavilələrin imzalandığını elan etdi. Buraya Bakı şəhəri yaxınlığında, Səngəçaldə ŞD2-yə aid sahil terminal qurğularının tikintisi və istismara verilməsinə dəstək; iki Mərhələ 2 platformasının üst modullarının hazırlanması, yüklənməsi, dənizdə sazlanması və istismara verilməsi işləri; dəniz və sahil qurğuları üçün müfəssəl mühəndis-layihələndirmə, layihənin idarə olunması və təchizat-tədarük işlərinə dəstək xidmətlərinin göstərilməsi üzrə müqavilələr daxildir.

Dənizçilik əməliyyatları

Regiondakı dəniz əməliyyatlarımıza 2013-cü ildə daha bir podratçı – "Caspian Marine Services" şirkətini daxil etməklə "SEACOR Marine", "CBARS" və "Topaz Marine" tərəfindən göstərilən xidmətləri genişləndirdik.

Dənizdə 2014-cü ilin ortasına planlaşdırılmış, istismar olunan obyektlərin zəruri texniki-təmir, təftiş və ya layihə işlərini tamamlamaq üçün dayandırıldığı dövrü texniki xidmət kampaniyalarına dəstək olaraq "Qurban Abbasov" kran gəmisinin yaşayış barjası kimi işləməsi üçün modernləşdirilən və hazırlıq işləri başlandı. Nəzərdə tutulan digər əhəmiyyətli modernləşdirmə işlərinə hidravlik trap sisteminin quraşdırılması və gəminin dəniz platformalarımızın yanında dərin sularla təhlükəsiz lövbər atıb yan ala bilməsi üçün yanalmə sisteminin yenilənməsi daxildir.

Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkəti ilə məsləhətləşmə şəraitində yeni inşa olunmuş Bakı Gəmiqayırma Zavodu ilə əməliyyatlarımız üçün sualtı tikinti, dalğıc, lövbər daşıyan və platforma təchizat gəmilərinin ölkədə inşa olunması imkanları barədə müzakirələrə başlandı və tərsanədə ŞD2 layihəsi üçün inşa olunmalı sualtı tikinti gəmisi ilə bağlı planı razılaşdırdıq.

2013-cü ildə dəniz podratçılarımız əsas Azərbaycan-Gürcüstan-Türkiyə dəniz heyətlərinin tam milliləşdirilməsinə nail oldu. Yerli potensialın inkişafına kömək etmək üçün yüksək riskli əməliyyatlarda xarici mütəxəssislərdən dəniz işləri üzrə məsləhətlərin alınması davam edəcək.

2013-cü ildə qazma qurğularının yerdəyişməsi üzrə iki əməliyyat icra olundu. Çıraq neft layihəsinin bir hissəsi kimi, yeni Qərbi Çıraq platforması daşındı və layihənin dənizçilik heyətləri tərəfindən quraşdırıldı. Həmçinin əlaqədar boru kəmərləri və Dərinsulu Günəşli platformasında modernləşdirilmiş rayzer quraşdırıldı.

▲ Səngəçal terminalının emal sahəsində mütəmadi texniki təftiş.

Səngəçal terminalı

Səngəçal terminalı dənizdən gələn nefti və qazı ixracdan əvvəl quruda texnoloji emaldan keçirən bir mərkəzdir. Terminal Xəzər hövzəsində BP tərəfindən işlədilən bütün mövcud dəniz yataqlarından hasil edilən məhsulu texnoloji emal etmək üçün nəzərdə tutulub və genişləndirilmək imkanı var. Terminala neft və qazı texnoloji emal edən qurğular, Bakı-Tbilisi-Ceyhan (BTC) boru kəmərinin birinci nasos stansiyası, Cənubi Qafqaz Boru Kəmərinin (CQBK) kompressor stansiyası və digər qurğular daxildir.

2013-cü ildə Səngəçal terminalı təxminən 286,2 milyon barel neft ixrac etdi. Bunun təxminən 248,7 milyon bareli BTC ilə, 29,9 milyon bareli Qərb İxrac Boru Kəməri vasitəsilə, 5,7 milyon bareldən çoxu dəmir yolu və 1,9 milyon bareli kondensat ixrac xətti ilə ixrac edildi.

2013-cü ildə terminaldan orta hesabla gündə təxminən 26,6 milyon kubmetr və ya təxminən 939 milyon kubfut Şahdəniz qazı ixrac olundu.

2013-cü ildə Şahdəniz Mərhələ 2 layihəsi üçün texnoloji qurğuları hazır etmək məqsədilə Səngəçal terminalının genişləndirilməsi işləri davam etdi. Bu işlər çərçivəsində yeni giriş yolu inşa edildi və terminalın genişləndirildiyi ərazidəki sahə yeni qaz və kondensat qurğusunun tikintisi üçün hazırlandı.

2013-cü ildə biz CQBK-nin diaqnostikası və ilkin neft layihəsi çətinə texniki baxış proqramlarını, infrastrukturun modernləşdirilməsi və müxtəlif təmir-tikinti layihələrini başa çatdırdıq. Biz, həmçinin təhlükə və istismara yararlılığın araşdırılması planını hazırladıq. Yeni laboratoriyanın tikintisi 2014-cü il üçün iş qrafikimizə keçirildi.

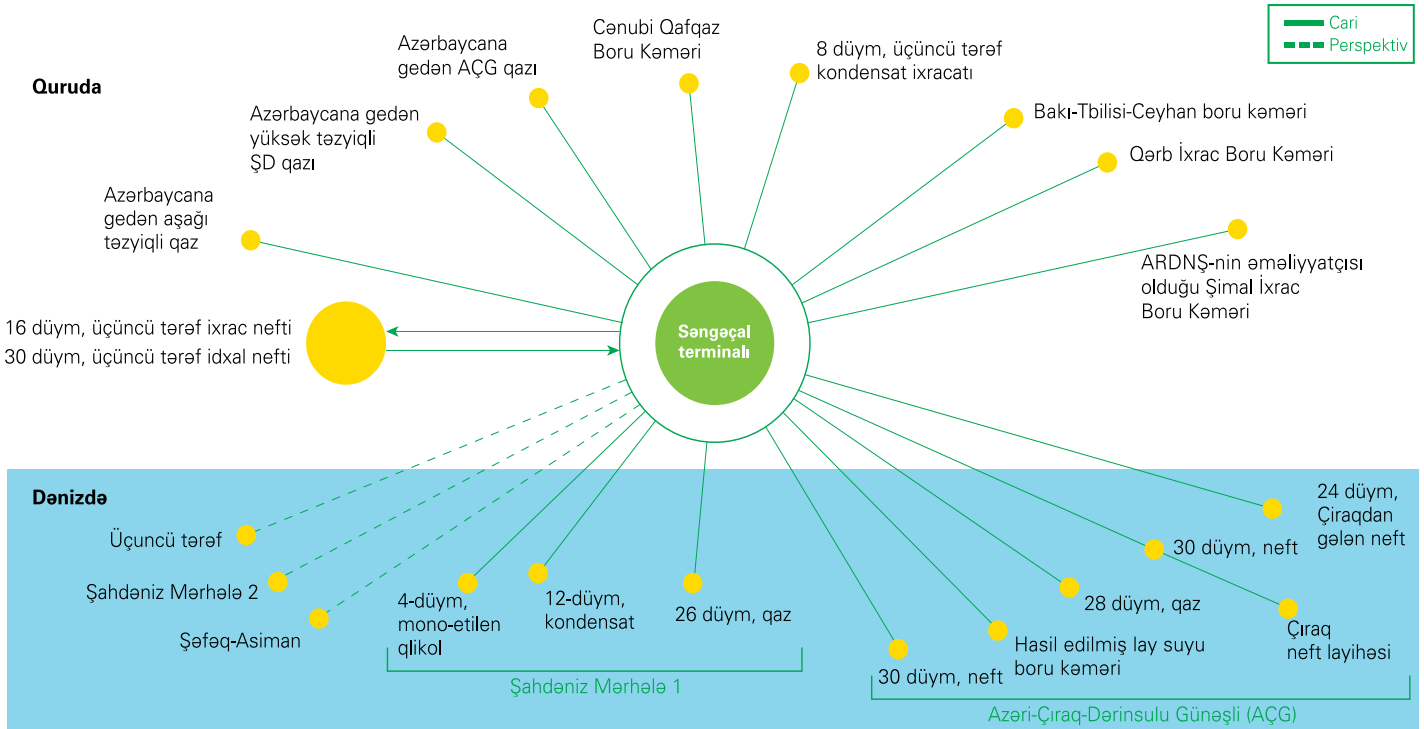
Səngəçal terminalı

- Sahəsi: 542 hektar
- Yerləşdiyi ərazi: Bakıdan 55 km cənubda, Qaradağ rayonu
- Texnoloji emal gücü: gün ərzində 1,2 milyon barel neft və 41,5 milyon kubmetr qaz (o cümlədən, 27,4 milyon Şahdəniz və 14,1 milyon kubmetr AÇG qazı)
- Maksimum tutumu: təxminən 4 milyon barel
- İşlək tutumu: təxminən 3,2 milyon barel

2014-cü il üçün perspektivlər

2014-cü ildə də Səngəçal terminalında gündəlik əməliyyatların təhlükəsiz, etibarlı və səmərəli şəkildə davam etdirilməsi prioritet olaraq qalacaq.

Səngəçal terminalı: BP-nin Xəzərdə əməliyyatçısı olduğu bütün obyektlər üçün strateji mərkəz

Texnologiya dilində danışırıq

BP 2013-cü ilin mart ayında Bakıda ən son texnologiyaların nümayişinə həsr olunmuş ikigünlük sərgi keçirdi. Bu sərgi ilk dəfə 2009-cu ildə investor və analitiklər üçün nəzərdə tutulmuş tədbir kimi keçirilib. O vaxtdan bəri regionda bizim texnologiyaların inkişafına, innovasiya və araşdırma sahələrindəki işlərimizə və tətbiq etdiyimiz texnologiyaların əməliyyatlarımıza təsirlərinə olan maraq getdikcə artmışdır.

Sərgidə BP AGT-nin və Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin rəhbər şəxsləri, elm xadimləri, neft və qaz sənayesindəki digər mütəxəssislər, eləcə də yerli universitetlərin tələbələri iştirak edib.

Multimedia stendləri və posterlər vasitəsilə bu sərgi BP-nin kəşfiyyat və hasilat texnologiyalarının, xüsusən də Xəzərdəki çətinlikləri aradan qaldırmağa yönəldilmiş texnologiyaların necə təkmilləşdirilərək tətbiq olunduğunu göstərən bəzi ən son nümunələr nümayiş etdirdi. BP-nin obyektlərin icra göstəricilərini vizuallaşdırmaq, monitoring və analiz etmək üçün real vaxt rejimli məlumatlardan istifadə etməsindən tutmuş qurğu və yataqların istismar müddətini uzatmaq məqsədilə hasilat sistemlərinin layihələndirilməsi, quraşdırılması və monitoringində istifadə etdiyimiz yeni metodlara qədər müxtəlif texnologiyalar təqdim edildi.

Qonaqlar, həmçinin 2012-ci il London Olimpiya Oyunları zamanı BP texnologiyalarını, xüsusən də qabaqcıl üsulla seysmik təsvirlərin çəkilməsi imkanlarımızı, təkmilləşdirilmiş neft hasilatı metodları və "Field of the Future" (geleceyin yatağı) proqramımız çərçivəsində işlənilən hazırlanmış bir sıra texnologiyaları nümayiş etdirmək üçün hazırlanmış filmlə baxdılar.

Sərgi zamanı stendlərdə nümayiş etdirilən digər flaqman texnologiyalarımıza dərin sulara yerləşən qurğular, o cümlədən yeni Şahdəniz Mərhələ 2 platforması üçün planlaşdırılan texnologiyalar; mövcud yataqlarda layın neft verimini maksimuma çatdırmaq üçün layihələndirilmiş "Pushing Reservoir Limits" texnologiyası; BP-nin Azərbaycanda və bir sıra digər yerlərdə daha çox neft əldə etmək üçün lay suyunu dərin kollektorların pis sıxışdırılmış sahələrinə istiqamətləndirmək üçün tətbiq etdiyi "Bright Water" mikro-hissəcikləri və əməliyyatlarımızda layın verim əmsalını artırmaq üçün BP-nin tətbiq etdiyi əlavə texnologiyaların icmalı daxil idi.

Bu məqsədlərə nail olmaq üçün növbəti 12 ay ərzində biznes və əməyin təhlükəsizliyi sahəsindəki əsas riskləri idarə etmək üçün diqqət yetirilməli bir sıra mühüm sahələr var: vibrasiya, qurğunun çökməsi, tutum və çənlərin yoxlanılması, boru xətlərində korroziyanın aşkar edilərək idarə olunması, sualtı boru kəmərlərində parafinin təmizlənməsi, lay sularının idarə olunması, qurğunun istismar səmərəliliyi və infrastrukturun idarə edilməsi.

Dövri texniki xidmət işləri

Dövri texniki xidmət obyektlər işlək vəziyyətdə olduğu zaman həyata keçirilməsi mümkün olmayan mühüm texniki xidmət, təftiş və ya layihə işlərinin aparılması məqsədilə fəaliyyətdə olan obyektlərin dayandırıldığı dövrlərdir. Bu planlı fəsilələr əməliyyatların uzun müddət təhlükəsiz və etibarlı şəkildə həyata keçirilməsi üçün son dərəcə əhəmiyyətlidir.

2012-ci ildə üç obyektə – Şahdəniz və Dərinisulu Günəşli platformalarında və Səngəçal terminalında həyata keçirilən geniş dövrü texniki xidmət proqramından sonra 2013-cü ildə heç bir əhəmiyyətli dövrü texniki xidmət işləri aparılmayıb. 2014-cü ildə Mərkəzi və Qərbi Azəri platformalarında iki dövrü texniki xidmət proqramının aparılmasına hazırlıq məqsədilə il ərzində resursları mobilizasiya etdik. Bu dövrü texniki xidmət işləri zamanı qum və lay sularının idarə olunması üzrə geniş layihələrlə yanaşı təftiş və texniki bütövlüklə bağlı zəruri iş həcmi yerinə yetiriləcək.

Bakı-Tbilisi-Ceyhan boru kəməri

2013-cü il ərzində BTC-yə xərclənmiş əsaslı məsrəflər 75 milyon dollardan artıq oldu. 2014-cü ildə BTC üzrə əsaslı xərclərin təxminən 119 milyon dollar olacağı gözlənilir.

Ceyhan terminalında 4 iyun 2006-cı ildən 2013-cü ilin sonunadək 2 390 tanker yüklənib. Ümumilikdə onlar BTC boru kəməri vasitəsilə nəql olunmuş 1 835 milyon barel (245,4 milyon ton) xam neft daşıyaraq dünya bazarlarına çıxarıb. 2013-cü ildə bu boru kəməri Ceyhanda 329 tankere yüklənmiş 247,2 milyon barel (33 milyon ton) xam neft ixrac edib.

2013-cü ilin sonunda BTC

- Ötürmə qabiliyyəti: gündə 1,2 milyon barel
- Orta ötürücülüyü: gündə təxminən 681,3 min barel

1 768 km uzunluğa malik BTC boru kəməri hazırda əsasən AÇG-dən hasil edilən nefti və Şahdənizdən hasil olunan kondensatı Azərbaycandan nəql edir. Bundan əlavə, Türkmənistandan gələn xam neft də bu boru kəməri vasitəsilə nəql olunmağa davam edir. 2013-cü ilin oktyabr ayından etibarən biz BTC boru kəməri ilə yenidən müəyyən həcməldə Qazaxıstandan gələn Tengiz xam neftinin nəqlinə başlamışıq.

Cənubi Qafqaz Boru Kəməri

2013-cü ildə Cənubi Qafqaz Boru Kəməri (CQBK) üzrə əməliyyat xərcləri təxminən 50 milyon dollar, əsaslı xərclər isə 250 milyon dollar təşkil edib. 2014-cü ildə əməliyyat xərclərinin 50 milyon dollar olacağı gözlənilir. CQBK-nin genişləndirilməsi işlərinin artması nəticəsində əsaslı xərclər 1 milyard 250 milyon dollar səviyyəsinə qalxacaq.

Bu boru kəməri 2006-cı ilin sonlarında istismara verilərək əvvəl Azərbaycana və Gürcüstana, 2007-ci ilin iyul ayından başlayaraq isə həm də Türkiyəyə Şahdəniz Mərhələ 1 qazını çatdırır.

2013-cü ilin sonunda CQBK

- Ötürmə qabiliyyəti: gündə 19,8 milyon kubmetr
- Orta ötürücülüğü: gündə 13,4 milyon kubmetr

7

dəniz hasilat platforması
Xəzər dənizinin
Azərbaycan sektorunda
BP tərəfindən idarə edilir.

Şahdəniz platformasındakı qazma heyəti iş başında.

2013-cü ildə Cənubi Qafqaz Boru Kəmərinin (CQBK) gündəlik orta ötürmə gücü gündə təxminən 13,4 milyon kubmetr (təxminən 473 milyon kubfut) qaz və ya gündə 81 600 barel neft ekvivalenti olub.

CQBK-nin iki operatoru var – BP şirkəti CQBK qurğularının tikintisi və istismarına məsul texniki operator, Statoil şirkəti isə CQBK-nin biznes icrası üzrə məsul kommersiya operatorudur.

CQBK-nin genişləndirilməsi layihəsi

CQBK-nin genişləndirilməsi layihəsi üzrə yekun investisiya qərarı 17 dekabr 2013-cü il, Şahdəniz Mərhələ 2 üçün qərar verilməsi ilə eyni zamanda qəbul edildi. 2014-cü il ərzində bir sıra müqavilələrin, o cümlədən ilkin işlər və boru kəməri

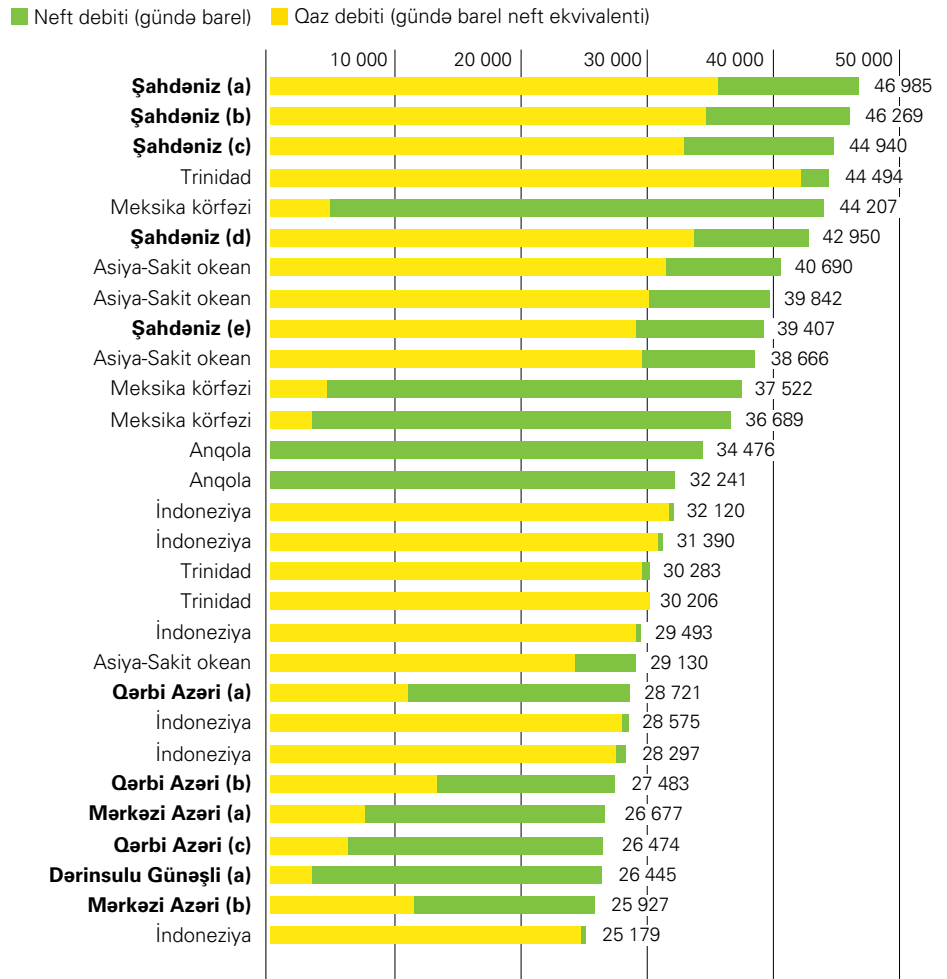
qurğuları, həmçinin Azərbaycanda boru kəmərinin tikintisi üzrə müqavilələrin bağlanması planlaşdırılıb. İlk boru partiyasının Azərbaycana gətirilməsi 2014-cü ilin sonlarına planlaşdırılıb.

Qərb İxrac Boru Kəməri

Uzunluğu 829 km olan Qərb İxrac Boru Kəməri nefti Xəzər hövzəsindən Səngəçal terminalı vasitəsilə Gürcüstanın Qara dəniz sahillərində yerləşən Supsa terminalına nəql edir. 1997-ci ildən sonra BP və onun tərəfdaşları boru kəmərinə əsaslı təmir işləri həyata keçirib. 2013-cü ildə bu boru kəməri vasitəsilə Səngəçal terminalından 29,9 milyon barel neft nəql edilib.

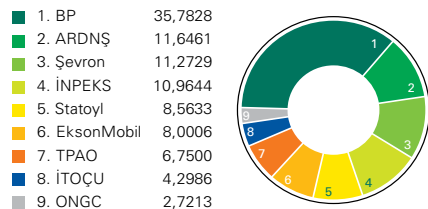
BP-nin operatoru olduğu 25 ən məhsuldar hasilat quyusu

(Gündə barel neft ekvivalenti ilə ümumi neft debiti)

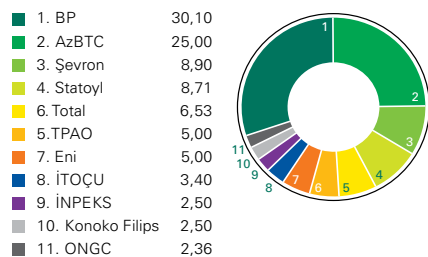

Azərbaycanda BP-nin əməliyyatçısı olduğu layihələrdə tərəfdaşların iştirak payı* (%)

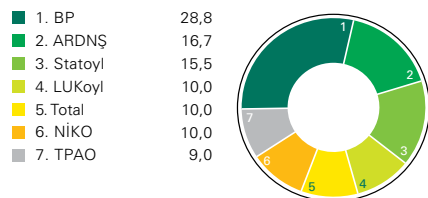
Azəri-Çıraq-Dərinisulu Günəşli (AÇG)

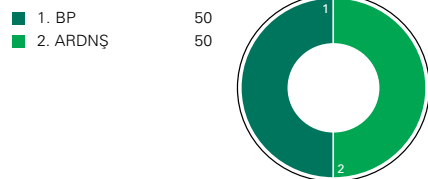
Bakı-Tbilisi-Ceyhan (BTC)

Şahdəniz / Cənubi Qafqaz Boru Kəməri (CQBK)^b

Şəfəq-Asiman

*Yuxarıda qeyd edilmiş layihələrdə Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkəti (ARDNŞ) öz ortaqlarları tərəfindən təmsil olunur: AÇG – AzAÇG; Şahdəniz – AzŞahdəniz; BTC – AzBTC; CQBK – AzCQBK; Şəfəq-Asiman – ARDNŞ-nin Ortaq Neft Şirkəti.

^bBu faiz göstəricilərində 2013-cü ilin dekabr ayında BP və ARDNŞ-nin Statoil şirkətindən satın aldığı paylar nəzərə alınır.

Texniklər nasos stansiyasında mütəmadi ərsin buraxma əməliyyatını yerinə yetirirlər.

Geoloji kəşfiyyat işləri

2012-ci ilin əvvəllərində, “Gilavar” seysmik tədqiqat gəmisiindəki mütəxəssislər Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorunda yerləşən Şəfəq-Asiman strukturunda bu vaxtadək ilk dəfə aparılmış üçölçülü seysmik məlumatların əldə olunması proqramını başa çatdırdığı vaxtdan bəri biz bu məlumatların emalını aparırıq. Bunun Azərbaycanı indiyə qədər ölkə daxilində emal edilmiş ən böyük üçölçülü tədqiqat olduğu hesab edilir. Üçölçülü seysmik məlumatların əldə olunması proqramının bu mərhələsi başa çatdıqdan sonra məlumatların interpretasiyası üçün təxminən 18 ay vaxt tələb olunur. Bunun ardınca isə təxminən bir il birinci geoloji kəşfiyyat quyusunun planlaşdırılması üçün lazım olacaq.

BP və ARDNŞ arasında Şəfəq-Asiman strukturunun birgə geoloji kəşfiyyatı və işlənməsinə dair hasilatın pay bölgüsü haqqında sənəd 2010-cu ilin oktyabr ayında, Bakıda imzalanıb.

Bu blok Bakıdan təqribən 125 km (78 mil) cənub-şərqdə yerləşir. Təxminən 1 100 kvadrat kilometr

ərazini əhatə edir və burada indiyədək heç bir geoloji kəşfiyyat işi aparılmayıb. Dənizin dərinisulu hissəsində, suyun dərinliyinin təxminən 650-800 metr olduğu ərazidə yerləşən blokda kollektorun dərinliyi təxminən 7 000 metrdir.

Kompleks Təchizat və Ticarət

Dünyada ən böyük enerji satıcılarından biri olan BP qrupuna aid Londondakı Kompleks Təchizat və Ticarət qrupu BP AGT-nin payına düşən xam nefti bazara çıxarır. Bu qurum BP qrupuna səmərəli ticarət, optimallaşdırma və risklərin idarə olunması xidmətləri göstərir.

BP sürtgü yağları Azərbaycanda

BP-nin Azərbaycandakı bütün layihələri üçün BP və “Castrol” markalı sürtgü yağlarını yerli şirkət olan “Petrochem Group” təchiz edir. 2013-cü ildə BP və onun Azərbaycandakı podratçılarna təxminən 2,2 milyon litr sürtgü yağı çatdırılmışdır. Azərbaycanda işləyən və neft-qaz hasilatı xidməti göstərən əksər podratçılar da “BP Castrol” sürtgü yağları ilə təchiz ediliblər.

BP AGT layihələri üçün məsul olan hüquqi şəxslər

Layihə	Operator	BP səhmlərini saxlayan hüquqi şəxs
AÇG	Azərbaycan Beynəlxalq Əməliyyat Şirkəti “Azerbaijan International Operating Company”	BP Eksplorasyn (Kaspiyan Si) Limited “BP Exploration (Caspian Sea) Limited”
BTC	Ze Bakı-Tbilisi-Ceyhan Payplayn Kompani “The Baku-Tbilisi-Ceyhan Pipeline Company”	BP Payplaynz (BTC) Limited “BP Pipelines (BTC) Limited”
Şahdəniz	BP Eksplorasyn (Şahdəniz) Limited “BP Exploration (Shah Deniz) Limited”	BP Eksplorasyn (Azərbaycan) Limited “BP Exploration (Azerbaijan) Limited”
CQBK	BP Eksplorasyn (Şahdəniz) Limited (texniki operator) “BP Exploration (Shah Deniz) Limited”	BP Payplaynz (SCP) Limited “BP Pipelines (SCP) Limited”
Şəfəq-Asiman	(Təyin olunmalıdır)	BP Şəfəq-Asiman Limited “BP Shafag-Asiman Limited”

İdarəetmə sistemləri

Bizim əməliyyatların idarə edilməsi sistemimiz təhlükəsiz və güclü BP üçün zəmin yaradır.

▲ Şahdəniz platformasında nəzarət otağının operatoru proseslərin monitorinqini aparır.

Höccət Nuriyev

Əməyin təhlükəsizliyi və əməliyyat riskləri üzrə direktor / Əməliyyatlar üzrə rəhbər, BP AGT

Fasiləsiz təkmilləşmə vacib məsələdir, çünki o, bizə təşkilatdaxili bilik və təcrübəmizi, əməkdaşlarımızın bacarıq və qabiliyyətlərini sistemli şəkildə tətbiq etməklə biznesimizi daha da yaxşılaşdırmaq imkanı yaradır. Fasiləsiz təkmilləşmə sahəsində uğur qazanarkən biz uzun müddət ərzində öz işgüzar fəaliyyətimizin davamlı olmasına dəstək veririk. Bu uğur daimi sayıqlıq və fəallıqdan asılıdır. BP AGT-də əməliyyatlarımızın daha səmərəli, daha etibarlı və son nəticədə, həm də daha təhlükəsiz olmasına töhfə vermək üçün əməkdaşlarımızın atdığı kiçik addımları görmək məmnunluq hissi yaradır.

Əməliyyatların idarə edilməsi sistemi

BP-nin əməliyyatların idarə edilməsi sistemi (ƏİES) şirkətin sağlamlıq, əməyin təhlükəsizliyi, təhlükəsizlik, ətraf mühitin mühafizəsi, sosial məsuliyyət və əməliyyatların etibarlılığı, həmçinin texniki xidmət, podratçı ilə əlaqələr və təşkilatdaxili təhsillə bağlı tələblərini ümumi bir idarəetmə sistemində inteqrasiya edir.

Hər bir biznes və ya əməliyyat bölümü spesifik əməliyyat risklərini aradan qaldırmaq və öz əməliyyat fəaliyyətini həyata keçirmək üçün ƏİES-i tətbiq edir. Azərbaycan-Gürcüstan-Türkiyə (AGT) regionunda ƏİES bizim bütün əməliyyatlarımız üçün normativ baza yaradır. O, gördüyümüz işlərə vahid, sistemli yanaşmanı təmin edir, texniki təhlükəsizlik və riskin idarə olunmasını işlərimizin özünə çevirir. Sistemin bir parçası olan icra göstəricilərinin təkmilləşdirilməsi dövrəsi fasiləsiz təkmilləşməni (FT) hərəkətə gətirir.

ƏİES başlanğıcını BP-nin dəyərlərindən götürür və şirkətin bütün səviyyələrində dərin qabiliyyət və təhlükəsiz iş mədəniyyətini təmin etmək üçün nəzərdə tutulub. Əməliyyatların təhlükəsiz, etibarlı tələblərə uyğun olması üçün rəhbər prinsip və tələblər, o cümlədən təhlükəsizlik və əməliyyat risklərinin necə idarə olunması ƏİES-ə inteqrasiya olunub. Sistem insanlar, qurğu, proses və icraat başlıqları altında səkkiz əməliyyat elementini əhatə edir.

BP-nin yeni funksional korporativ strukturuna uyğunlaşdırılması üçün 2012-ci ilin sonlarında ƏİES yeniləndi və bu dəyişikliklər 2013-cü il ərzində tam şəkildə BP AGT-də həyata keçirildi. Bunun bir hissəsi kimi əməliyyatlar, quyular və layihələr üzrə qruplarımızın ƏİES-in tələblərinə necə riayət etməsi, biznes və texniki funksional bölmələrimizin onlara necə dəstək verməsi uyğunlaşdırıldı.

AGT regionunda əməkdaşlarımızın ƏİES-in onlar üçün nə demək olduğunu başa düşməsinə kömək etmək üçün biz "AGT-də necə işləyirik" adlı sənədi tətbiq etməyə davam etdik. Bu sənəd regionda həyata keçirdiyimiz biznesin müxtəlif aspektlərini, bizim BP-nin global kəşfiyyat və hasilat biznesinə verdiyimiz töhfələri, təhlükəsiz və dünya səviyyəli əməliyyatları həm dəniz, həm də quruda minlərlə işçi ilə necə həyata keçirməyimizi izah edir. 2013-cü ildə işimizin əsasını təşkil edən ən son vəzifə, təşkilati struktur və prosesləri əks etdirmək üçün sənədi yenilədik.

Fasiləsiz təkmilləşmə

BP AGT sistemli şəkildə idarə olunan FT mədəniyyəti, yeni çatışmazlıqları aradan qaldırmaq və işimizi daha təhlükəsiz, daha səmərəli və ƏİES-ə daha uyğun etmək üçün əməkdaşlarımızın ardıcıl şəkildə yollar aradığı bir mühit yaratmaq istiqamətində yoluna davam edir. FT yanaşmasına riayət olunduqda biznesin icra göstəriciləri təkmilləşməklə yanaşı, əməkdaşların işlədiyi mühit də daha həvəsləndirici, daha dəyərli və ruh yüksəkliyinə aparan bir mühitə çevrilir.

AGT regionunda FT səylərimizi bizim texniki təhlükəsizlik, hasilat və xərclər üzrə prioritetlərimiz tənzimləyir. Əməkdaşların təlim keçməsi və səriştələri, nəqliyyat, fəvqəladə hallara cavab tədbirləri, şəxsi təhlükəsizlik və proseslərin təhlükəsizliyi daxil olmaqla bir çox müxtəlif məsələlərin həll olunması üçün 2013-cü ildə regionda 350-dən çox FT layihəsinin başlanğıcını qoyduq. AGT regionunda əməkdaşlarımız üçün FT üzrə təlim müntəzəm şəkildə keçirilir. Əməkdaşlarımız arasında FT mədəniyyətinin daha çox başa düşülməsinə dəstək vermək üçün 2013-cü ildə biznesimizdə həyata keçirilmiş FT layihələrinə dair ən yaxşı nümunələri nümayiş etdirən altı qısa video-film hazırladıq.

FT mədəniyyətinin qəbul olunması uzunmüddətli bir məqsəddir. Buna nail olmaq üçün biz FT Çempionları adlanan və öz rəhbərliyinin FT-ni sistemli şəkildə tətbiq etməsinə kömək edən 230-a yaxın əməkdaşdan ibarət bir şəbəkə qurmuşuq.

Noyabr ayında BP AGT Bakıda FT Çempionlarının üçüncü illik forumunu keçirdi. Forumun mövzusunun BP-nin hasilat üzrə baş əməliyyat rəsmisi Bernard Luni üç ay əvvəl eyni şəhərdə əməkdaşların ümumi yığıncağına rəhbərlik edərkən irəli sürmüşdü: "Fasiləsiz təkmilləşdirilmə bizim gündəlik işimizdir." Forumda regionun hər tərəfindən 130 FT Çempionu iştirak etdi.

Əməliyyatlarımızın mühafizəsi

Məqsədimiz Azərbaycanda obyekt və qurğularımızın mühafizəsinə cəlb edilmiş tərəflər arasında vəzifələrin aydın müəyyənləşdirildiyi, açıq qarşılıqlı əlaqənin mövcud olduğu təhlükəsiz bir iş mühitinin olmağını təmin etməkdir.

▲ Səngəçal terminalında təhlükəsizlik yoxlanışları.

BP-nin Azərbaycanda təhlükəsizliyin təmin olunması tədbirləri BP qrupunun təhlükəsizlik üzrə təlimatlarına uyğun aparılır. Biz ölkədəki əməliyyatlarımızla bağlı təhlükəsizlik risklərini müntəzəm şəkildə qiymətləndirir, hadisə baş verərsə təhqiqatlar aparır, əməliyyatlarımızın qorunmasına cəlb olunmuş özəl və dövlət təhlükəsizlik xidməti peşəkarları arasında təhlükəsizlik və insan haqları haqqında məlumatlılığı artırmaq üçün təlim keçilməsini təmin edirik.

Azərbaycanda BP özünün istismar etdiyi sahələrdə insanlar və obyektlərin qorunmasına görə məsuliyyət daşıyır. Dövlət təhlükəsizlik orqanları BP-nin dənizdə və quruda istismar etdiyi sahələrin xarici perimetr boyunca qorunmasını təmin edir.

Dövlət və özəl təhlükəsizlik xidmətləri ilə qarşılıqlı fəaliyyətimiz

Biz daim obyekt və əməliyyatlarımızın yaxınlığında yerləşən icma üzvləri ilə məlumat mübadiləsi aparmaq üçün yaranan imkanlardan istifadə edirik. Buna nail olmaqda 2006-cı ildən bəri Təşkilatlararası Təhlükəsizlik Komitəsinin görüşləri mühüm rol oynayır. Görüşlərin keçirilməsinə BP-nin təhlükəsizlik üzrə regional məsləhətçiləri köməklik göstərər, görüşlərdə icmalarla əlaqə üzrə məsul şəxslərimiz, yerli hökumət, bələdiyyə orqanları və dövlət təhlükəsizlik xidmətinin rəsmiləri iştirak edirlər. Biz bu görüşlərin formatı və effektivliyini nəzərdən keçirir, təkmilləşməyə potensial ehtiyac duyulan sahələri müəyyən edirik.

İxrac boru kəmərlərinin təhlükəsizliyi komitələrinin yerlərdə Azərbaycan hökumətinin İxrac Boru Kəmərlərinin Təhlükəsizliyi İdarəsinin (İBKTI) ev sahibliyi etdiyi və yerli hüquq-mühafizə orqanlarının iştirak etdiyi görüşlər əməkdaşlıq üçün daha bir mühüm kanaldır. BP 2013-cü ildə boru kəmərləri boyunca 13 rayonda keçirilən 30-dan çox belə görüşdə iştirak edib.

2012-ci ildə İBKTI ilə əməkdaşlığımızın bir hissəsi kimi biz səyyar mühafizə postu olaraq layihələndirilmiş bir avtomobilin alınmasını təşkil etdik. Bu səyyar mühafizə postu ucqar və yoldan kənar ərazilərdə BP-nin operatoru olduğu ixrac boru kəmərləri və qurğularının mühafizə olunması zamanı dövlət patrullarının fiziki və texniki təhlükəsizliyinin təmin olunmasına kömək edir. Səyyar mühafizə postu 2013-cü ildə 230 gün ərzində istifadə olunub.

BP-nin əməliyyatçısı olduğu boru kəmərlərini qorumaq üçün təyin olunmuş İBKTI atlı patrullarının sayı 2013-cü ildə yeddi nəfər artırıldı və ümumi sayı 38 nəfərə çatdı. Biz İBKTI ilə qarşıdan gələn illərdə atlı patrulların sayını artırmaq istiqamətində birgə işləyirik.

Təhlükəsizlik və insan haqları

2000-ci ildən bəri Təhlükəsizlik və İnsan Haqları haqqında Könüllü Prinsiplər hasilat sənayesi şirkətlərinə öz əməliyyatlarının təhlükəsizliyini insan haqlarına hörmətlə yanaşaraq təmin etmək üçün normativ baza təqdim edir. BP bu Könüllü Prinsiplərin yaradılmasına kömək edib, onların idarə olunmasının gücləndirilməsi istiqamətində görülən işlərə dəstək verib və bu normativ bazaya riayət olunmasını yoxlamaq üçün yerli təhlükəsizlik tədbirlərini mütəmadi olaraq nəzərdən keçirir.

Azərbaycanda əməliyyatlarımızın qorunmasına cəlb olunmuş bütün təhlükəsizlik qüvvələri və özəl mühafizəçilərin öz işlərinin insan haqları ilə bağlı mümkün təsirlərini başa düşmələrinin təmin olunmasında əsas addım kimi Könüllü Prinsiplərə dair təlimlərə dəstək verməyə davam etdiririk.

Bu məqsədlə, İBKTI-də işləyən 141 məsul işçi 2013-cü ildə Könüllü Prinsiplərə dair təlimlərdə iştirak etməklə təhlükəsizlik və insan haqları məsələləri ilə bağlı biliyini təzələdi, yeni işə götürülmüş 55 əməkdaş da təlim kursunu başa vurdu.

Azərbaycanda özəl təhlükəsizlik xidməti göstərən podratçımız "Titan D" şirkəti 2013-cü ildə öz personalından 62 nəfər (o cümlədən mühafizəçilər, qeydiyyatçılar və başqaları) üçün Könüllü Prinsiplərə dair təlim kursunun təşkil olunmasına kömək göstərdi. Bu tədris modulu "Titan D"nin yeni işə götürülən personalı üçün nəzərdə tutulan təhlükəsizlik üzrə standart təlim proqramının bir hissəsi kimi keçilir. İl ərzində "Titan D"nin BP şirkətinin Azərbaycanda əməliyyatçısı olduğu obyektlərə təyin olunmuş 217 əməkdaşı peşəkar təhlükəsizlik təlimini bitirdi.

2013-cü ildə biz "Titan D" şirkətinə tövsiyə etdik ki, Özəl Təhlükəsizlik Xidməti üçün Beynəlxalq Davranış Kodeksi təşəbbüsünə üzv olmaqdan ötrü tələb olunan addımları atsın. Bu çoxtərəfli təşəbbüsün məqsədi mürəkkəb mühitlərdə fəaliyyət göstərən özəl təhlükəsizlik şirkətləri üçün beynəlxalq standartlara aydınlıq gətirmək, bu şirkətlərə nəzarəti və cavabdehlik tələblərini artırmaqdır.

İcma üzvlərinə qulaq asırıq

BP şirkəti 2007-ci ildən Azərbaycanda insan haqlarına dair tədbirlər planı hazırlayıb, biz bu planı hər il nəzərdən keçirərək yeniləyirik. Biz ixrac boru kəmərləri marşrutu boyunca yerləşən icmaları fəvqəladə hallarda əlaqə saxlamaq üçün sutkada 24 saat işləyən qaynar telefon xətti ilə təmin edirik. Bu xətt yerli icmalardakı insanlara imkan verir ki, artıq güc tətbiqi kimi məsələlər və ya insan haqlarının pozulması ilə bağlı həm BP, həm də dövlət təhlükəsizlik orqanına məlumat versinlər. 2013-cü ildə qaynar xəttlə təhlükəsizlik və ya insan haqları ilə bağlı heç bir hadisə barəsində məlumat alınmayıb.

Əməkdaşlarımız

İnsanlar bizim ən dəyərli sərvətimizdir. Onların səriştə, peşəkarlıq, təcrübə və əzmkarlığı BP-nin Azərbaycandakı uzunmüddətli uğurunun təməlini təşkil edir.

Nə edəcəyimizi demişdik

Yerli kadrların işçi heyətimizdəki payının artmasına nail olacağıq.

Yüksək vəzifəli yerli işçilərimizin sayını artıracağıq.

Neft-qaz ixtisaslı məzunların təkmilləşdirilməsi proqramı (NİMTP) çərçivəsində yerli mühəndisləri yetişdirəcəyik.

Bu gün işlər nə yerdədir

2013-cü ilin sonunda Azərbaycandakı ixtisaslı işçi qüvvəmizin 85%-ni ölkə vətəndaşları təşkil edib.

Yüksək vəzifəli yerli menecerlərin sayı əvvəlki ilə müqayisədə 17% artaraq 197-yə çatdı.

Biz NİMTP məzunlarının ilk buraxılışını 45 nəfərin proqramı uğurla başa vurmaları ilə qeyd etdik.

Daha nə etməyi planlaşdırırıq

2014-18-ci illər üzrə milliləşdirmə planımıza uyğun olaraq yerli ixtisaslı işçilərimizin faiz göstəricisini daha da artıracağıq.

Yüksək vəzifəli yerli rəhbər işçilərin yetişdirilməsini irəli aparacağıq.

İxtisas yönümlü təlim proqramları vasitəsilə yerli işçi heyətin inkişafına dəstəyimizi davam etdirəcəyik.

İşçi heyətimizin idarə edilməsi

Məqsədimiz işçi heyətimizin istedadlarını inkişaf etdirmək, güclü cəhətlərimiz və bacarıqlarımızı daha da artırmaq üçün ən yaxşılara işə cəlb etməkdir.

Leyla Novruzova

İnsan resursları üzrə vitse-prezident,
BP AGT

Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkəti (ARDNŞ) ilə əməkdaşlığın əhəmiyyətini vurğulamaq istədim. Məhsuldar iş münasibəti yaratmış və BP-nin regional layihələrinin milliləşdirilməsi sahəsində birgə səylər göstəririk. Bu sahədə yüksək səviyyəli əməkdaşlıq üzrə, o cümlədən milliləşdirmə planının məqsədlərinin müəyyənləşdirilməsi, Qobustandakı Regional Təlim Mərkəzi və Bakı Ali Neft Məktəbinin (hər ikisi ARDNŞ-yə məxsusdur) bu prosedura cəlb edilməsi barədə bir neçə protokol imzalamışıq. Həm hökumətin, həm də BP və tərəfdaşlarının marağındadır ki, layihə və əməliyyatlarımıza cəlb olunan işçi qüvvəsinin böyük əksəriyyəti Azərbaycan vətəndaşları olsun.

17%

2012-ci ilə müqayisədə
2013-cü ildə yüksək vəzifəli
yerli menecerlərin
sayında artımdır.

Bizim sağlamlıq, əməyin təhlükəsizliyi və ətraf mühit üzrə mütəxəssislərimiz yeni Qərbi Çıraq platformasının nəhəng üst modullarının tikinti sahəsində.

Azərbaycanda səriştəli milli işçi qüvvəsi yetişdirmək əsas prioritetlərimizdən biri olmaqda davam edir. Buna nail olmaq üçün kompleks yanaşmadan istifadə edirik: təcrübəli mütəxəssisləri işə götürməklə yanaşı, iş təcrübəsi az olan və ya heç olmayan gənclərin təliminə böyük sərmayə qoyur, bütün karyera səviyyələrində əməkdaşlarımıza geniş çeşiddə inkişaf və karyera imkanları təklif edirik.

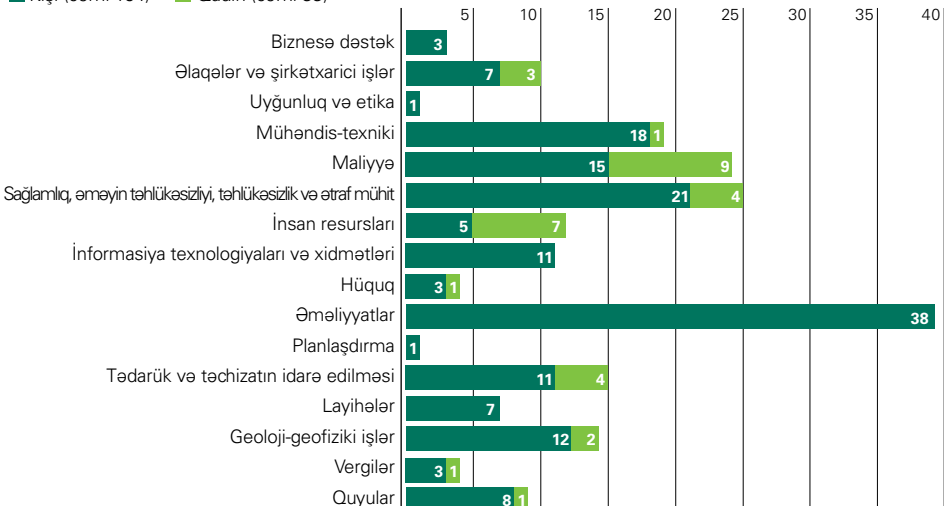
2013-cü ildə daimi yerli işçilərimizin sayı 205 nəfər və ya təxminən 8% artmışdır. İlin sonunda ölkə vətəndaşları 2012-ci ildə olduğu kimi Azərbaycandakı ixtisaslı əməkdaşlarımızın 85%-ni təşkil edirdi. İl ərzində BP əməkdaşlarının ümumi sayı 248 nəfər artmış və nəticədə daimi işçilərin^a sayı 3 255 nəfərə çatmışdır.

Azərbaycanda BP şirkətində işləyən yüksək vəzifəli yerli vətəndaşların sayı əvvəlki ilə müqayisədə 17% artaraq 197-yə çatmışdır. Bu, yerli ofisdə işləyən yüksək vəzifəli menecerlərin ümumi sayının 37%-idir. Onların 17%-i qadınlardır, əksəriyyəti maliyyə və insan resursları şöbəsində, yüksək vəzifəli kişi menecerlərin isə əksəriyyəti əməliyyatlar, mühəndis-texniki, maliyyə, həmçinin sağlamlıq, əməyin təhlükəsizliyi, təhlükəsizlik və ətraf mühit sahələrində işləyib. Daha 24 azərbaycanlı əməkdaş digər ölkələrə ezam olunaraq yüksək vəzifələr tutub. Azərbaycanda orta səviyyəli menecerlərimizin az qala 82%-i (478 nəfərdən 392-si) ölkə vətəndaşları olub. Bundan başqa, daha 31 nəfər xaricdə orta səviyyəli vəzifələrə ezam olunub.

^a Rəsmi olaraq BP tərəfindən işə götürülmüş ixtisaslı və ixtisasız işçilər.

Azərbaycandan olan yüksək vəzifəli menecerlər

■ Kişi (cəmi 164) ■ Qadın (cəmi 33)

Xəzərdəki iri layihələrin operatoru kimi öz fəaliyyətlərimiz vasitəsilə Azərbaycan vətəndaşlarının səriştələrinin inkişaf etdirilməsi planlarımızı dəstəkləmək üçün Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkəti (ARDNŞ) ilə əməkdaşlığa dair sənədlər imzaladıq. Bu sənədlər həm BP işçi heyətinin milliləşdirilməsi, həm də neft-qaz ixtisaslı mütəxəssislərin, eləcə də Azərbaycanda neft-qaz işlənməsi layihələrinə cəlb olunmuş işçi qüvvəsinin inkişaf və təlimi sahələrində sıx əməkdaşlıq etmək barədə hər iki şirkətin öhdəliyini təsdiq edir.

Əvvəllər bəzi iş yerləri ilkin olaraq əcnəbi mütəxəssislər üçün elan edilirdi, lakin yerli mütəxəssis bazarı inkişaf etdikcə, yerli bazarı yaxşıca yoxlamadan əcnəbiləri cəlb etmək lazım gəlmir. Biz hazırda ARDNŞ ilə birlikdə 2014-cü ildə imzalanması gözlənilən və işəgötürmə prosesini daha da uyğunlaşdıracaq qarşılıqlı anlaşma memorandumunun hazırlanması üzərində işləyirik.

İşəgötürmə

Həmü üçün bərabər və hər kəsə qabiliyyətinə görə imkan açan meritokratik iş mühiti yaratmaq və saxlamaq öhdəliyimiz var. Burada əməkdaşlar bir-birinə hörmət və ehtiramla yanaşı, özlərinin tam potensiallarını açmaq imkanı əldə edirlər. Bu məqsədə nail olmaq üçün düzgün işlərə düzgün insanların seçilməsi zəruridir.

İşəgötürmə proseslərimizin şəffaflığı, səmərəliliyi və effektivliyinə əmin olmaq üçün biz daim onları nəzərdən keçirir və monitorinqini aparır, zəruri olduqda uyğunlaşdırırıq.

Texniklərin müntəzəm olaraq keçirdiyimiz forumlarından birində bir nəfər texnik öz rəyini bildirir.

85%

2013-cü ilin sonuna Azərbaycanadakı ixtisaslı işçilərimiz arasında ölkə vətəndaşlarının payıdır.

İşəgötürmə fəaliyyətlərimizin effektivliyini yoxlamaq üçün Britaniyada yerləşən müstəqil bir agentlik rüblük anonim tədqiqat apararaq, namizədləri necə maraqlandırdığımızı, işəgötürmə prosesində onlarla necə davrandığımızı, yeni işə qəbul olunanları necə qarşıladığımızı və təzə iş yerinə uyğunlaşmaları üçün onlara necə kömək göstərdiyimizi müşahidə edir. BP bu araşdırmanı global səviyyədə aparır və Azərbaycanda BP araşdırmanın bütün müddəaları üzrə ən yüksək göstəriciyə malik ölkələr arasında olub.

2013-cü ildə Məzunların və yay təcrübəsi keçən tələbələrin işə qəbulu proqramımız çərçivəsində əməliyyatlar, mühəndis-texniki işlər, quyulardan tutmuş maliyyə, tədarük və təchizatın idarə edilməsinə qədər geniş çeşiddə həm texniki, həm də qeyri-texniki sahələr üzrə 5 500-dən çox ərizə qəbul etdik. İlk seçmə mərhələsindən 3 777 namizəd keçdi, yekun müsahibə mərhələsinə isə 483 nəfər çıxdı. Sonda 50 tələbə yay təcrübəçisi və 156 məzun işə götürdük. Məzunlardan 86-sı

BP-də daimi işə, 81 nəfəri isə yeni məzunlar üçün Neft-qaz ixtisaslı məzunların təkmilləşdirilməsi proqramına (NIMTP) qəbul olundu. NIMTP barədə daha ətraflı məlumat üçün səhifə 25-ə baxın. Texniklərin işə cəlb olunması üçün il ərzində üç kampaniya keçirdik, nəticədə 101 nəfər texnika iş təklif edildi. Azərbaycanda BP şirkətinə yeni işə götürülmüş texniklər dənizdəki və qurudakı iş sahələrinə göndərilməzdən əvvəl Xəzər Texniki Təlim Mərkəzində 18 aylıq intensiv dil və texniki təlim proqramı keçirlər.

Ehtiyac olduqda açılan bütün iş yerləri haqqında elanlar il boyu bp.com/xezer ünvanında verilib. 2013-cü ildə iş elanlarımızla bağlı 11 000-dən çox ərizə aldıq, 57 nəfər yerli işçini işə götürdük.

Əməkdaşlarla ünsiyyət və münasibətlər

İşçi heyətinin illik məmnunluq sorğusu

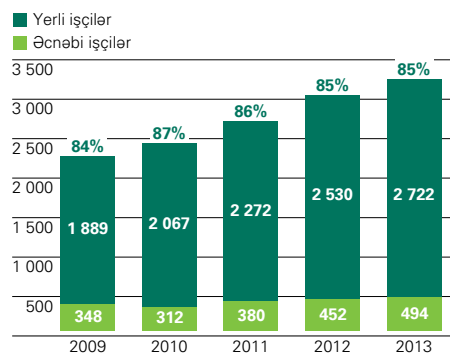
Müntəzəm olaraq işçi heyət arasında keçirdiyimiz sorğunu 2013-cü ildə də keçirdik. Bu sorğu vasitəsilə rəhbərlik əməkdaşların iştirak səviyyəsini, onların rəhbərlik və bütövlükdə şirkət haqqında fikirlərini, ümumi məmnunluq səviyyələrini müşahidə edir. Bu sorğular bizə işçilərimizi narahat edən məsələləri təsbit etmək və təkmilləşdirilməsi lazım gələn sahələri müəyyənləşdirməkdə kömək edir.

2013-cü ildə sorğuda iştirak səviyyəsi 50%-ə yaxın olub, yeni BP-nin Azərbaycan-Gürcüstan-Türkiyə (AGT) regionu üzrə sorğu anketini 1 572 əməkdaş doldurub.

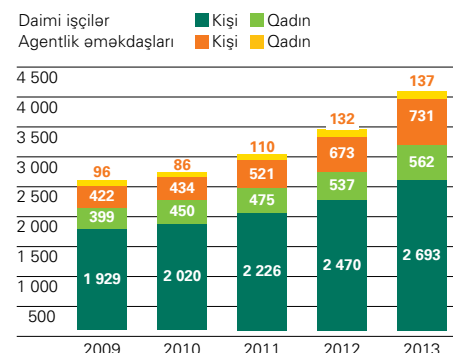
BP AGT işçilərinin ümumi iştirak səviyyəsi 78% olub ki, bu da 2012-ci ilin nəticəsindən 3%, BP qrupununkundan isə 4% çoxdur. Ən yüksək nəticələr üç sahədə olub: biznes kontekstinin başa düşülməsi, fəaliyyət və əlaqələr. Nəticələr və əlaqədar tədbir planları rəhbərliyin işçilərlə ümumi yığıncaqlarında müzakirə edilib.

BP-nin Azərbaycandakı ixtisaslı işçi heyəti

Bu diaqramda yerli vətəndaşların faizi də göstərilir

BP-nin Azərbaycanda daimi işçiləri və agentlik müqaviləsi əsasında işləyən əməkdaşları*

* Agentlik müqaviləsi əsasında işləyən əməkdaşlar BP üçün işləyirlər, lakin işə rəsmi olaraq işəgötürmə agentlikləri tərəfindən qəbul edirlər.

Azərbaycandan yüksələn ulduz

Midstrim mühəndis-texniki qrupumuzda nəzarət və avtomatlaşdırma mühəndisi olan Səbinə Əzizli 2013-cü ildə Kral Mühəndislik Akademiyasının "Yüksələn ulduz" mükafatına layiq görüldü. Londonda keçirilən mərasimdə təqdim olunan bu mükafat Səbinənin öz karyerasının ilkin mərhələsində mühəndislik sahəsinə verdiyi misilsiz töhfələrə verilən bir qiymət idi.

Səbinə deyir: "2007-ci ildə BP-yə gələndə təəvvür edə bilməzdim ki, həyəcan dolu bu yol məni bütün sahələr üzrə ən uğurlu və istedadlı mühəndisləri bir araya gətirən belə bir tədbirdə bu mükafatı almağa aparacaq."

Səbinə BP-yə yay təcrübəçisi kimi gələrkən, dəniz qurğularımız üçün əməliyyatlara dəstək üzrə mühəndis-texniki bölməmizdə işləyərkən hələ Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyasının tələbəsi idi. Təhsilini başa vurandan sonra nəzarət və avtomatlaşdırma mühəndisi kimi BP-nin "Çəllenc" proqramına qəbul edildi. Dəniz obyektləri və onlara aid avtomatlaşdırma sistemləri barədə hər şeyi öyrənməyə sonsuz həvəsi sayəsində tezliklə yüksək göstəriciləri və potensialı ilə seçildi.

2012-ci ildə Səbinə Səngəçal terminalında vəzifəyə təyin olunaraq quru əməliyyatları üzrə mühəndis-texniki bölməyə keçdi. O həm də BP-nin layihələr üzrə global təşkilatına yeni Qərbi Çıraq platformasında istismarın başlanmasına dəstək verən mühəndis kimi qismüddətli təyinat aldı. 2013-cü ildə o, vaxtından bir il əvvəl "Çəllenc" proqramından məzun oldu.

Səbinə deyir: "BP bu illər ərzində mənə ən müxtəlif mühitlərdə öz mühəndislik şəraitlərini inkişaf etdirmək və genişləndirmək üçün çoxlu imkanlar yaradıb. İster dəniz platforması, ister texnoloji emal terminalı, istərsə də tikinti-quraşdırma sahəsində olum, həmişə əmin olmuşam ki, cavabını tapa bilmədiyim suallar olsa, ətrafımdakı həmkarlarım mənə kömək edəcəklər".

Texniklərin forumları

BP-nin texniklərin forumu ön xətdə – hasilat platformalarında, terminallarda və boru kəmərləri boyunca işləyən texniklərlə mühüm əlaqə vasitəsi olmaqda davam edir.

BP texniklərin təliminə və inkişafına böyük sərmayə qoyur və biz işçilərin bu qrupu ilə ən yüksək rütbəli rəhbərliyin müntəzəm görüşlərinin əhəmiyyətini başa düşürük. Bu görüşlərdə onlar rəy və təkliflərini verə, təcrübələrini bölüşə və onları narahat edən istənilən məsələni qaldıra bilərlər.

Bu forumlar ilk dəfə 2008-ci ildə təşkil olunub və indiye qədər 470 nəfərin iştirakı ilə 16 forum keçirilib. Buraya 2013-cü ildə keçirilmiş və 100-ə yaxın texnikin iştirak etdiyi üç forum da daxildir.

İllər ərzində bu tədbirlərdə irəli sürülən rəy və təkliflər əsasında bir neçə yeni təşəbbüs ortaya çıxıb. Məsələn, iş yerində təlimatın qiymətləndirilməsi mexanizminin tətbiqi və texniklər üçün təlimlərdə dəyişikliklərin edilməsi. Texniklər həm də rəhbərlik və insan resursları mütəxəssisləri ilə birgə işçi qrupları yaratmağa təşviq edirlər.

İşçiləri dinləmək üçün nahar yeməkləri

İşçiləri dinləmək üçün nahar yeməkləri region üzrə yüksək vəzifəli rəhbər qrupumuzun üzvləri ilə müxtəlif sahələrdə işləyən əməkdaşların qeyri-rəsmi nahar süfrəsi arxasında görüşərək bizneslə əlaqəli mövzuları açıq müzakirə etdiyi tədbirdir. Nahar yeməkləri ikitərəfli ünsiyyət və əməkdaşların iştirakına şərait yaradır ki, bunların hər ikisi rəhbərliyin gündəliyində prioritet olaraq qalmaqdadır.

Naharlar işçilərə rəhbərliklə təmasda olaraq narahatlıqlarını bölüşmək, suallar vermək və birbaşa cavab almaq imkanı verir. Rəhbərliyə isə şirkətin müxtəlif təbəqələrinin fikirlərini dinləməklə fərqli mövqeləri başa düşməkdə kömək olur. 2013-cü ildə 160-a yaxın əməkdaşın iştirakı ilə altı nahar keçirilib.

Kredit almağa dəstək proqramı

2012-ci ildə tətbiqinə başladığımız kredit almağa dəstək proqramımız işçilər arasında populyar oldu. Proqram çərçivəsində şirkətdə ən azı üç il işləmiş Azərbaycan vətəndaşları ev, yaxud mənzil almaq və ya təmir etmək, ev tikdirmək, eləcə də 18 yaşına çatmamış övladlarının təhsili üçün kreditlərin ödənişində BP-dən yardım almaq imtiyazı əldə edirlər.

BP-nin Azərbaycanda işəgötürmə üzrə statistik göstəriciləri^b

	Ehtiyac olduqca işəgötürmə				Məzunları işəgötürmə				Ümumi cəmi	
	2012		2013		2012		2013		2012	2013
	Qadın	Kişi	Qadın	Kişi	Qadın	Kişi	Qadın	Kişi		
Biznesə dəstək	18	45	3						63	3
Mühəndis-texniki	1	5	1	4	1	10	9		17	14
Uyğunluq və etika	1								1	
Əlaqələr və şirkətxarici işlər	1	1	1	1					2	2
Maliyyə	7	8	5		2	5	2	7	22	14
Sağlamlıq, əməyin təhlükəsizliyi, təhlükəsizlik və ətraf mühit	1	18	2	14	4	6	3	8	29	27
İnsan resursları	6	1	3	3	2	1	1	1	10	8
İnformasiya texnologiyaları və xidmətləri		2					1	1	2	2
Əməliyyatlar	4	15	2	2					19	4
Planlaşdırma					1				1	
Tədarük və təchizatın idarə edilməsi		4							4	
Layihələr	3	7	1	3					10	4
Geoloji-geofiziki işlər		4		1	1	5	1	3	10	5
Vergilər	2	1							3	
Quyular	1	1	5	6	3	9	3		14	14
Cəmi – məzunları işəgötürmə					13	37	8	32	50	40
NİMTTP məzunları					9	45	12	68	54	80
Cəmi – ehtiyac olduqca işəgötürmə	45	112	18	39					157	57
Texnikləri işəgötürmə					1	119	101		120	101

^b Bu cədvəl şirkətə yeni qəbul olunmuş insanların sayını əks etdirir.

Fürsətlərin əhatəsində

2012-ci ilin yayı, hələ Qafqaz Universitetinin iqtisadiyyat və idarəetmə fakültəsinin tələbəsi olarkən Murad Əliyev BP-də işləməyin nə olduğunu sınaqdan keçirmək imkanı qazandı. Güclü rəqəbat şəraitində keçən seçmə prosesindən sonra o, insan resursları (İR) şöbəmizdə təcrübə keçməyə qəbul edildi. BP-də olduğu müddətdə təcrübə rəhbərinin himayəsi altında o, iki layihədə iştirak etdi – geoloji-geofiziki işlər bölməsində qrup rəhbərləri şəbəkəsinin qurulması və yeni mükafatlandırma vasitəsinin hazırlanması. Murad deyir: “Yay təcrübəsinin sonunda mən biznesi dəstəkləmək üçün İR daxilindəki müxtəlif ixtisas qrupları ilə İR-in necə işləməsinə tam başa düşdüm.”

BP ilə daha bir görüşmək imkanı 2012-ci ilin oktyabrında yarandı. Universitetdən Muradı BP-nin Azərbaycanda davamlı inkişaf haqqında 2011-ci il hesabatı üzrə rəy və təkliflər sessiyasına göndərdilər. “Bu, çox əyləncəli idi – təxmin edəcəyiniz dərindən sessiyalardan deyildi, – Murad xatırlayır. – tələbələrə müxtəlif ixtisaslardan seçilməsi də özünü doğrultmuşdu.”

Sessiya vaxtı Murad çox fəal idi və öz qrupunun təqdimatına böyük köməyi dəydi. Murad heç özü də gözləmədən ən fəal iştirakçı kimi kiçik bir hədiyyə aldı. Həmişə olduğu kimi İR nümayəndəsi BP-də tələbələr üçün karyera imkanları, o cümlədən bizim “Çəllenc” – məzunların işə qəbulu programımız barədə qısa söhbət apardı. Artıq Murad öz qərarını vermişdi və ərizəsini yazmaq niyyətində idi.

Onun ərizəsi uğurlu oldu və bir ildən sonra, 2013-cü ilin avqustunda Murad Azərbaycanda BP-nin İR departamentinə “çəllencer” kimi qəbul edildi. Həmin payız davamlı inkişaf haqqında hesabatın növbəti rəy və təkliflər sessiyasında o, tələbə auditoriyası qarşısında dayanıb BP-dəki karyera imkanları barədə danışdı – müəyyən mənada öz əhvalatını söyləyir, BP-dəki karyera inkişafını təsvir edirdi. Murad deyir: “Universitet tələbələri ilə öz təcrübəni paylaşmaq və onları BP-dəki karyera imkanları ilə bağlı həvəsləndirə bilmək çox həyəcanverici idi”. O, əlavə edir: “BP neft-qaz nəhəngidir, lakin burada maliyyə sahəsindən tutmuş informasiya texnologiyalarına, ictimai idarəetmədən tutmuş biokimyəyə qədər müxtəlif ixtisasları təmsil edən gənc mütəxəssislər üçün böyük fürsətlər var”.

2013-cü ildə biz bununla əlaqəli İslam bankçılığı programını da başladırıq. Bu program dini inanclarına görə sələmlə kredit götürə bilməyən işçilərimizə ev almağa yardım edir. Bu program çərçivəsində alınan kreditin strukturu elədir ki, ona görə faiz ödənilmir. İlin sonuna qədər 13 əməkdaşımız bu təklifdən faydalandı.

2013-cü ildə cəmi 545 əməkdaşımız bu proqramlar üzrə kredit almaq üçün ərizə verdi. Beləliklə, iştirakçıların ümumi sayı 1 515-ə çatdı ki, bu da iştirak etmək hüququna malik əməkdaşların 79%-idir. 2012-13-cü illər ərzində proqramlar çərçivəsində verilən kreditlərin ümumi məbləği 7,2 milyon dollardan çox olub.

Yeni ofisimiz

Yeni ofisimizin rəsmi açılışını 2013-cü ildə keçirdik. BP Xəzər Mərkəzi adlanan bu bina Bakıda Neftçilər prospekti boyu Port Baku kompleksində yerləşir. BP Xəzər Mərkəzi 16 mərtəbəli binanın 10 mərtəbəsini tutur, burada 2 100 iş masası və 135 iclas otağı var.

Yeni ofis BP-nin dəniz və qurudakı uzaq məsafədə yerləşən bütün obyektləri ilə birləşə əlaqə yaratmaq imkanı verən qabaqcıl texnologiyalar, eləcə də tele-iştirak, təhlükəsiz çap xidməti, iclas otaqlarının elektron sifariş edilməsi və internet protokolu üzrə telefon sistemi ilə təchiz edilib. Yeni ofis məhdud ümumi qabiliyyətli insanlar üçün beynəlxalq miqyasda qəbul edilmiş təcrübələrə cavab verir.

Digər fəaliyyətlər

Azərbaycanda BP şirkətində üst-üstə 10 və ya 15 il işləyən əməkdaşlarımız yubiley münasibətilə uzunmüddətli xidmətə görə mükafatlandırılır. Mükafatlar ümumi yığıncaqlarda yüksək rütbəli rəhbərlik tərəfindən təqdim edilir. 2008-ci ildən bəri bu yolla təxminən 1 160 işçinin fəaliyyəti qiymətləndirilib. 2013-cü ildə, həmçinin aktual məsələləri müzakirə etmək üçün beş ümumi yığıncaq keçirilib.

Azərbaycan-Gürcüstan-Türkiyə (AGT) regionu üçün daxili veb-saytımız öz işçi qüvvəmizlə əlaqə qurmaq üçün mühüm vasitədir. Bu veb-sayt son məlumatlarla müntəzəm yenilənir. 2013-cü ildə saytın dizaynı təzələnilib, daha çox xəbər və məqalə nəşr edilib. 2013-cü ildə həm də işçi heyəti üçün “Compass” jurnalının dörd buraxılışını nəşr etdik. Jurnal həm Azərbaycan, həm də ingilis dilində çap edilərək bütün regionda yayıldı.

Azərbaycanda işləyən əcnəbi mütəxəssislər

Azərbaycanda BP-nin gündəliyində duran hədəflərin həyata keçirilməsinə əcnəbi mütəxəssislər mühüm töhfə verirlər. Azərbaycanlı əməkdaşlarımızın dünyanın hər hansı başqa yerində əcnəbi kimi işləyərkən verdikləri töhfə də eynilə vacibdir. 2013-cü ildə 80-ə yaxın yerli işçimiz BP-nin Azərbaycandan kənardakı obyektlərində olublar. Davamlı səciyyə daşıyan bu peşəkar və mədəni mübadilə BP daxilində müxtəlifliyin və mədəni maariflənmənin artmasına kömək etməklə yanaşı səmərəliliyin və məhsuldarlığın artımına da səbəb ola bilər. Azərbaycanda işçi heyətimizin milliləşdirilməsi öhdəliyimizə sadıq olmaqla yanaşı, inanırıq ki, Azərbaycana və Azərbaycandan beynəlxalq ezamiyyətlərin rəşional nisbəti bütün mübadilə iştirakçılarına ikitərəfli fayda verir.

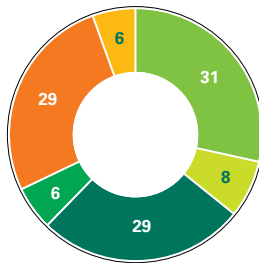
2013-cü ilin sonunda BP-nin Azərbaycanda işləyən 494 əcnəbi əməkdaşının 60%-i Avropadan, 25%-dən azca çoxu isə ABŞ-dən gəlib. Qalanları Avstraliya, Hindistan, İndoneziya, Kanada, Kolumbiya, Misir, Oman, Trinidad və Tobaqodan olub. 2013-cü ildə ölkəyə 110 yeni əcnəbi işçi gəldi, 68-i isə ölkəni tərk etdi və faktiki artım 42 oldu. Ən çox artım quyular üzrə olub.

Təhsil və inkişaf

2013-cü ildə biz AGT regionunda müxtəlif təlimlərə 8 milyon dollardan artıq vəsait xərclədik. Regionda

BP-nin təyinatı ilə xaricdə işləyən Azərbaycan vətəndaşları

Davam edir
Başlayıb və davam edir
Qurtarib

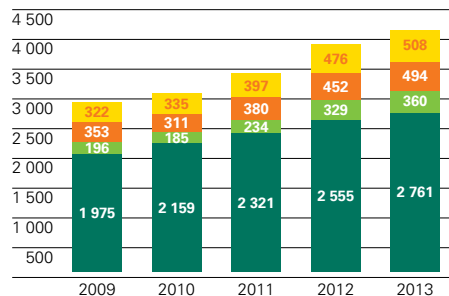
8 milyon

dollar Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyədə işçi heyətin təlimləri üçün insan resursları şöbəsi vasitəsilə çəkilən xərcdir.

Azərbaycanda BP-nin yerli və əcnəbi əməkdaşları

Yerli
Əcnəbi

ümumilikdə 12 000-dən artıq iştirakçısı olan 1 457 təlim sessiyası keçirdik. Bu sessiyaların 1 248-i və ya 86%-i Azərbaycanda keçirilib. Təlimlər əməyin təhlükəsizliyi, texniki, idarəetmə və biznes davranışları kimi müxtəlif mövzuları əhatə edib.

Davamlı peşə təlimi

Davamlı peşə təlimi proqramı vasitəsilə yerli işçilərimizə dəstək göstərməkdə davam edirik. Müsbət icra göstəriciləri olan istənilən yerli işçinin hüququ var ki, şirkətdəki vəzifəsinə uyğun sahədə öz təhsilini davam etdirmək məqsədilə maliyyə yardımını almaq üçün müraciət etsin.

2013-cü ildə ümumilikdə 39 əməkdaşımız bu proqram çərçivəsində yardım alıb ki, onlardan doqquzu öz ixtisasında təbiət fənləri üzrə tam magistr dərəcəsi almaq üçün müraciət edib. Qalan 30 nəfər isə magistratura səviyyəsində digər təhsil imkanlarını seçib. İlin sonuna fəal iştirakçıların ümumi sayı 47 idi.

Dil təlimi

Yerli işçi heyətimiz üçün ingilis dili, Azərbaycanda işləyən əcnəbi əməkdaşlarımız üçün isə Azərbaycan dili təlimlərini maliyyələşdiririk. 2013-cü il boyunca təxminən 270 yerli əməkdaşımız ingilis dili biliklərini yaxşılaşdırmaq üçün bu imkandan istifadə edib, 200-dən artıq əcnəbi işçimiz isə Azərbaycan dili dərslərinə gedib. Bu cür müntəzəm kurslardan əlavə, əcnəbi əməkdaşlara Azərbaycanın tarixi, mədəniyyəti və adət-ənənələri barədə mühazirələr təklif edilir.

İşçi heyəti üçün jurnalımızın baş redaktoru (sağda) məqalə yazmaq üçün ezam edildiyi Şahdəniz platformasında.

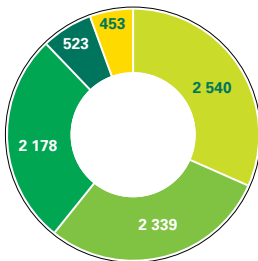
BP-nin Azərbaycanda işləyən əcnəbi əməkdaşları

İş sahəsi	2013 Cəmi	2012 Gələn Gedən	2013 Gələn Gedən
Biznesə dəstək	2	1	
Kommersiya		2	
Mühəndis-texniki	106	37	9
Maliyyə	8	4	2
Sağlamlıq, əməyin təhlükəsizliyi, təhlükəsizlik və ətraf mühit	16	5	2
İnsan resursları	3		1
İnformasiya texnologiyaları və xidmətləri	1	2	1
Hüquq	2	1	1
Əməliyyatlar	93	16	19
Tədarük və təchizatın idarə edilməsi	3	1	2
Layihələr	26	6	1
Geoloji-geofiziki işlər	42	10	3
Vergilər		1	
Texniklər	48	11	4
Quyular	144	46	24
Cəmi	494	140	68

BP AGT-nin təlim xərcləri*

(min dollar)

- Neft-qaz mühəndisliyi
- Sağlamlıq, əməyin təhlükəsizliyi və ətraf mühit / fəvqəladə hallara cavab tədbirləri
- Əməliyyatlar
- Əsas/bazis/liderlik
- Peşəkar*

*Bu və digər diaqram və cədvəllər yalnız insan resursları şöbəsinin təşkil etdiyi təlimləri əks etdirir.

*Quyular, mühəndis-texniki, geoloji-geofiziki işlər, əlaqələr və şirkətxarici işlər və maliyyə sahələrini əhatə edir.

Neft-qaz ixtisaslı məzunların təkmilləşdirilməsi proqramı

2013-cü ildə neft-qaz ixtisaslı məzunların təkmilləşdirilməsi proqramımız (NİMTTP) üzrə ilk uğurlu buraxılışımızı qeyd etdik. Milyonlarla dollar dəyəri olan bu təhsil proqramı Azərbaycanın neft-qaz ixtisaslı məzunları üçün təşkil olunub və məqsədi gənc mütəxəssis kimi BP-yə qoşularkən onlarda lazımı səriştə və qabiliyyətlər yaratmaqdır.

NİMTTP proqramını 2012-ci ildə yerüstü mühəndislik, geoloji-geofiziki işlər və quyular üzrə ixtisaslaşmış 55 məzunun qəbul edilməsi ilə başladıq. Onlar mine yaxın namizəd arasından seçilmişdi.

Təlim alanlardan 44 nəfəri NİMTTP-ni 2013-cü ildə uğurla başa vuraraq BP-nin global "Çəllenc" proqramına – karyera inkişaflarının növbəti mərhələsinə keçdilər, üç nəfər isə BP-də birbaşa mütəxəssis vəzifəsinə qəbul edildi.

NİMTTP-yə qəbul hər il BP-nin məzunlarını işə qəbulu fəaliyyətlərinin tərkib hissəsi olaraq həyata keçirilir. NİMTTP-yə ikinci il müxtəlif yerli və beynəlxalq universitetlərdən 81 məzun qəbul etdik. Onlar təxminən 3 000 iddiaçı arasından seçildi.

NİMTTP universiteti bitirib BP-də uzunmüddətli peşəkar karyeraya qədəm qoyan Azərbaycanın yerli kadrları üçün ilkin addımdır. Mahiyyət etibarilə bu proqram məzunlara öz texniki biliklərini, biznes haqqında məlumatlarını, ünsiyyət bacarıqları və ingilis dili biliklərini dərinləşdirməyə kömək etmək üçün hazırlanıb. O, həmçinin bu səriştələrin

neft-qaz sənayesində əməli fəaliyyətlə necə əlaqələndirmək üçün bir təcrübə meydançası kimi nəzərdə tutulub.

Bu təlim proqramı biznes və sənaye üzrə beynəlxalq təhsil ocağı olan Heriot-Uatt Universiteti və "TTE-Petrofac" şirkəti ilə birgə həyata keçirilir. Proqram hər il sentyabr ayında başlayır və 11 ay davam edir.

"Çəllenc" proqramı

BP qrupunun gənc istedadların inkişaf etdirilməsi məqsədi daşıyan "Çəllenc" ("Sınaq") proqramı Azərbaycanda 2003-cü ildən fəaliyyətdədir. İştirakçılar – "çəllencer"lər, adətən, üçillik proqram müddəti ərzində iki-üç konkret vəzifə yerinə yetirirlər, bu işə onlara bir çox əməliyyat sahəsində özlərini sınaqmaq imkanı verir. Proqramı başa vuranda onların tam səriştəli peşəkara çevrilərək BP-də gələcək karyeralarına start vermələri gözlənilir.

2013-cü ildə NİMTTP-ni başa vuraraq "Çəllenc" proqramına qoşulmuş 44 məzundan əlavə, daha 42 məzun proqrama qəbul edilərək "çəllencer"lərin ümumi sayını 86-ya çatdırıb. Bu, proqramın başlanğıcından bəri ən böyük qəbul göstəricisidir. Azərbaycanda "Çəllenc" proqramının iştirakçılarının ümumi sayı 198-ə çatıb.

Mühəndisliyə keçid proqramı

2013-cü ildə "Texniklikdən mühəndisliyə" proqramını genişləndirdik və adını dəyişərək "Mühəndisliyə keçid" qoyduq. Məqsəd müvafiq

Milli kadrlar irəliyə keçir

Azərbaycanda fəaliyyətə başladıqdan sonra illər boyu BP ölkədəki əməliyyat qruplarına rəhbərlik etmək üçün əcnəbi mütəxəssislərə arxalanırdı. Yerli obyektlərimizi idarə edən əməliyyatlar üzrə sahə menecerlərinin texniki ixtisaslar üzrə hərtərəfli anlayışa, beynəlxalq standartlar, texniki təhlükəsizlik prosedurları, neft-qaz platformaları və boru kəmərlərinin işi barədə dərin biliyə malik olmaları lazımdır.

BP ölkədə və daha geniş AGT regionunda fəaliyyətə başlayanda azərbaycanlı namizədlər arasında bacarıq və təcrübənin bu cür kombinasiyası yox idi, lakin məqsədimiz həmin əsas vəzifələri milliləşdirmək idi. Bu məqsəddə 2013-cü ildə, ilk dəfə olaraq dəniz və qurudakı obyektlərimizdə əməliyyatlar üzrə dörd sahə meneceri vəzifəsini yerli işçilərimizin tutması ilə çatdıq.

Bu mənim arzumdur idi

Elxan Məmmədov 2009-cu ildə AGT regionunda əməliyyatlar üzrə sahə meneceri olmuş ilk Azərbaycan vətəndaşı oldu, Azərbaycanda qurudakı ixrac əməliyyatlarımıza

▲ Sahə üzrə əməliyyat menecerlərimiz (soldan sağa) Eldar Qaziyev, Zaur Paşayev, Elxan Məmmədov və Orxan Quliyev.

► Xəzər texniki təlim mərkəzində bu il 100-dən çox texnikə səriştəyönümlü təlim keçirildi.

təcrübəyə malik əməkdaşların qarşısında mühəndislik karyerası yolunun açılmasına kömək göstərməkdir. Proqramın adının dəyişməsi onunla bağlıdır ki, bu imkan yalnız texniklərə təklif olunmur, belə bir dəyişiklik həvəsində olan bütün əməkdaşlar üçün açıqdır.

Namizədlər iddiaqların təcrübəli və səriştələrinin qiymətləndirildiyi ciddi bir proses vasitəsilə seçilir.

İşçi tövsiyəetmə proqramı

İşçi tövsiyəetmə proqramına yenidən başlamaqla BP əməkdaşlarını şirkətdəki boş vəzifələrə yerli namizədlər irəli sürməyə təşviq etmək üçün stimulların əhatəsini genişləndirdik. Bu proqram ən səmərəli işəgötürmə alətlərimizdən biridir.

Azərbaycanda BP-nin bütün daimi işçilərinin proqramda iştirak etmək hüququ var. Əgər onlar BP üçün uyğun olduğuna inandıqları ixtisas səriştələrinə malik Azərbaycan vətəndaşı tanıyırlarsa, həmin şəxsin namizədliyini xüsusi veb-sayt vasitəsilə irəli sürə bilərlər. Namizədlər BP-dəki vəzifəyə qəbul edildikdə, onları tövsiyə edən əməkdaşlara pul mükafatı verilir.

"Apstrim ekselens" proqramı

BP-nin global "Apstrim ekselens" proqramı 2013-cü ildə elektrik, statik mexanika və sualtı

qurğular mühəndisliyi alt-ixtisaslarına tətbiq olundu. Bu proqram əməkdaşlarımıza öz bacarıq və qabiliyyətlərini ən yaxşı üsulla inkişaf etdirməyin və arzu etdikləri vəzifələrə çatmağın şəffaf, obyektiv yolunu göstərməkdədir. "Apstrim ekselens"-in məqsədi özünəməxsus, icra göstəricilərini diqqət mərkəzində saxlayan inkişaf prosesindən istifadə etməklə təşkilatı bacarıqlarımızı genişləndirməkdir. O, həmçinin əməkdaşlarımıza öz gələcək karyeraları ilə bağlı aydın istiqamət verərək fərdi inkişafı dəstəkləməklə meritokratiya mühitinin təşviqinə kömək edir.

Xəzər texniki təlim mərkəzi

Xəzər texniki təlim mərkəzi (XTTM) BP və tərəfdaşları üçün Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyədə (AGT) daha böyük sayda işçi heyətinin milliləşdirilməsini həyata keçirməkdə misilsiz xidmət göstərir. Bundan əlavə, Oman və İraqdakı əməliyyatlarımızın XTMM-in xidmətlərindən istifadə etməsi ilə bura BP qrupu üzrə yüksək ixtisaslı kadrlar hazırlayan regional mərkəzə çevrilib.

2004-cü ildən bəri mərkəzin Hazırlıq proqramı çərçivəsində təxminən 950 texnik təlim alıb. 2013-cü ildə 143 texnik məzun olaraq qurudakı və dənizdəki obyektlərə yola salınıb.

rəhbərlik etdi. İndi o, Azəri dəniz platformalarında eyni vəzifəni daşıyır.

"BP-yə gələndən dəniz platformalarından birinə rəhbərlik etmək mənim arzum idi, - Elxan deyir. - öz ölkəmiz üçün, şirkət olaraq BP üçün gördüyüm işə görə böyük qürur duyuram, öz isimdən böyük həzz alıram."

Elxan 2001-ci ildə Çıraq platformasında nəzarət-ölçü cihazları üzrə texnik vəzifəsində işləmək üçün BP-yə gələndə qədər aviasiya sənayesində texnik kimi işləyib. Cəmi bir ildən sonra BP-nin Şimal dənizindəki qazma qurğusunda təcrübə qazanmaq üçün Şotlandiyaya səfər edib. Azərbaycana qayıdan Elxan dənizdə müxtəlif vəzifələri yerinə yetirəndən sonra şirkət daxilində daha yüksək imkanlar əldə etməyə şərait yaradan rəhbər vəzifəyə – Çıraq platformasında qurğu üzrə menecer vəzifəsinə irəli çəkilib.

Öyrənmək üçün sarsılmaz əzmkarlıq

Orxan Quliyev az qala 20 ildir ki, BP-də işləyir. Azərbaycanda biznes xidmətləri sahəsində fəaliyyətə başlayandan az sonra BP-nin təyinatı ilə bir neçə il Britaniyada işləyib. Azərbaycana

qayıdandan sonra Orxan çox fərqli bir yolu seçdi, əvvəllər dənizdə iş təcrübəsi olmasa da, dənizdə bir vəzifəyə keçdi. Bunu öz karyerasını zənginləşdirmək və BP-nin Azərbaycanda kadrları milliləşdirmək istiqamətində söylərinə dəstək vermək üçün etdi. Bir neçə ilin içində Orxan Çıraq platformasına cavabdeh olan sahə üzrə əməliyyat meneceri vəzifəsinə irəli çəkildi.

"BP istər dərin peşəkar təcrübə, istərsə də liderlik karyerası qazanmaq üçün işləyə biləcəyiniz möhtəşəm bir şirkətdir, - Orxan deyir. - Uğurunun sirri öyrənmək və inkişaf etmək üçün sarsılmaz əzmkarlıq göstərmək, BP-nin yaratdığı hər bir imkandan istifadə etmək, ixtisaslar arasında bir yerdə dayanmaq və əla peşəkarlardan dərs almaqdır."

Son nəticələr barədə düşün

Zaur Paşayev BP-də işinə 1998-ci ildə hasilat texniki kimi başlayıb. O vaxtdan bəri AGT regionunda qurudakı boru kəmərləri və dənizdəki Şahdəniz platformasında tutduğu vəzifələr də daxil olmaqla müxtəlif vəzifələr yerinə yetirib, sonda sahə üzrə əməliyyat meneceri vəzifəsinə təyin olunub.

Zaur deyir: "BP Azərbaycanda yerli işçilərin pille-pillə yüksəlməsi üçün lazım olan bacarıq və bilikləri qazanmaqda kömək edən bir mühit yaradıb. Mənim karyeram buna bir misaldır. Mənim uğur düsturum budur: var gücünlə işlə, son nəticələr və onları gündən-günə daha səmərəli etməyin yolları barədə düşün."

Təcrübəçi tələbədən əməliyyat rəhbərinə

Eldar Qaziyev BP-də işləməyə Azərbaycandakı mühəndis-texniki bölməmizdə təcrübəçi tələbə kimi başlayıb. Sonradan o, texniklərin təlim və inkişafı, kompleks logistika sahəsində işlədi, burada infrastruktur layihələrinə cəlb olundu. 2004-cü ildə Eldar daha bir karyera dəyişikliyi etdi, dəniz əməliyyatları üzrə logistika sahəsinə keçdi. Burada bir sıra rəhbər vəzifələrdə oldu. 2013-cü ildə Eldar Azərbaycandakı ixrac boru kəmərlərimizə cavabdeh olan sahə üzrə əməliyyat meneceri vəzifəsinə təyin olunaraq, iş yoldaşı Elxan Məmmədovu əvəz etdi.

Eldar deyir: "BP yerli işçilərə öz səriştələrini artırmaq üçün böyük imkanlar yaratmaqla onları dünya miqyaslı obyektləri idarə etmək üçün daha böyük vəzifələrə hazırlayır."

Davranış kodeksimiz

Davranış kodeksimiz əməkdaşlarımızın riayət etməli olduqları əsas qaydaları təsbit edir, dəyərlərimizin və qrup standartlarının qərarlarımızı necə istiqamətləndirməli olduğunu izah edir.

Bu kodeks bütün əməliyyatlarımızda yüksək etik standartlar və məsuliyyətlə qərar vermək öhdəliyimizi müəyyənləşdirərək etik normalar və qaydalara uyğunluq baxımından BP-də işləyən insanlardan nələri gözlədiyimizi aydınlaşdırır.

BP-dəki hər kəsin harada olmasından asılı olmayaraq qanunlara əməl etmək və BP-nin etik standartlarına uyğun davranmaq öhdəliyi var. Davranış kodeksində dəqiq ifadə olunmayan qaydalar olduğu halda gündəlik biznes qərarlarımız dəyərlərimizlə təsbit olunur.

Birgə müəssisələr və biznes tərəfdaşlarımız

Tamamilə BP-yə məxsus, eləcə də birgə müəssisələrdə (BM) işləyən hər bir əməkdaşdan BP-nin iştirak səviyyəsini nəzərə alaraq mümkün və məqsədəuyğun olduğu qədər davranış kodeksimizə əməl etməsi tələb olunur. BP-nin BM-ə tam nəzarət etmədiyi hallarda BM-lər və BM tərəfdaşlarının oxşar prinsiplərə əməl etməsinə əminlik üçün məqsədəuyğun olan hər şeyi edirik.

İşlərini davranış kodeksimizdəki prinsiplərə oxşar olan prinsiplərlə aparən üçüncü tərəflərlə işləməyə çalışırıq. Buraya mümkün olduqda mövcud qanunlara riayət etmək və kodeksimizə uyğun şəkildə işləmək barədə müqavilə öhdəliyi daxildir.

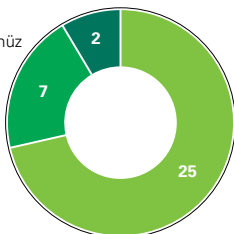
Bütün podratçılarımızdan və onların əməkdaşlarından kodeksimizə uyğun işləmələrini və onun prinsiplərinə əməl etmələrini gözləyirik. Onların bizim standartları və ya müqavilə öhdəliklərini doğrultmadığını hesab etdiyimiz halda müqavilələrin ləğv edilməsi məsələsinə baxırıq.

Etik normalar və qaydalara uyğunluq üzrə təlim

Davranış kodeksi, rüşvət və korrupsiya, çirkli pulların yuyulması, mənafehlərin toqquşması barədə icbari e-tədris modullarından əlavə 2013-cü ildə BP-nin işçi heyəti, podratçılarımız və agentlik əməkdaşları üçün etik normalar və qaydalara uyğunluğa aid 15 üz-üzə seminar keçirdik.

Azərbaycanda araşdırılmış intizam pozuntuları (davranış kodeksinin fəslə üzrə)

- Təhlükəsiz, məsuliyyətli və etibarlı iş
- İşçilərimiz
- Aktivlərimiz və maliyyə sahəsində düzgünlüyümüz

Bu seminarların əsas məqsədi insanları etik norma və qaydalar barədə məlumatlandırmaq, onların bilik dairəsini genişləndirməklə gələcəkdə potensial problemlərdən yayınmağına kömək etməkdir.

Azərbaycan-Gürcüstan-Türkiyə (AGT) regionu üzrə 2013-cü ildə Səngəçaldakı texniklər, yay təcrübəsi keçən tələbələr və yeni məzunlar üçün Neft-qaz ixtisaslı məzunların təkmilləşdirilməsi proqramının iştirakçıları ilə etik normalar və qaydalara uyğunluq barədə uyğunlaşdırılmış sessiyalar keçirdik.

Sözünü azad şəkildə demək mədəniyyəti

Əməkdaşları, podratçıları və digər üçüncü tərəfləri davranış kodeksimizə əməl olunmaması ilə bağlı narahatlıqları və ya sadəcə, hər hansı vəziyyətlə bağlı şübhələri varsa sözlərini deməyə təşviq edirik. Kodeksimizin və ya hüquqi tələblərin pozulması və ya potensial pozulması barədə xəbəri olan əməkdaşlar bu barədə birbaşa məlumat verməlidirlər.

2013-cü ildə AGT regionu üzrə intizam tədbiri ilə nəticələnən 38 hadisə qeyd edilib. Araşdırmalar nəticəsində bir neçə podratçı və agentlik əməkdaşları ya mövcud yerli qanun və ya qaydalara riayət etmədiklərinə, ya da davranış kodeksi prinsiplərini pozduqlarına görə işdən uzaqlaşdırıldılar. 2013-cü ildə üzələdiyimiz pozuntulara misal kimi spirtli içki və ya narkotik maddələrdən sui-istifadə, təhlükəsizlik prosedurlarının pozulması, qeyri-müvafiq davranış və ya şirkətin resurslarından yanlış istifadə hallarını göstərmək olar.

OpenTalk

BP-nin "OpenTalk" (açıq söhbət) xidməti əməkdaşlara, podratçılara və digər üçüncü tərəflərə kodeksimizdəki etik normalar, qaydalara uyğunluq və digər tələblərlə bağlı suallar vermək və ya narahatlıq doğuran məsələlər qaldırmaq üçün məxfi vasitədir. Müstəqil bir şirkət tərəfindən idarə olunan bu yardım xətti günün 24 saati, həftənin yeddi günü işləyir və 75-dən artıq dildə zəngləri qəbul edir. "OpenTalk" vasitəsilə qaldırılan məsələlər qiymətləndirmə və gələcəkdə müvafiq tədbir görülməsi üçün BP-nin "OpenTalk" qrupuna göndərilir.

Kodeks üzrə attestasiya

2013-cü ildə bütün BP əməkdaşlarından icra göstəricilərinin öz birbaşa menecerləri ilə nəzərdən keçirilməsi prosesinin bir hissəsi kimi BP-nin davranış kodeksi barədə attestasiyadan keçmək tələb olundu. Bu söhbətlər kodeks və işçilərin ona riayət etmək barədə öhdəliyi, eləcə də attestasiyanın məqsədi və bunun bizim kodeks və dəyərlərimizin gücləndirilməsində əhəmiyyəti barədə müzakirələri əhatə edir.

Dəyər və davranışlarımız
bp.com/ourvalues

Bizim dəyərlərimiz

Təhlükəsizlik
Hörmət
Mükəmməllik
Cəsarət
Bir komanda

2011-ci ildə BP-nin rəhbər heyəti tərəfindən təsbit olunmuş dəyərlərimiz nəyə inandığımız, hansı davranışı hədəf seçdiyimiz və bir təşkilat olaraq nəyə can atdığımız haqqında müştərik anlayışımızı ifadə edir. Bu beş dəyər bizim öz işimizi necə gördüyümüzü müəyyənləşdirir. Bunlar bizim BP-də arzu etdiyimiz keyfiyyətləri və fəaliyyətləri, eləcə də BP-nin artıq ən gözəl şəkildə nümayiş etdirdiklərini əks etdirir.

İşgüzar fəaliyyət və insan haqları

BMT-nin 2011-ci ildə təsdiq etdiyi İşgüzar Fəaliyyət və İnsan Hüquqlarına dair Rəhbər Prinsiplər bizneslərin insan haqları ilə bağlı daşdığı bir sıra spesifik məsuliyyətləri təsbit edir. BP proseslərimizi Rəhbər Prinsiplərə uyğunlaşdırmaq istiqamətində iş aparmaq barədə öhdəlik götürüb.

2013-cü ilin mart ayında BP-nin İşgüzar Fəaliyyət və İnsan Hüquqları siyasəti qüvvəyə mindi. Bu siyasət bütün BP əməkdaşlarına aid edilir. Yeni olmasına baxmayaraq, insan haqları prinsipləri artıq BP-nin bir çox mövcud daxili qaydalarının, xüsusilə də davranış kodeksi, dəyərləri və əməliyyatlarla bağlı bir çox tələblərinin əsasını təşkil edir. Məsələn, mədən sənayesində təhlükəsizlik fəaliyyəti üçün müvafiq qaydaları müəyyənləşdirən Təhlükəsizlik və İnsan Haqları haqqında Könüllü Prinsiplərə dəstəyimiz haqqında səhifə 19-da oxuya bilərsiniz.

2013-cü ilin noyabrında əməkdaşlar, podratçılar və icmalarla əlaqələri idarə edən əməkdaşlarımız üçün insan haqlarına həsr olunmuş seminar keçirdik. Seminarın məqsədi BP-nin insan haqları siyasəti və onun biznes bölmələri və əməliyyat obyektlərimizin üzərinə qoyduğu məsuliyyət və gözləntilər barədə səriştələri inkişaf etdirmək idi. Seminar iştirakçıları insan haqları ilə bağlı müxtəlif mürəkkəb təsirlər və riskləri nəzərdən keçirdilər, BP-nin bu cür riskləri idarə etmək və azaltmaq səylərini necə davam etdirdiyi barədə məlumat aldılar.

İşçilər təhlükəsiz şəkildə "froq" heyətdəşimə kapsulunda Heydər Əliyev adına səyyar dəniz qazma qurğusuna qaldırılırlar.

Əməyin təhlükəsizliyi

Əməyin təhlükəsizliyi bizim üçün ən prioritet məsələdir və biz şirkətin təməl iş prinsiplərinə əməyin təhlükəsizliyi və əməliyyat risklərinin idarə olunması prosesini daxil etmək istiqamətində işimizi davam etdiririk.

Nə edəcəyimizi demişdik

BP-nin Meksika körfəzindəki hadisə barədə tədqiqatındakı (Blay hesabatı) tövsiyələrin tamamlanması istiqamətində işimizi davam etdirəcəyik.

Regionda təhlükəsizlik mədəniyyətinin davamlı tətbiqinə yönəlmiş tədbirləri təşviq edəcəyik.

Əməliyyatların idarə edilməsi sistemimizin (ƏİES) tətbiqini davam etdirəcəyik.

Bu gün işlər nə yerdədir

BP AGT də daxil olmaqla global miqyasda Blay Hesabatındakı 26 tövsiyədən 15-i yerinə yetirilib.

Yol-nəqliyyat qəzalarının ümumi səviyyəsi 11% azalıb.

BP AGT-də əməyin təhlükəsizliyi və əməliyyat riskləri üzrə auditlər nəticəsində müəyyənləşdirilmiş tədbirlərin əksər hissəsi tamamlanıb.

Daha nə etməyi planlaşdırırıq

Blay Hesabatındakı qalan tövsiyələrin yerinə yetirilməsi istiqamətində irəliləyişimizi davam etdirəcəyik.

Podratçılarla birgə əməkdaşlığımızı müdaxiləyə ehtiyac yaratmayacaq şəkildə davam etdirəcəyik.

Biznes praktikalarını ƏİES sistemimizə uyğunlaşdırmaq üçün icra göstəricilərinin təkmilləşdirilməsi dövrəsindən istifadə etməyə davam edəcəyik.

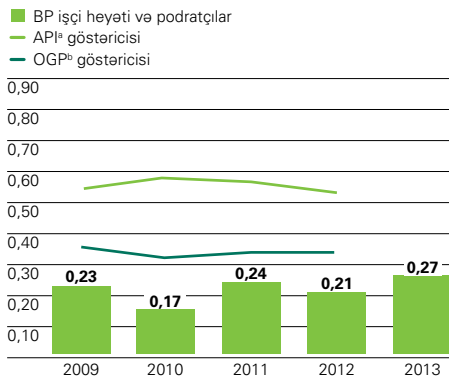
Əməyin təhlükəsizliyinin idarə edilməsi

Təhlükəsiz əməliyyatlar barədə öhdəliyimizi yerinə yetirmək üçün həm fərdi, həm də proseslər səviyyəsində əməyin təhlükəsizliyi üzrə icra göstəricilərimizi daha da yaxşılaşdırmaq üçün yollar axtarıq.

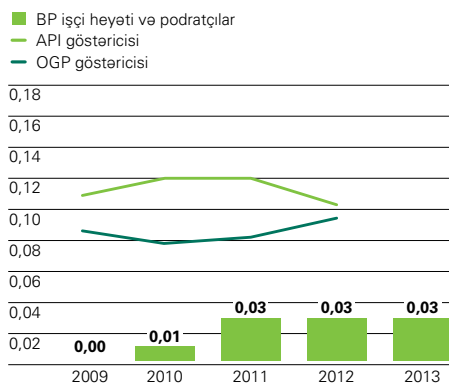
► Mərkəzi Azəri platformasında vertolyot meydançası.

Qeydiyyatda alınan xəsarətlərin tezliyi (işlənmiş hər 200 000 saat üçün)

İş gününün itirilməsi hadisələrinin tezliyi (işlənmiş hər 200 000 saat üçün)

^aAmerika Neft İnstitutu.

^bBeynəlxalq Neft və Qaz İstehsalçıları Assosiasiyası.

Sağlamlıq və fərdi təhlükəsizlik

Əməkdaşlarımıza sağlamlıq risklərini azaltmaqla, sağlam iş mühiti yaratmaqla və işçilərimizin öz məhsuldarlıqlarını artırmalarına yardım etməklə, Azərbaycan-Gürcüstan-Türkiyə (AGT) regionunda işçilərimizin sağlamlıq və rifahını davamlı surətdə təşviq etməyi qarşımıza məqsəd qoymuşuq. Həmçinin bizim məqsədimiz iş sahələrimizin yaxınlığında yerləşən və ya işləyib biləcək yerli icma üzvlərinin sağlamlığına ziyan vurulmasına yol verməməkdir. Peşə risklərinin, o cümlədən

BP-nin əməliyyatların idarə edilməsi sisteminin tələblərinə əsasən əməliyyatlar həyata keçirilərkən məqsəd əməkdaşlarımızın, podratçılarımızın, ziyarətçilərin və əməliyyat sahələrimizin yaxınlığından yaşaya və ya işləyə biləcək yerli icma üzvlərinin sağlamlığına ziyan vurulmasına yol verməməkdir. Peşə risklərinin, o cümlədən

səs-küy, kimyəvi maddələr, ergonomika, yüklərin əl ilə daşınması, qida gigiyenası, yoluxucu xəstəliklər, yorğunluq, iş tapşırığına uyğunluq, stress və sağlamlıqla bağlı digər problemlərin təsirinin azaldılması üzərində işləyirik. Sağlamlıq proqramlarımızda iş yerində insanlara təsir göstərən, təhlükəli şəraitin yaxud maddələrin mövcudluğundan tutmuş qrip pandemiyası və ya digər yoluxucu xəstəliklərin yayılması ehtimalı kimi global narahatlıq doğuran məsələlərdə dəyişən müxtəlif amillər nəzərdən keçirilir.

İl ərzində biz regional sağlamlıq tədbirləri üzrə qrafikimizə uyğun olaraq sağlam həyat tərzi təşviq edən kampaniyalar və sağlamlığa həsr olunmuş fəaliyyətlər həyata keçirməyə davam etdik. Bu kampaniyalara siqaretin tərgidilməsinə həsr edilmiş sessiyalar, hər il keçirdiyimiz "Ürək Günü" və mövsümi qrip əleyhinə vaksinasıya kampaniyası daxil idi.

BP-nin Azərbaycanda əməyin təhlükəsizliyi üzrə göstəriciləri^a

	2012	2013
Ölüm halları	0	0
Yüksək potensiallı hadisələrin tezliyi ^d	0,04	0,03
İş gününün itirilməsi hadisələrinin tezliyi ^e	0,03	0,03
Qeydiyyatda alınan xəsarətlərin tezliyi ^f	0,21	0,27
Yol-nəqliyyat qəzalarının ümumi səviyyəsi ^g	1,50	1,38
Qət edilmiş kilometr (milyon)	15,96	19,51
İşlənmiş saatlar (milyon)	19,04	29,96 ^h

^aBu cədvəl BP əməkdaşları və podratçılar üzrə məlumatları əks etdirir. BP-də xəsarət və xəstəliyə verilmiş təriflər ABS Peşə Sağlamlığı və Əməyin Təhlükəsizliyi İdarəsi tərəfindən müəyyən edilmiş təriflərdən və bu təriflərin müvafiq şərhindən götürülüb. Buraya sırf layihələrə dair məlumatlar daxil deyil.

^bYüksək potensiallı hadisələrin tezliyi hər 200 000 iş saatına düşən yüksək potensiallı hadisələrin sayı ilə ifadə olunur.

^cİş gününün itirilməsi hadisəsi (IGH) işlə bağlı xəsarət və ya xəstəlik nəticəsində ziyan çəkmiş şəxsin iş qabiliyyətini itirməsinə və bu cür hadisənin baş verdiyi gündən sonrakı ən azı bir normal iş növbəsinə çıxma bilməsinə səbəb olan hadisə deməkdir. IGH tezliyi işlənmiş 200 000 saat ərzində əməkdaş və ya podratçının bir və ya bir neçə gün (növbə) ərzində iş qabiliyyətini itirməsi ilə nəticələnən xəsarət və ya xəstəliklərin sayı ilə ifadə olunur.

^dQeydiyyatda alınan xəsarət (QX) ilk tibbi yardımdan əlavə müalicə tələb edən işlə bağlı məruzə edilmiş bütün xəsarət hallarının sayıdır. QX tezliyi işlənmiş 200 000 saat ərzində məruzə edilmiş QX-lərin sayı ilə ifadə olunur.

^eYol-nəqliyyat qəzalarının ümumi səviyyəsi nəqliyyat vasitəsilə qət edilmiş hər milyon kilometr məsafəyə düşən məruzə edilmiş yol-nəqliyyat qəzalarının sayıdır.

^h2013-cü il üçün qeyd olunmuş saatların artması Qərbi Çıraq platformasının tikintisi zamanı görülmüş əlavə işə görə baş verib. Bu rəqəmə həm Azərbaycan və Gürcüstanda işlənmiş saatlar, həm də Birləşmiş Krallıqda regional layihə üzrə işlənmiş saatlar daxildir.

İşçilerimiz Mərkəzi Azəri platformasında növbə dəyişərkən.

Biz, həmçinin yeni Qərbi Çıraq platformasında işçilər üçün sağlamlıqla bağlı hallara hazırlıq tədbirləri, o cümlədən klinikanın təsis olunması, tibbi xidmətlərin göstərilməsi, tibbi plan üzrə fəaliyyətlərin əhatə edilməsi, sahə üçün təcili yardım hallarına dair sənədlərin hazırlanması və ilk yardım göstərən şəxslərin bacarıqlarının müəyyənləşdirilməsini həyata keçirdik.

Biz davamlı olaraq yerli icmaların sağlamlıqla bağlı hər hansı suallarını cavablandırmaq üçün onlarla əsasən ictimai görüşlər vasitəsilə əlaqə saxlayırıq. 2013-cü ildə biz səhiyyə sektorunda xidmət göstərən dövlət və özəl müəssisələrin koordinasiya qrupunun iclaslarında iştirak etməklə Azərbaycandakı yerli maraqlı tərəflər, səhiyyə orqanları və dövlət səhiyyə müəssisələri ilə səhiyyə sahəsindəki əlaqələrimizin inkişafına yönəlmis tədbirlər həyata keçirdik.

Əməyin təhlükəsizliyi üzrə göstəricilər

2013-cü ildə qeydiyyatda alınan xəsarətlərin tezliyi üzrə əsas göstərici 2012-ci ilə müqayisədə 28% artım nümayiş etdirdi və bunun əsas səbəbi bezi layihələrin birləşdirilməsi və hesabat həddərinə dəyişikliklərin edilməsi idi. Bundan əlavə, il ərzində biz 2012-ci ilə müqayisədə iki dəfə çox quyu qazdıq.

2012-ci ilə müqayisədə 2013-cü ildə işlənmiş saatlarda 57% artım və qət edilmiş kilometr göstəricisində 22% artım müşahidə edilse də, biz 2012-ci ilə eyni sayda dörd yüksək potensiallı hadisə qeydə aldığımızı. İki hadisə lövbərsalma əməliyyatları, bir hadisə yol-nəqliyyat qəzası və bir hadisə isə texniki xidmət və sınaq işləri ilə bağlı idi. Bütün hadisələr hərtərəfli araşdırılaraq BP qrupu tərəfindən nəzərdən keçirilib, təcrübədən çıxarılmış dərslər region daxilində tətbiq edilib və digər regionlarla bölüşülüb.

2013-cü ildə dənizdəki əməliyyatlar bölməsi karbohidrogen sızmalarına qarşı texnoloji təhlükəsizlik kampaniyasına başladı. Bu kampaniyanın effektivliyini artırmaq məqsədilə BP

AGT-nin rəhbər heyəti bütün müəyyənləşdirilmiş sahələri əhatə etmək üçün işçilər arasında fəalları təyin etdi. Bu kampaniyanın məqsədi ilkin mühafizə qatının sıradan çıxması hallarının əsas səbəblərini tam başa düşməklə bu cür halların təkrarlanmasının qarşısını almaq üçün effektiv metodların tətbiqini təmin etməkdir. Belə yanaşma nəticəsində göstəricilərin yaxşılaşmasının 2014-cü il məlumatlarında əks olunacağı gözlənilir.

Nəqliyyat vasitələrinin təhlükəsiz idarə edilməsi

2013-cü ildə AGT regionunda təhlükəsizlik, təlim, qiymətləndirmə, sürücülərin etik davranışları üzrə aydın tələblər müəyyənləşdirən nəqliyyat vasitələrinin təhlükəsiz idarə olunmasının təkmilləşdirilməsi planının icrasını davam etdirdik. Plan bizim yerüstü nəqliyyat qrupu tərəfindən icra olundu, əməyin təhlükəsizliyi və əməliyyat riskləri (ƏTƏR) bölümünün midstrim sağlamlıq və əməyin təhlükəsizliyi (SƏT) qrupu tərəfindən monitoring edildi.

2013-cü ildə bir ciddi nəqliyyat qəzası qeydə alındı. Nəqliyyat vasitəsindəki üç birləşməli təhlükəsizlik kəmərləri bağlı olduğuna və nəqliyyat vasitəsi qanuni sürət həddi daxilində hərəkət etdiyinə görə qəza nəticəsində həyat üçün təhlükəli xəsarət hali olmadı. Üçüncü tərəfə aid insan xəsarəti və ya əmlaka ziyan dəyməsi halı baş vermədi.

Təcrübədən çıxarılmış dərslərə əsasən 2013-cü ildə biz sürücülərin qaydalarına və prosedurlara daha çox diqqət yetirməsini təşviq etməyə davam etdik. Bundan əlavə, biz işgüzar səfərlərə olan tələbatı optimallaşdırmaqla və sürücülərin arxayınlaşmasına yol verilməməsinə və üç birləşməli təhlükəsizlik kəmərlərindən müvafiq qaydada istifadə edilməsini təşviq etməklə risklərin azaldılmasına yönəlmis işlər gördük.

Biz Azərbaycanda ixrac boru kəmərləri bölümünə ayrılmış avtomobillərdə və Səngəçal terminalına işçiləri aparıb-gətirən nəqliyyat vasitələrində videokamera quraşdırmaqla sürücülərin davranışının izlənilməsi sistemini tətbiq etdik. Avtomobillərdəki quraşdırılan videoregistratorlar yol qəzalarının səbəbini müəyyənləşdirməyə yardım edən dəyərli məlumatlar verə və nəqliyyat vasitəsindəki şəxslərin davranışına təsir göstərə bilər. 2013-cü ildə biz, həmçinin BP-nin yollarda hərəkət edən nəqliyyat vasitələri və BP heyəti daşıyan əsas podratçıların avtomobillərində kameralar quraşdırdıq.

Biz sahələrin və podratçıların nəqliyyat vasitələrinin təhlükəsiz idarə olunması standartlarının tələblərinə riayət etməsi ilə bağlı planlı auditləri aparmaqla, o cümlədən gündəlik təminat və monitoring işləri həyata keçirməklə yerüstü nəqliyyat qrupunun və ƏTƏR bölümünün midstrim SƏT qrupunun təminat rolunu gücləndirmək üçün plan işləyib hazırladıq.

Şahdəniz platformasında xilasetmə qayığı.

Qərbi Çıraqda əməyin təhlükəsizliyi sahəsində irəliləyən bir addım

Yeni Qərbi Çıraq platformasının nəhəng üst modullarının tikintisi 2012-ci ildə başladı. Qərbi Çıraq Xəzər dənizində BP tərəfindən idarə edilən yeddinci hasilat platformasıdır. O, həm də bunların ən böyüyüdür. Çəkisi 19 000 tondan artıq olan üst modullar Azəri-Çıraq-Derinsulu Günəşli yataqlarında indiyədək quraşdırılmış ən böyük üst modulları olan Şərqi Azəri platformasındakından təxminən 2 500 ton ağırdır.

Üst modulların istismara verilməsi üzrə menecer Nil Filips deyir: "Bütün BP layihələrində olduğu kimi bu layihədə də əməyin təhlükəsizliyi bir nömrəli prioritet olub."

Tikinti işləri üç il davam edib və hər səhər təhlükəsizlik texnikasına dair müzakirələr aparılıb. Müvafiq prosedurlara riayət olunmasını təmin etmək üçün platforma komponentlərinin hissələri hazırlanan tikinti-quraşdırma sahələrində digər fəaliyyətlərlə yanaşı əməyin təhlükəsizliyinə dair müntəzəm auditlər aparıldı. Bir çox çətinliklər var idi. Məsələn, bir sıra yükqaldırma işləri xüsusi təhlükəsizlik tədbirləri görülməklə həyata keçirilməli idi, ələlxüsus da küləkli hava şəraitində.

İnşa edilmiş platformanın Xəzər dənizində öz yeni təyinat məntəqəsinə daşınması və quraşdırılması işləri ortaya bir sıra yeni çətinliklər çıxartdı. İlk işəsalma fəzasında risklərin yüksək olduğu hesab edilirdi. Platformanın hissələri iş sahəsini tərk etməzdən əvvəl BP fəvqəladə halın baş verməsi ehtimalına qarşı hazırlıq təmin etmək üçün fəvqəladə hallara qarşı cavab tədbiri planı hazırladı. Təsdiqlənmiş regional modelimizə uyğun olaraq fəvqəladə hallara qarşı cavab tədbiri qrupu toplandı və qrupun fəvqəladə hal baş verdiyi təqdirdə nə etməli olduğunu tam anlaması üçün bir sıra praktiki məşğələlər təşkil edildi. Planları yoxlamaq üçün simulyasiyalar, masaüstü şərti məşqlər keçirildi.

Burada həm BP, həm də podratçılardan fəvqəladə hallara qarşı cavab tədbirləri qrupunun üzvləri iştirak etdilər, tamamlanmış platformanın göstəricilərində fəvqəladə hallara qarşı cavab tədbiri imkanlarının səviyyəsini qoruyub saxlamaq və artırmaq məqsədilə həyata keçirilmək üçün bir sıra əlavə təlim-məşqlər və məşğələlər işlənilib hazırlandı.

Platformanın quraşdırılması işləri heç bir əhəmiyyətli hadisə baş vermədən həyata keçirildi. Ümumilikdə platformanın tikintisi və quraşdırılması üçün təxminən 20 milyon adam-saat iş həyata keçirildi və bu işlər iş gününün itirilməsi hadisəsi baş vermədən tamamlandı. Platformada ilk neft hasilatı 2014-cü ilin yanvarında başladı.

Təhlükəsizlik mədəniyyəti

2013-cü ildə Şahdəniz platformasında bizim təhlükəsizlik mədəniyyətinin təkmilləşdirilməsi işlərində əsas diqqət insan xətalına dair məlumatlılığa və prosedurlara riayətə yönəldi. Buraya təhlükəsizlik mədəniyyəti üzrə ilkin səviyyənin qiymətləndirilməsi və ilin ortasında aparılan yoxlama, habelə təhlükəsizlik mədəniyyəti ilə bağlı vəziyyətin qiymətləndirilməsi daxil idi.

Biz insan amillərinə dair məlumatlılığın artırılmasına həsr edilmiş təlim kursu hazırladıq. Bu kurs Şahdəniz işçi qüvvəsi üçün keçirilir və 2014-cü ilin sonunda başa çatacaq. Biz, həmçinin xətalara azaltmaq, əməyin təhlükəsizliyi ilə bağlı bilikləri təkmilləşdirmək və platformada insanların etibarlılığını artırmaq məqsədilə platforma üçün istifadə edilən sahə iş prosedurlarını yenidən hazırladıq.

Çıraq platformasında biz əsas diqqəti prosedurlara riayət edilməsi səviyyəsinin yaxşılaşdırılmasına cəmlədik. Məsələn, biz platformada quyu əməliyyatları üçün istifadə olunan prosedurlarda insan amili ilə bağlı təhlükəsizlik baxımından mühüm iş tapşırıqlarının təhlilini apardıq. Sonra biz iş tapşırıqlarının insan xətalına qarşı daha az həssas olmasını təmin etmək məqsədilə bəzi prosedurları yenidən hazırladıq. Bu tədbirlərin məqsədi ön xətdəki heyətdən maksimum istifadə edərək dəyişiklikləri stimullaşdırmaq və sahədəki təhlükəsizlik proseslərində bu heyətin özünü aparıcı qüvvə kimi hiss etməsini təmin etməkdir. 2014-cü ildə biz prosedurları bir daha nəzərdən keçirməyi və onlara riayət edilməsi üçün, məsələn, sorğular və təlimlər vasitəsilə əlavə addımlar atmağı nəzərdə tuturuq.

Azərbaycan-Gürcüstan-Türkiyə (AGT) regionunda təhlükəsizlik mədəniyyətinin davamlı inkişafına yönəlmiş əlavə tədbirləri davam etdirməyi planlaşdırırıq.

Əməyin təhlükəsizliyi üzrə təlim və məlumatlılıq

Biz 2012-ci ildə sərəfətlərin idarə olunması üzrə yeni zamanət sisteminin tətbiqinə başlamışdıq və bu sistem 2013-cü ildə bizim sahədəki sağlamlıq və əməyin təhlükəsizliyi üzrə aparıcı mütəxəssislərə tətbiq olunmağa başladı. Lakin, sağlamlıq və əməyin təhlükəsizliyi heyətindəki dəyişikliklər bu prosesin gedishinə təsir göstərdi. Biz, həmçinin bu sistemi təchizat bazası, logistika və sualtı əməliyyatlar bölməsindəki sağlamlıq və əməyin təhlükəsizliyi üzrə aparıcı mütəxəssislərə də tətbiq etməyə başlamışdıq.

Sağlamlıq və əməyin təhlükəsizliyi üzrə təlim strategiyamıza uyğun olaraq, biz dənizdə qəza zamanı alternativ evakuasiya vasitəsi kimi tam qapalı motorlu xilasətmə kapsulundan (TQMXX) istifadə edilməsi ilə bağlı Azərbaycanda yerləşən neft və qaz platformalarımızdakı heyət üçün yerli təlim hazırlamaq qərarına gəldik. Bu məqsədlə biz iki TQMXX və kapsulları platformadan suya endirməyə və sudan qaldırmağa imkan verən şlyubalkaları satın aldıq. Biz, həmçinin təlim zamanı TQMXX-ların quraşdırılmasını nəzərdə tutduğumuz təlim sahələrini və təlimi keçəcək təchizatçıları müəyyənləşdirdik.

Əməliyyatların təhlükəsizliyi

Meksika körfəzində hadisənin araşdırılmasına dair hesabatda (Blay hesabatı) verilmiş tövsiyələrə uyğun olaraq BP-nin quyular üzrə qlobal təşkilatı təkmilləşdirilmiş mühəndis-texniki proseslər hazırlamaqla və həyata keçirməklə təhlükəsiz, etibarlı və tələblərə cavab verən quyuların hazırlanmasında yeni standart müəyyənləşdirdi. BP əməliyyatlar üzrə göstərişləri gücləndirmək, riskin idarə olunması proseslərini yaxşılaşdırmaq və BP-nin işçi heyəti və müvafiq xidmət təchizatçıları üçün bacarıqlar üzrə ümumi standartlar hazırlamaq məqsədilə qalan tövsiyələrə bağlı işləri əsasən planlaşdırılmış qrafikə uyğun olaraq davam etdirir.

2013-cü ilin sonunadək Blay hesabatındakı 26 tövsiyədən 15-i AGT regionu da daxil olmaqla qlobal miqyasda yerinə yetirilib, qalan 11 tövsiyənin həyata keçirilməsi istiqamətində aparılan işlər davam edir və 2015-ci ilin sonuna qədər bütün tövsiyələrin yekunlaşdırılması planlaşdırılır. Bu tövsiyələrin uğurla yerinə yetirilməsinə təminat BP qrupu səviyyəsində idarə olunur və BP-nin idarə heyətinə təbə olan müstəqil ekspert tərəfindən yoxlanılır. Bu müstəqil ekspert regional səviyyədə yeni proseslər də daxil olmaqla bizim işi saylarımızın keyfiyyətini yoxlayıb təsdiqləmək üçün 2013-cü ildə AGT regionuna iki dəfə səfər etdi.

2013-cü ilin iyul ayında BP-nin quyular üzrə qlobal təşkilatı qrupun əməliyyatların idarə edilməsi sistemini (İİES), Blay hesabatı proqramını və biliklərin idarə olunması bölmələrini təmsil edən mütəxəssisləri bir yere toplamaq üçün idarəetmə

sistemləri üzrə komanda yaratdı. Blay hesabataındakı qalan tövsiyələr bu idarəetmə sistemi vasitəsilə həyata keçiriləcək və yerinə yetirildikdən sonra tövsiyələr ƏİES vasitəsilə dəstəklənəcək.

BP Blay hesabataındakı tövsiyələrin yerinə yetirilməsi üçün lazım olan hər şeyi etməyi öhdəsinə götürüb.

Audit və yoxlama prosesi

BP AGT-də əməyin təhlükəsizliyi və əməliyyat riski (ƏTƏR) üzrə auditlərdən meydana çıxan tədbirlər 2013-cü ilin sonunadək əsasən başa çatdırıldı. Dəniz əməliyyatları üzrə global auditdən meydana çıxan tədbirlərin 98%-i, quyular üzrə global təşkilatın auditindən irəli gələn tədbirlərin 91%-i və midstrim əməliyyatları üzrə global auditə əsaslanan tədbirlərin 95%-i başa çatdırılıb.

BP qrupunun təlimatlarına əsasən BP AGT biznes bölmələrimizdə ƏİES-in icrasının daxili yoxlanması və ƏTƏR üzrə təminat proqramlarını tətbiq etmək üçün proseslər işləyib hazırlayır. Bu fəaliyyətlər BP AGT əməliyyatlarının bütün sahələrini əhatə etmək və həm regional rəhbərlik, həm də BP qrupunun rəhbərliyinə əməliyyatların müvafiq qanunvericilik, qrup standartları və yerli prosedurlara uyğun aparıldığına dair məlumat vermək və təsəvvür yaratmaq, eləcə də fasiləsiz təkmilləşdirmə prosesi üçün müvafiq olan sahələri müəyyənləşdirmək üçün nəzərdə tutulub.

Quruda qurğuların mexaniki bütövlüyünün idarə edilməsi

Təzyiq sistemlərinin mexaniki bütövlüyü

Əməliyyatların davamlı surətdə təhlükəsiz və etibarlı şəkildə aparılmasını təmin etmək üçün təzyiq tutumlarına və təzyiq sistemlərinə vaxtaşırı normativ texniki baxış keçirilməsi tələb olunur.

2013-cü ilin birinci yarısında Səngəçal terminalındakı təzyiq sistemlərinin avadanlıqlarında təftiş tarixçəsi və əlaqədar texniki xidmət üzrə risk əsaslı qiymətləndirmə aparıldı. Baxış keçirildikdən sonra görülməli tədbirlər üzrə prioritet avadanlıqlar müəyyənləşdirildi və onlar sahədəki qurğuların mexaniki bütövlüyünün idarə edilməsi planına daxil edildi.

Biz, həmçinin Səngəçalda və AGT-nin midstrim (nəqlətmə) qurğularında neft qızdırıcıları və texnologiyaları kimi təzyiq sistemlərindəki avadanlıqlara texniki baxış keçirdik. Geniş səth təftişinin avtomatlaşdırılmış skanerindən istifadə etməklə daxili və xarici yoxlama aparıldı. Bu, korroziya sahələrinin skan olunması üçün mövcud olan ən son qeyri-intruziv texnologiyaya hesab olunur. Böyük səthlərin təftişi zamanı əvvəlcədən müəyyənləşdirilmiş ölçmə yerlərində divar qalınlığını ultrasəs üsulu ilə ölçmək üçün ultrasəs ötürücüsündən istifadə edilir, toplanılmış məlumatlar korroziya sürətini dəqiq izləməyə və hesablamağa imkan verir.

Saxlama çənələrinə də müntəzəm olaraq baxış keçirilməsi tələb olunur ki, hər hansı korlanma halları ilkin mərhələdə aşkar edilsin. Adətən çənələrin daxilində aparılan vizual baxış zamanı həm də elektromaqnit üsulu ilə döşəmənin müayinəsi və çəkilişi aparılır. 2013-cü ildə Səngəçal terminalında iki xam neft saxlama çənində geniş texniki xidmət və texniki baxış işləri həyata keçirildi. Hər iki çən sistemdən ayrıldı, qalıq neftdən təmizləndi və onlara daxili baxış keçirildi. Qaynaqla təmir işləri aparıldı, yeni daxili örtük qatı vuruldu və çənlərin istismar müddətini uzatmaq üçün qoruyucu anodlar quraşdırıldı.

2013-cü ildə biz vibrasiyanın idarə olunması planımızın icrasını davam etdirdik və ilkin vəziyyətin müəyyənləşdirilməsi üçün tədqiqatları başa vurduq. Tədqiqatlardan əldə olunan nəticə və tövsiyələr təqdim edildi və düzəldici tədbirlərin icrasına başlandı. Aparılmış risk qiymətləndirmələrinə uyğun olaraq texniki təhlükəsizlik baxımından əhəmiyyətli olan yüksək riskli ərazilərə üstünlük verildi.

Biz öz midstrim əməliyyatlarımızda qurğuların mexaniki bütövlüyünün planlaşdırılması prosesini tətbiq etdik. Qurğuların mexaniki bütövlüyünün idarə olunması çərçivəsində həyata keçirilən fəaliyyətlərimiz səkkiz rüblük, 12 həftəlik və altı həftəlik planlar üzrə müntəzəm yoxlamaların aparılması üçün fəaliyyətin idarə edilməsi prinsiplərinin tələblərinə uyğun olaraq planlaşdırılır. Biz təzyiq sistemlərindəki avadanlıqlara texniki baxış işlərini və planlı dayanmaları bir neçə il əvvəlcədən planlaşdırırıq.

BP işçiləri Səngəçal terminalında boru kəmərlərinin yoxlamaq üçün yeni güclü texnologiyadan istifadə edir.

Korroziya və hasilatda kimyəvi tədbirlər

Biz korroziyanın idarə edilməsi, daxili korroziya, katod mühafizəsi və konstruksiyalara texniki qulluq üçün idarəetmə planlarını tamamlamışıq. Biz müntəzəm olaraq Səngəçal terminalında, ixrac boru kəmərləri və qurğularda müntəzəm olaraq korroziya nümunələri götürürük. Buraya, həmçinin rüblük bakterial tədqiqat, ərsinləmə tullantılarından rüblük nümunələrin götürülməsi, boru kəmərləri üçün giriş spesifikasiyaları və əməliyyatlarla bağlı digər müxtəlif kimyəvi fəaliyyətlər daxildir. Bu texniki təftiş və nümunələrin götürülməsi rejimi vasitəsilə sistem üçün əsas icra göstəriciləri təyin edilir, onlar müntəzəm olaraq izlənilir və hər ay məruzə edilir.

2013-cü ildə Səngəçal terminalındakı bütün yeraltı qurğular, boru kəmərləri və boru xətti sistemi tədqiq edildi və təkmilləşdirici layihələr müəyyənləşdirildi. Terminalda katod mühafizə sisteminin modernləşdirilməsi layihələri həyata keçirilir. Katod mühafizə sistemi üzrə bir çox quraşdırma və modernləşdirmə işləri artıq ixrac boru kəməri şəbəkələrində başa çatdırılıb. Biz, həmçinin il ərzində boru kəməri konstruksiyalarında məsafədən monitoring sistemi quraşdırmağa başladıq.

Quruda boru kəmərlərinin mexaniki bütövlüyü

Midstrim üzrə qurudakı boru kəməri sistemi Azərbaycanda, Gürcüstanda və Türkiyədə 3 000 km uzunluğunda üç müxtəlif boru kəməri sistemini – Bakı-Tbilisi-Ceyhan (BTC), Cənubi Qafqaz Boru Kəməri (CQBK) və Qərb İxrac Boru Kəməri (QİBK) əhatə edir. Bu boru kəməri sistemlərində hər iki ildən bir standart texniki baxış keçirilir. QİBK-nin bəzi hissələri qanunsuz müdaxilələrin və torpaq sürüşmələrinin yarada biləcəyi risklərin olub-olmadığını müəyyən etmək üçün altı aydan bir təftiş edilir. BTC və CQBK marşrutlarının da bəzi hissələri potensial torpaq sürüşməsi yerlərində yerdəyişmələrin olub-olmadığını yoxlamaq üçün də təftiş edilir. Yoxlamalar aparmaq üçün biz ultrasəsle boru divarının ölçülməsi və çatların aşkar edilməsi, katod mühafizəsi və sızmanın aşkar olunması kimi bir sıra borudaxili diaqnostika texnologiyalarından istifadə edirik.

Biz 2013-cü ildə BTC, CQBK və QİBK boru kəmərləri üzrə təməl səviyyəli risk qiymətləndirmələri aparmaqla regionda prioritet layihələr üçün boru kəmərinin mexaniki bütövlüyü üzrə işlərin icrasına başladıq. Bu proses boru kəmərlərində potensial nasazlıq növlərini aşkar etmək üçün dayanıqlı metod təmin edir və biz aşkar edilmiş potensial nasazlıq növlərini idarə etmək üçün mexaniki bütövlüklə bağlı təsirlərin azaldılması proseslərinin hazırlanmasında qiymətləndirmənin nəticələrindən istifadə etdik.

98%

dənizdə təhlükəsizlik və riskin 2010-cu ildə aparılmış auditi nəticəsində görülməli tədbirlərin 2013-cü ilin axırına yerinə yetirilmə faizidir.

Neft dağılmalarına qarşı cavab tədbirləri təlim-məşqi zamanı lokaşdırıcı üzən sədlərin dənizə buraxılması.

2014-cü ildə biz boru kəmərlərinin mexaniki bütövlüyünün idarə olunması üzrə dayanıqlı bir prosesin təmin olunması üçün işimizi davam etdirməyi planlaşdırırıq.

Dənizdə qurğuların mexaniki bütövlüyün idarə edilməsi

Təzyiq sistemlərinin mexaniki bütövlüyü

Biz 2013-cü ildə Şərqi Azəridə yüksək təzyiqli və alçaq təzyiqli separatorları təftiş etdik. Bir sıra qeyri-dağıdıcı müayinə metodlarından istifadə etməklə 40-dan artıq tutum və istilik mübadilə qurğusu yoxlandı. Təftiş işləri fəaliyyətdə olan altı platformanın hamısında fazalı şəbəkəyə malik ultrasəs defektoskopiya, geniş səthlərin inspeksiya və əllə ultrasəs defektoskopiya kimi metodlardan istifadə olunmaqla həyata keçirildi. Bundan əlavə, bütün son dərəcədə yüksək, yüksək və orta təsirli boru xətti çıxıntılarında risk əsaslı texniki baxış proqramı həyata keçirildi. Biz 2013-cü ildə karbohidrogen sistemləri üçün istilik mübadilə qurğularının, soyuducuların və filtrlərin risk əsaslı qiymətləndirmələrini apardıq, təftişlər üçün gələcək iş qrafikini müəyyənləşdirdik.

Korroziya və hasilatda kimyəvi tədbirlər

AGT regionundakı bütün platformalarda korroziya ilə mübarizə aparmaq məqsədilə və sistemlərin istismara yararlılığına təsir göstərə biləcək kimyəvi amilləri müəyyənləşdirmək üçün müntəzəm olaraq nümunələr götürülüb və təhlillər aparılıb. Məsələn, biz il ərzində iki dəfə platformalarda korroziyanı yoxlamaq üçün korroziya kuponlarından (korroziya toplayıb-toplamadığını müəyyən etmək üçün işlək sistemə daxil edilən və müəyyən müddət orada saxlanılan dəqiq ölçülmüş metal lövhələr) və zondla nümunə götürmə metodlarından istifadə etdik. 2013-cü ilin noyabrında biz Çıraq platformasında quyuağzı zonada və texnoloji boru xətti sistemində dörd həftəlik konstruksiyalara texniki qulluq işləri həyata keçirdik.

Yerli təchizatçı şirkət olan "Petrochem Group" şirkəti ilə tərəfdaşlıq etməklə biz Bakıda hasilatda istifadə olunan kimyəvi maddələrin yerli şəraitdə hazırlanması prosesinə başladıq. Bakıda hazırlanmış köpük əleyhinə aşqarın ilk partiyaları 2013-cü ilin oktyabrında dəniz əməliyyatlarımızda istifadə edildi. Bu cür maddələrin yerli şəraitdə hazırlanması idxal edilən kimyəvi maddələrin həcmələrinin azalması, yerli resursların satın alınması, logistika xərclərinin azalması və yerli işçi qüvvəsinin işlə təmin edilməsi kimi üstünlüklərə malikdir.

2013-cü ildə mikrobioloji korroziya ilə bağlı iki ilkin mühafizə qatının sıradan çıxması halı baş verdi. Birinci hal may ayında Mərkəzi Azəri platformasında qapalı drenaj xəttində və ikinci hal isə iyul ayında Çıraq platformasındakı yüksək təzyiqli separatorada qum şırnağı vuran sistemin su təchizat xəttində

baş verdi. Bu hadisələr heç bir xəsarət və ya ətraf mühitə ziyan ilə nəticələnmədi. Mərkəzi Azəri platformasındakı hadisə ilə bağlı hasilatda itki baş vermədi. Çıraq platformasındakı hadisə platformanın fəaliyyətinin dayandırılması ilə və təxminən beş gün davam edən əlaqədar hasilat itkisi ilə nəticələndi.

Konstruksiyalar

Biz 2013-cü ildə Şahdəniz platformasının geniş struktur təhlilini apardıq və bu, təsdiqlədi ki, platformanın çəki yükləri bizim əlavə quyularla bağlı planlarımıza dəstək vermək üçün münasibdir.

Gələcəkdə qurğuların əlavə edilməsi və avadanlıqların təkmilləşdirilməsi üçün imkan yaratmaq məqsədilə Çıraq platformasında üst modulların çəkisinin qiymətləndirməsini aparmaq üçün mühəndis-texniki qiymətləndirmə başa çatdırıldı.

Bütün dəniz platformalarının vertolyot meydançalarında Britaniyanın vertolyot meydançalarını sertifikatlaşdırma orqanı tərəfindən buraxılan yeni aviasiya standartlarına uyğunluğu təmin etmək üçün konstruksiyalara texniki qulluq proqramı həyata keçirildi.

Böhran halları və davamlılığın idarə olunması

BP AGT 2012-ci ilin dekabrında böhran hallarının və davamlılığın idarə olunması üzrə BP qrupunun müəyyənləşdirdiyi iş metodları sənədinin tələblərinə əsasən öz idarəetmə bacarıqlarının qiymətləndirməsini həyata keçirdi. Qiymətləndirmə zamanı bizim regional fəvqəladə hallara qarşı cavab tədbiri və eləcə də böhran hallarının və davamlılığın idarə olunması metodumuzun dayanıqlılığına yönəlmis bir sıra tələb olunan tədbirlər müəyyənləşdirildi. Biz 2013-cü ildə bu tədbirlərin başa çatdırılması istiqamətində işlər gördük və 2014-cü ildə də onların yerinə yetiriləcəyini gözləyirik.

Biz, həmçinin 2012 və 2013-cü illərdə neft dağılmalarına qarşı hazırlıq və cavab tədbirləri üzrə qrupun müəyyənləşdirdiyi iş metodları sənədində qeyd edilən tələblərə əsasən neft dağılmalarına qarşı hazırlıq və cavab tədbiri imkanlarımızı da qiymətləndirdik. Qiymətləndirmənin dənizdəki qurğular üzrə ilkin əhatə dairəsi genişləndirilərək midstrim əməliyyatlarını da əhatə etdi. Qiymətləndirmədə bir sıra tədbirlərin, o cümlədən mövcud prosedurların yenilənməsi, yeni prosedurların yaradılması, avadanlıqların satın alınması və əlavə təlimlərin keçirilməsi tələb olunduğunu müəyyənləşdirildi. Tələb olunan tədbirlərin əlaqələndirilməsi və yerinə yetirilməsi məqsədilə BP AGT-nin dənizdəki əməliyyatları əhatə edən biznes bölmələrində çoxprofilli əsas bir heyət quruldu ki, tədbirlərin tamamlanmasını,

▲ Podratçı forumları sağlamlıq, əməyin təhlükəsizliyi və ətraf mühitlə bağlı gündəliyimizdə duran məsələləri çatdırmaq üçün mühüm bir kanal kimi istifadə edilir.

12

2013-cü ildə podratçıların sağlamlıq, əməyin təhlükəsizliyi və ətraf mühit üzrə auditlərinin sayıdır.

sonra isə 2014-cü ildə iş metodlarına uyğunluğu təmin etsin.

2013-cü ildə biz, həmçinin hadisələrin idarə olunması mərkəzini Bakıdakı yeni ofisimizə köçürdük. Hazırda bu mərkəz əvvəlkinə nisbətən daha böyük sahəyə malikdir və bu da şirkətdənkənar qurumların, o cümlədən hadisələrin idarə olunması heyətinin tərkibində daimi olaraq işləyəcək Fövqəladə Hallar Nazirliyi (FHN) nümayəndəsinin idarəetmə qərargahında yerləşməsinə imkan verəcək. Heyətin tərkibinə bu nümayəndənin qatılması bundan əvvəl FHN və BP arasında razılaşdırılmış qarşılıqlı fəaliyyət planının bundan sonrakı icrasını asanlaşdıracaq.

Qarşılıqlı fəaliyyət planının əsas hissəsi irimiqyaslı hadisə baş verdiyi təqdirdə işə düşəcək ümumiləşdirilmiş idarəetmə strukturunun yaradılmasıdır. 2013-cü il ərzində FHN nümayəndələri bir sıra təlim-məşqlərə müşahidəçi və iştirakçı qismində dəvət edildi. Bunlardan ən əhəmiyyətli isə noyabr ayında keçirilən böyük təlim-məşq oldu. BP Səngəçal terminalından 15 km məsafədə, Bakı-Tbilisi-Ceyhan boru kəmərinin uçqar sahəsində simulyasiya olunan yanğın, partlayış və neft dağılması hallarının aradan qaldırılması üçün sahədəki cavab tədbirləri heyətini mobilizasiya etdi. Təlim-məşqdə müxtəlif mütəxəssis heyətləri, həmçinin FHN (o cümlədən yanğınsöndürmə briqadası), İxrac Boru Kəmərlərinin Təhlükəsizliyi İdarəsi və tibbi xidmətlər göstərən yerli "MediClub" şirkətinin komandaları iştirak etdi. Bizim hadisələrin idarə olunması qrupu və biznesə dəstək heyəti də təlim-məşqdə iştirak etdi.

Bu təlim-məşqin məqsədi ümumiləşdirilmiş idarəetmə aspektini əməliyyat şəraitində sınamaq idi. Ümumilikdə belə qənaətə gəldi ki, bu şəraitdə komanda işi və işin təşkili yaxşı alındı, bu növ ssenarilərin baş verməsi halında BP və FHN-nin potensial imkanları daha aydın müəyyən olundu.

İl ərzində həyata keçirilmiş digər təlim-məşqlər həm dənizdə, həm də quruda bir sıra ssenariləri əhatə etdi. Hadisələrin idarə olunması qrupu neft dağılmalarına qarşı cavab tədbirləri üzrə üç təlim-məşqdə iştirak etdi. Bu cür təlim-məşqlər heyət üzvlərinin təcrübə toplamasına və əgər Xəzər dənizində iri miqyaslı bir hadisə baş verərsə, nəyin tələb olunduğunu başa düşmələrinə kömək edib.

Tərəfdaşlar və podratçılarla işimiz

Bizim etibarlı və məsuliyyətli operator kimi fəaliyyət göstərə bilməyimiz qismən podratçılarımızın bacarıqlarından və icra göstəricilərindən asılıdır.

Hədəfimiz podratçılardan gözlədiyimiz aydın və ardıcıl icra göstəricilərini müəyyən etməkdir. Bizim apstrim (kəşfiyyat və hasilat) fəaliyyət seqmentimizdə standart müqavilələrimizə, məsələn, sağlamlıq, əməyin təhlükəsizliyi,

təhlükəsizlik və ətraf mühit üzrə tələblər daxildir. Bəzi hallarda, iş sahəsindəki risklərin idarə olunması üçün bizim və podratçılarımızın təhlükəsizliyin idarə olunması sistemlərinin necə birgə fəaliyyət göstərəcəyini müəyyənləşdirmək üçün əlaqələndirici sənədlərə ehtiyac olur. Biz strateji təchizatçılarımızla birlikdə avadanlıqlarımız üçün ardıcıl və standartlaşdırılmış global texniki spesifikasiyaların hazırlanması istiqamətində, ilkin olaraq yeni layihələri diqqətdə saxlayan işlər aparırıq.

Yanaşmamız podratçılarla birgə işi ələ aparmaqdır ki, müdaxiləyə ehtiyac olmasın. Podratçılar bizim tələblərə cavab vermədikdə, onlara icra göstəricilərinin təkmilləşdirilməsi planı tətbiq oluna bilər. Biz, həmçinin tələblərimizə riayət ediləndə podratçıların əməliyyatlarını dayandıra, müvəqqəti saxlaya və ya təxirə sala bilərik.

2013-cü il üçün podratçılarla əlaqələrimizin qrafik üzrə illik planlı auditini tamamladıq. İl ərzində podratçıların sağlamlıq, əməyin təhlükəsizliyi və ətraf mühit üzrə 12 auditi keçirildi. Bütün müəyyən edilmiş tədbirlər mərkəzi məlumat bazasına yerləşdirildi və onların hər biri podratçının idarə olunması üzrə müvafiq aparıcı audit mütəxəssisi tərəfindən izlənilməlidir.

Podratçının idarə olunması proqramımıza, həmçinin subpodratçının rəhbərlik və davranış prinsipləri kimi sahələri əhatə edən fəaliyyətlər də daxildir.

İl ərzində Azərbaycan-Gürcüstan-Türkiyə regionunda biz BP qrupu səviyyəsindəki funksional bölmələrin, həmçinin sağlamlıq, əməyin təhlükəsizliyi və ətraf mühit üzrə rəhbər şəxslərin idarəçiliyi ilə bir sıra podratçı forumları keçirdik. Bu forumları regionda podratçılarla bağlı gündəliyimizdə duran məsələləri çatdırmaq üçün mühüm bir kanal kimi nəzərdən keçiririk.

Biz podratçılarımızla müxtəlif sahələrdə, o cümlədən insan amilləri, təhlükəsizlik mədəniyyəti, texnoloji təhlükəsizlik, fərdi təhlükəsizlik və əşyaların düşməsinin qarşısının alınması mövzusunda biliklərin bölüşülməsini dəstəkləmək üçün materiallar hazırladıq.

Sənayedə tətbiq olunan əşyaların hündürlükdən düşməsinin qarşısının alınması proqramında (DROPS) müəyyənləşdirilmiş proseslər gündəlik işgüzar fəaliyyətimizin tərkib hissəsidir. 2013-cü ildə keçirdiyimiz podratçı forumlarından biri yalnız DROPS-a həsr edildi və təcrübədən alınan müxtəlif dərslərin qeydə alınması ilə nəticələnən bir sıra fəal məşğələlərlə dəstəkləndi.

Ətraf mühit

Biz başa düşürük ki, ətraf mühitə təsirlərin idarə olunması neft və qazın məsuliyyətli şəkildə hasil olunması prosesinin mühüm bir hissəsidir.

Nə edəcəyimizi demişdik

Neft dağılmalarına qarşı cavab tədbirlərini planlaşdırmaq üçün hökumət orqanları ilə birgə işləməyin yollarını axtaracağıq.

Ətraf mühitə əməliyyatlarımızın potensial təsirinin monitorinqini aparacağıq.

Əməliyyatlarımız nəticəsində yaranan emissiyaları minimuma endirəcəyik.

Bu gün işlər nə yerdədir

Neft dağılmalarına qarşı cavab tədbirləri barədə təcrübədən alınmış dərsləri hökumət orqanları ilə bölüşdük.

2013-cü ilin sonunadək yaxın ətraf mühitin monitorinqi üzrə 153 tədqiqat aparılıb.

Qazın məşəldə yandırılması 46%, istixana qazı emissiyaları isə 16% azalaraq ötən altı ilin ən aşağı göstəricisinə endi.

Daha nə etməyi planlaşdırırıq

Neft dağılmasının nəticəsini daha yaxşı proqnozlaşdırmaq üçün modelləşdirmə vasitələrinin hazırlanmasını davam etdirəcəyik.

Dənizdəki platformalarımız üçün çirkab sularının emalı qurğularını daha da təkmilləşdirəcəyik.

Lay sularının artan həcmələrini idarə etmək üçün imkanlarımızı genişləndirəcəyik.

Ətraf mühitin idarə edilməsi

Tərəfdaşlarımızla birlikdə Azərbaycanda həyata keçirdiyimiz layihə və əməliyyatlarımızın əvvəlindən sonunadək məqsədimiz fəaliyyətlərimizin ətraf mühitə və sosial sahəyə göstərdiyi təsirləri idarə etməkdir.

Elnur Əlizadə

ARDNŞ-nin Ekologiya İdarəsinin risklərin idarə olunması şöbəsinin rəisi

ARDNŞ-nin ekoloji siyasətinin hədəflərinə nail olmaq, ətraf mühitin mühafizəsini yüksək səviyyədə təşkil etmək və neft dağılmaları risklərinə məqsəduyğun cavab tədbirləri hazırlamaq üçün BP ilə əməkdaşlığımızı inkişaf etdirmək niyyətindəyik. İyun ayında BP tərəfindən təşkil olunmuş Xəzər dənizi üçün neft dağılmalarına qarşı cavab tədbirləri strategiyasına dair seminarla iştirak etdik. BP-dəki həmkarlarımız öz təcrübələrini bölüşərək şirkətin qəza neft dağılmalarına qarşı cavab tədbirləri strategiyası barədə təqdimat etdilər.

Dekabrda keçirdiyimiz seminarda biz Fövqəladə Hallar Nazirliyi, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Avropa Təhlükəsizlik və Əməkdaşlıq Təşkilatının Bakı ofisi və BP nümayəndələrinə neft dağılmalarının xəbərdarlığı və ləğvi planının layihəsini təqdim etdik. Bu planın yazılmasında BP-nin təcrübəsindən də istifadə olunmuşdur.

Biz gələcəkdə də ətraf mühit sahəsində əməkdaşlığımızın və qarşılıqlı təcrübə mübadiləsinin davam etdirilməsinə ümid edirik.

Azərbaycanda BP-nin istifadə etdiyi ətraf mühitin idarə edilməsi sistemi (ƏMİES) BP qrupunun əməliyyatların idarə edilməsi sisteminin tələblərinə uyğun olan ISO 14001 standartına əsaslanır. Bu sistem fəaliyyətlərimizin ətraf mühitə potensial təsirlərini müəyyənləşdirməkdə və idarə etməkdə, qüvvədə olan müvafiq yerli və beynəlxalq qanunlara və konvensiyalara riayət olunmasında bizə yardım edir. Biz ƏMİES-in icrasını dəstəkləyən bir sıra prosedurlar tətbiq etmişik. Bu prosedurlar bizə fəaliyyətlərimizin ekoloji cəhətdən məsuliyyətli şəkildə necə idarə edilməli olduğuna dair istiqamət verir.

Biz daxili və müstəqil xarici auditlər, müntəzəm təftişlər və mövcud prosesləri vaxtaşırı nəzərdən keçirməklə ƏMİES-in işlək olmasını yoxlayırıq. Biz ətraf mühit üzrə həm planlı, həm də plansız çıxış göstəricilərimizə nəzarət edirik və ətraf mühitə potensial təsirləri aşkar etməklə onları azaltmağa, minimallaşdırmağa və idarə etməyə imkan verən geniş ətraf mühitin monitorinqi proqramına maliklik.

Bu monitorinq iki formada aparılır: əməliyyatlar üzrə monitorinq və yaxın ətraf mühit üzrə monitorinq. Əməliyyatlar üzrə monitorinqdə məqsədimiz ətraf mühitə buraxdığımız emissiyaların və atqların kəmiyyətini müəyyənləşdirməkdən ibarətdir, yaxın ətraf mühit üzrə monitorinq isə bu fəaliyyət göstəricilərinin ətraf mühitə təsirini başa düşməyimizə kömək edir. Adətən biz dəyişikliklərin baş verməyini qiymətləndirmək üçün yaxın ətraf mühit üzrə monitorinqin nəticələrini layihədən əvvəl toplanmış ilkin göstəricilərlə müqayisə edirik, bir neçə ili əhatə edən monitorinq məlumatları hazır olduqda isə tendensiyləri müəyyənləşdiririk.

ISO 14001 sertifikatı

Bizim ƏMİES 2000-ci ildən bəri ISO 14001 standartı üzrə sertifikatlaşdırılıb. 2013-cü ilin yanvar ayında Azərbaycandakı 17 sahə və əməliyyat ərazisi üzrə bu sertifikat növbəti üç illik müddətə yenilənib.

Sertifikatın qüvvədə qalması üçün şirkətxarici auditor tərəfindən müntəzəm olaraq təftiş auditlərinin aparılması tələb olunur. 2013-cü ildə bu auditlər Şahdəniz və Qərbi Azəri dəniz platformalarını, qazma əməliyyatlarının idarə olunmasını, üç tullantı idarəetmə obyektini, bizim qabaqcıl məhlullar obyektini və Qərb İxrac Boru Kəməri, Bakı-Tbilisi-Ceyhan (BTC) boru xətti və Cənubi Qafqaz Boru Kəmərinin Azərbaycan hissələrini əhatə etdi.

Auditorlar ƏMİES-in fəaliyyətini davam etdirdiyini təsdiqlədilər və BP-nin daxili audit proseslərinin keyfiyyətini qeyd etdilər. Audit hesabatına iki islahedici tədbirin görülməsi tələbi və auditlər zamanı qeydə alınmış bir sıra müşahidələr daxil idi. Biz islahedici tədbirlə bağlı tələblərə və müşahidələrə cavab vermək üçün fəaliyyət planı hazırladıq.

Əməkdaşlıq

2013-cü ildə BP Azərbaycandakı fəaliyyətlərimizlə bağlı ətraf mühit məsələlərinin idarə olunması sahəsində Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkəti (ARDNŞ), Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi (ETSN), Fövqəladə Hallar Nazirliyi (FHN) və digər tərəflərlə əməkdaşlığı davam etdirdi. Neft dağılmalarına qarşı cavab tədbirləri bu əməkdaşlığın əsas istiqamətlərindən biri olub. Biz Xəzər dənizi üçün neft dağılmalarına qarşı cavab tədbiri strategiyalarına həsr edilmiş və Xəzər dənizində neftin parçalanmasında mikrobların potensialını daha yaxşı başa düşmək məqsədilə BP-nin sponsorluq etdiyi tədqiqata dair təqdimatı əhatə etmiş iki seminar keçirdik. Hər iki tədbirdə ARDNŞ, ETSN, FHN və Nazirlər Kabinetinin nümayəndələri iştirak edib. BP şirkətinin nümayəndələri isə ARDNŞ-nin neft dağılmalarına qarşı cavab tədbirləri planının layihəsini nəzərdən keçirmək üçün ARDNŞ tərəfindən təşkil edilmiş seminarda iştirak edib.

Noyabr ayında BP ətraf mühitin mühafizəsi üzrə Azərbaycan hökumətinin təşkil etdiyi iki tədbirdə iştirak edib. "Xəzər: Ətraf mühit üçün texnologiyalar" beynəlxalq ətraf mühit sergisində BP qrupunun yüksək vəzifəli şəxsləri qazma əməliyyatlarının təhlükəsizliyi, cavab tədbirləri üzrə genişləndirilmiş imkanlar və böyük layihələr üçün ətraf mühitə və sosial sahəyə dair tələblərimizdən bəhs edərək, BP-nin ətraf mühitin mühafizəsinə global yanaşması barədə məlumat veriblər.

Müstəqil audit

2004-cü ildən etibarən əməliyyatlarımız BTC-nin ətraf ərazilərdəki ətraf mühitə və sosial sahəyə təsirinin illik qiymətləndirməsini aparan "D'Appolonia" şirkətinin müstəqil məsləhətçiləri tərəfindən audit edilir. Bu auditlərin məqsədi BTC layihəsinin ətraf mühit və sosial sahədə götürdüyü öhdəliklərinə riayət etməsini təmin etməkdir.

2013-cü ilin sentyabrında ətraf mühit üzrə müstəqil məsləhətçinin Azərbaycana 15-ci monitorinq səfəri baş tutdu. Bu, 2006-cı ildən bu vaxtadək əməliyyatlar üzrə aparılmış yeddinci auditdir. Auditin hesabatı 2013-cü ildə nəşr edilib və müvafiq boru kəməri marşrutunun, xüsusən həssas çay kəsişmələrində, bərpası və eroziyanın qarşısının alınması sahəsindəki səylərimizin nəticələrini əks etdirir.

Monitorinqlərin nəticələri ölkə veb saytımızda ictimaiyyətə açıqdır.

◀ Əməkdaşımız Şahdəniz platformasında. 2013-cü ildə biz əməliyyatlarımızın potensial təsirini yoxlamaq üçün platformanın yaxınlığında dəniz dibinin monitorinqini apardıq.

Təsirlərin idarə edilməsi

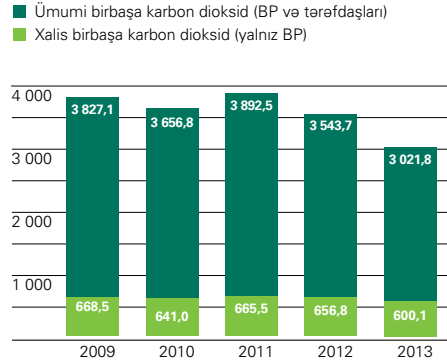
Tərəfdaşlarımız adından istismar etdiyimiz obyekt və qurğuların ətraf mühitə təsirini müntəzəm olaraq ölçmək və minimuma endirmək üçün müfəssəl prosedurlarımız var.

▲ Səngəçal terminalı ətrafında torpaq və bitki örtüyünün tədqiqatı.

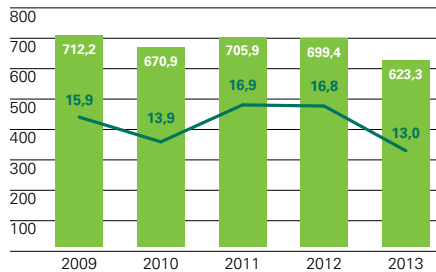
Birbaşa CO₂ emissiyaları

(min ton)

Xalis İXQ emissiyaları

■ Əməliyyatlar üzrə xalis İXQ emissiyaları (min ton)
— Əməliyyatlar üzrə normalaşdırılmış İXQ emissiyaları (hər min bərel neft ekvivalentinə düşən ton)^a

^a2012-ci il üçün normalaşdırılmış İXQ rəqəmi "BP Azərbaycanda. Davamlı inkişaf haqqında hesabat 2012"-də verildiyi kimi 18,9 deyil 16,8 olub.

İstixana qazları

İstixana qazı emissiyalarımız (İXQ) daxili yanma mühərrikləri, isitmə qurğularında yanacaqın yandırılması və çıxarıla bilməyən qazın məşəldə yandırılması nəticəsində meydana çıxır.

2013-cü ildə biz ümumi 3 164 min ton İXQ emissiya etmişik ki, bu da 2012-ci ildəki göstərici ilə müqayisədə 16,3% aşağıdır və ötən altı ilin ən aşağı göstəricisidir. Bu azalmaya 2013-cü ildə əməliyyatların daha da intensivləşməsinə baxmayaraq məşəldə yandırılmanın əhəmiyyətli dərəcədə azalması nəticəsində nail olduq.

Əməliyyatlarımızın intensivliyini ölçmək məqsədilə biz xalis hasilat üzrə normalaşdırılmış xalis emissiyaların miqdarını hesablayırıq. 2013-cü ildə bizim normalaşdırılmış emissiyalar İXQ-nin azalmasına və hasilatdakı kiçik artıma uyğun olaraq əhəmiyyətli dərəcədə aşağı düşüb, beləliklə də, son altı ilin ən aşağı göstəricisi ilə nəticələnib.

Əməliyyatlarımızdan formalaşan İXQ emissiyalarının təxminən üçdə ikisi Səngəçal terminalı, Mərkəzi Azəri və Çıraq platforması sahələrinin payına düşür, belə ki, onların hər birindən yarım milyon tondan artıq İXQ atılır.

Atmosferə emissiyalar

BP global İXQ səviyyəsində öz payını minimuma endirmək məqsədilə Azərbaycanda atmosfərə emissiyaları nəzarətdə saxlayır və idarə edir. Biz gücü 500 at gücündən çox olan yanacaq mühərriklərimizdən emissiya göstəricilərini monitorinq edərək onların istehsalının spesifikasiyaları çərçivəsində işləyib-ışləmədiyini qiymətləndiririk.

Hər obyekt üzrə xalis İXQ emissiyaları

(min ton)

Yataq / obyekt	2012	2013
Mərkəzi Azəri	117,2	110,4
Qərbi Azəri	44,0	18,3
Şərqi Azəri	46,0	23,7
Çıraq	54,3	64,6
Dərinsulu Günəşli	70,6	51,8
Şahdəniz	2,1	2,0
İstiqlal qazma qurğusu	3,8	3,7
Dədə Qorqud qazma qurğusu	3,6	2,9
Heydər Əliyev adına qazma qurğusu	0	4,3
Səngəçal terminalı (Azəri-Çıraq-Dərinsulu Günəşli)	252,5	235,9
Səngəçal terminalı (Şahdəniz)	44,8	37,3
Bakı-Tbilisi-Ceyhan boru kəmərinin Azərbaycan hissəsi	19,4	20,1
Cənubi Qafqaz Boru Kəmərinin Azərbaycan hissəsi	0,2	0,2
Qərb İxrac Boru Kəmərinin Azərbaycan hissəsi	4,3	4,4
Logistika	34,4	41,2
Tullantıların idarə olunması poliqlonları	2,2	2,3

^bƏvvəlki illərdə yanlış hesablama metodologiyası səbəbindən SOx rəqəmləri artıq göstərilib.

NOx emissiyalarımız yanacaq qazının sabit istifadə olunmasına uyğun olaraq əsas etibarilə 2012-ci ildə olduğu kimi qalıb. Lakin SOx emissiyaları dizeldən daha intensiv istifadə edilməsinə uyğun şəkildə artıb^b.

Qazın məşəldə yandırılması

Əməliyyatlarımızda qazın məşəldə yandırılması müntəzəm (oksigenin daxil olmasının qarşısını almaq üçün texnoloji avadanlığın davamlı olaraq minimal səviyyədə qazla üfürülməsi), planlı (məsələn, quyu sınaqları, qurğu və ya avadanlıqların texniki xidmət işləri yaxud işə salınması da daxil olmaqla, işlərin təhlükəsiz və etibarlı şəkildə icra olunması üçün əvvəlcədən tələb olunan hallar) və ya planlaşdırılmamış şəkildə (planlaşdırılmamış əməliyyat hadisəsi zamanı təhlükəsizlik səbəbindən məşəldə yandırılma kimi) həyata keçirilə bilər.

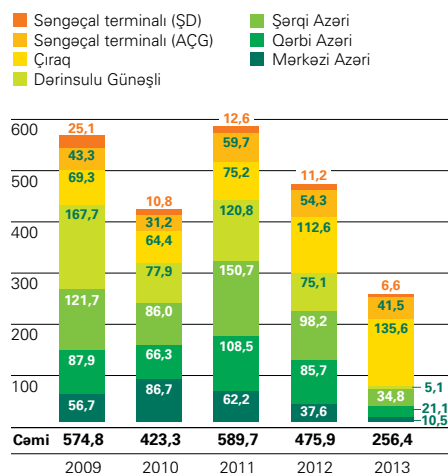
2013-cü ildə Azərbaycandakı obyektlərimizdə məşəldə yandırılan qazın miqdarı əvvəlki ilə müqayisədə 46% azalaraq 256,4 min tona düşüb. Bu əhəmiyyətli azalmaya imkan yaradan başlıca amil bizim dənizdəki sahələrdə qazın ixracı və məşəldə yandırılması üzrə əməliyyatların idarə olunmasını təkmilləşdirməyimiz olub. Səngəçal terminalında məşəldə yandırılmanın azaldılması üçün görülmüş tədbirlərə terminalın kondensasiya temperaturuna nəzarət qurğularından birində sabitləşdirici kompressorun istismara verilməsi və buxarlanan qaz kompressorlarının istismar etibarlılığının artırılması istiqamətində görülmüş işlər daxil idi.

2013-cü ildə qazın məşəldə yandırılmasında ən çox payı olan obyekt Çıraq platforması olub, burada əməkdaşlarımızın və texnoloji avadanlıqların təhlükəsizliyini təmin etmək üçün buxarlanan qaz kompressorlarının işi dayandırılıb.

Enerji istehlakı

	2012	2013
Yanacaq qazı (min ton)	788,0	800,4
Dizel yanacağı (min ton)	57,9	65,8
Elektrik enerjisinin idxalı (meqavat saat)	8 199,0	8 074,0

BP tərəfindən Azərbaycanda hər obyekt üzrə ümumi qazın məşəldə yandırılması (min ton)

Diagramın miqyasına uyğun olmadığından aşağıdakı platformaların məşəldə yandırılma göstəriciləri buraya daxil edilməyib: İstiqlal qazma qurğusunda 2009-cu il üzrə 3,1 min ton, 2012-ci il üzrə 1,1 min ton, Heydər Əliyev qazma qurğusunda 2013-cü il üzrə 1,2 min ton. Şahdəniz platformasında məşəldə yandırılma olmayıb.

° Karbohidrogen dağılmaları bir barelə (159 litr, 42 ABŞ qallonuna bərabər) bərabər və ya daha böyük həcmdə hər hansı maye karbohidrogenin ikinci dərəcəli mühafizə qatına, yaxud açıq ətraf mühitə sızması kimi müəyyənləşdirilib.

Bu kompressorların fəaliyyəti payızda tam olaraq bərpa edildi, lakin Neft Daşlarına qazın ixrac olunması ilə bağlı çətinliklər 2013-cü ilin sonlarında uzunmüddətli məşəldə yandırılma dövrlərinə səbəb oldu.

Enerji istehlakı

Azərbaycanda bizim enerji istehlakımız fəaliyyətlərimizin miqyası ilə birbaşa əlaqədardır. 2013-cü ildə biz əsas etibarilə ötən ildəki qədər yanacaq qazından istifadə etdik. Qərbi Çıraq platformasının quraşdırılması (hərçənd ki, 2013-cü ildə neft hasilatı olmayıb), Heydər Əliyev adına səyyar dəniz qazma qurğusundan istifadə edilməsi, Çıraq dəniz platformasında qazma işlərinin bərpa olunması və sonradan logistika əməliyyatlarımızın daha yüksək intensivlikdə həyata keçirilməsi dizel istehlakında 14% artıma səbəb olub.

Karbohidrogen dağılmaları°

2013-cü ildə Azərbaycanda BP tərəfindən 11 karbohidrogen dağılması (nəzərdə tutulmamış atılma) qeydə alınıb və bunların yeddisi tamamilə lokaallaşdırılıb. Bir 577 litr həcmində karbohidrogen əsaslı qazma məhlulunun dağılması lokaallaşdırılmayıb və digər üç dağılma halının (iki karbohidrogen əsaslı qazma məhlulunun dağılması halı və bir dizel dağılması) kiçik bir hissəsi (5%-dən az) ətraf mühitə daxil olub.

Dağılmış 15 232 litr həcmində materialın 14 588 litri toplanılıb ki, bu da 95%-dən artıqdır. Dağılma səbəbindən ətraf mühitə daxil olmuş materialın həcmi əvvəlki ilə müqayisədə xeyli az olub (2012-ci ildə qeydə alınmış 156 794 litr ilə müqayisədə 643 litr).

Biz bütün karbohidrogen dağılmaları barədə Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, həmçinin Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinə rəsmi hesabat veririk.

Neft dağılmalarına qarşı cavab tədbirləri çərçivəsində ətraf mühit və sosial-iqtisadi sahə üzrə həssas zonaların xəritələşdirilməsi

Biz Azərbaycanda sahilələri ərazi və quruda yerləşən boru kəməri marşrutları üçün ətraf mühit və sosial-iqtisadi sahə üzrə xəritələri yeniləmək və genişləndirmək üçün layihə həyata keçirdik. Baxmayaraq ki, BP neft dağılmalarının baş verməməsinə təmin etmək üçün hər cür səylər göstərir, bu xəritələr qəza nəticəsində dağılma baş verdiyi təqdirdə Azərbaycanın ətraf ekoloji və sosial-iqtisadi ehtiyatlarını mühafizə etmək məqsədilə cavab tədbirlərini istiqamətləndirmək üçün istifadə olunacaq.

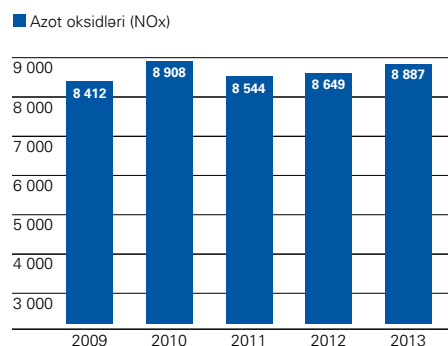
Xəritələşdirmə layihəsi şimalda Rusiya ilə sərhəddən cənubda İran ilə olan sərhədədək (adalar da daxil olmaqla) uzanan və Bakı-Tbilisi-Ceyhan və Qərb İxrac Boru Kəmərinin Azərbaycandakı hissələri boyunca qurudakı marşrutları əhatə edən nəhəng bir layihə idi. Ətraf mühitə və sosial-iqtisadi sahəyə aid məlumatların toplanılması üçün müasir məsafədən ölçmə üsulları, peyk təsvirlərinin çəkilməsi, alçaq hündürlükdən aeroçəkilişlər və yerüstü tədqiqatlar da daxil olmaqla bir sıra metodlardan istifadə olundu.

Layihəyə dörd əsas məlumat komponenti daxil idi: fiziki/geomorf xüsusiyyətlər, bioloji xüsusiyyətlər, insanların istifadəsində və cavab tədbiri ehtiyatları ilə bağlı xüsusiyyətlər.

AGT Regionunun tələblərə riayət və ətraf mühitin mühafizəsi üzrə direktoru Faiq Əsgərov layihənin əhəmiyyətini vurğulayaraq deyir: "Bu layihə bizim BP AGT-də neft dağılmalarına qarşı cavab tədbirlərinin həyata keçirilməsi sahəsindəki imkanlarımızın təkmilləşdirilməsi baxımından əlamətdar bir hadisədir. O, həmçinin bütün Azərbaycanın neft dağılmalarına qarşı cavab tədbirləri üzrə imkanlarına əlavə töhfə verəcək."

Layihənin 2014-cü ilin əvvəllərində başa çatdırılması planlaşdırılır. Bu zaman toplanılmış məlumatların emal edilməsi nəticəsində ekoloji həssaslıq zonaları müəyyənləşdirilərək, neft dağılmaları baş verdiyi təqdirdə fəvqəladə cavab tədbirlərinin istiqamətləndirilməsində istifadə edilə bilən atlas üzərində xəritəyə köçürüləcək.

Ümumi qeyri-istixana qazı emissiyaları – NOx və SOx (ton)

Tullantıların idarə olunması

Biz əməliyyatlarımızda tullantıların meydana gəlməsini aradan qaldırmaq, onları azaltmaq və təkrar istifadə etmək məqsədilə tullantıların idarə edilməsində bütün layihə dövrünü əhatə edən yanaşma qəbul etmişik.

▲ Qaradağ rayonunda sənaye tullantılarının utilizasiya sahəsi.

46%

məşəldə yandırılmış karbohidrogenlərin ümumi həcmində 2012-ci ilə nəzərən azalmadı.

2013-cü il ərzində bizim Azərbaycandakı əməliyyatlarımızda ümumilikdə 150 542 ton bərk və maye tullantı formalaşmış. Təhlükəli tullantıların həcmi əvvəlki ilə müqayisədə 14% artaraq 135 326 ton təşkil edib, bunun əsas səbəbi qazma işlərinin artması olub. Bunun əksinə, Qərbi Çıraq platforması üzrə tikinti işlərinin başa çatdırılması təhlükəsiz tullantıların 24% azalaraq 15 216 tona enməsi ilə nəticələnib.

Bu tullantı axınlarından təhlükəsiz tullantıların 34%-i (5 116 ton), təhlükəli tullantıların isə 22%-i (39 036 ton) yerli şirkətlər tərəfindən təkrar emal edilib və ya yenidən istifadə olunub. Təkrar emal edilmiş təhlükəli tullantıların həcmi 2012-ci ilə müqayisədə təxminən on dəfə artıb, bunun əsas səbəbi neftlə çirklənmiş sular üçün utilizasiya marşrutunun təkrar təsnif edilməsi olub. Əvvəllər biz bunu təmizlənmiş-utilizasiya edilmiş tullantı axını kimi təsnif edirdik, lakin indi artıq bu tullantılar düzgün olaraq təkrar emal edilmiş yaxud yenidən istifadə olunmuş tullantı axını kimi təsnif edilib. Kağız, taxta, plastik materiallar, əlvan və qeyri-əlvan metallar kimi əsas təhlükəsiz tullantı axınları yerli şirkətlər tərəfindən təkrar emal edilir.

Qazma şlamlarının təxminən 44 860 tonu Sərəncədəki təhlükəli tullantıların idarə edilməsi obyektində dolayı termal desorbsiya üsulu ilə emal edilib və nəticədə qazma məhlulunun əsasını təşkil edən 6 405 ton həcmində maye karbohidrogen regenerasiya edilib ki, bunun da 1 447 tonu yanacaq kimi təkrar istifadə olunub, 4 958 tonu isə neft ixrac boru kəmərlərinə vurulub. Digər növ təhlükəli tullantıların 53 540 tonu tullantıların utilizasiyası üzrə BP-nin təsdiqlədiyi podratçılar tərəfindən təsdiqlənmiş metod və marşrutlardan istifadə etməklə emal olunub və utilizasiya edilib.

2013-cü ildə biz 6 745 ton tullantı Sumqayıtdakı təhlükəli tullantılar poliqonuna göndərməklə, əvvəlki illərdən Sərəncə obyektində saxlanılan emal edilmiş təhlükəli qazma şlamlarının tullantı poliqonunda basdırılmasına başladığımız BP yığılmış təhlükəsiz qazma şlamlarının utilizasiyasını davam etdirdi, 6 176 ton tullantı Sumqayıtdakı təhlükəsiz poliqonuna göndərildi.

Tullantı həcmi (ton)

	2012	2013
Təhlükəli tullantılar (çirkab suları istisna olmaqla) ^a	73 001	94 958
Təhlükəsiz tullantılar	19 932	15 216
Lay suyu	2 617 897	4 469 658
Təmizlənməmiş çirkab suları ^b	45 434	40 368

^a Qazma şlamlarının və lay suyunun filtrasiyasından yaranan tullantıları daxildir. Şirkət xaricində utilizasiya edilən təmizlənməmiş çirkab suları daxil deyil.

^b Təmizlənmək və çirkab sularının emalı qurğusu vasitəsilə ətraf mühitə axıdılmaq üçün qurğulardan Səngəçal terminalına göndərilən təmizlənməmiş çirkab sularını əks etdirir.

Qazma şamları

Biz qazma şamlarının idarə olunmasına yanaşmamızda üç əsas utilizasiya variantına əsaslanmağa davam edirik:

Dənizə atqı – Çıraq platformasından sintetik əsaslı qazma məhlulu (SiQM), bütün digər platforma və səyyar qazma qurğularından isə su əsaslı qazma məhlulu (SuQM) ilə qarışmış qazma şamları üçün nəzərdə tutulur. 2013-cü ildə Xəzər dənizinə ümumilikdə 14 251 ton qazma şlamı axıdılıb ki, bu da əvvəlki ilə müqayisədə iki dəfə azalma deməkdir. Bu isə, SuQM-dən istifadənin azalması ilə bağlıdır, belə ki, qazma işləri qeyri-su əsaslı qazma məhlullarından istifadə etməklə quyuların aşağı sekiyalarının qazılmasına keçib.

Dənizdə geriye laya vurma – bu texnologiya bütün Azəri və Dərinsulu Günəşli platformalarında mövcuddur. 2013-cü ildə biz 14 453 ton qazma şlamını və 47 457 ton digər növ tullantıları laya vurduq. Bu, əvvəlki ilə müqayisədə uyğun olaraq 27% və 42% artım deməkdir.

Sonradan təmizlənmək məqsədilə sahilə daşınma – laya geri vurulması mümkün olmadıqda qeyri-su əsaslı qazma məhlulları ilə qarışmış qazma şamlarına tətbiq edilir. 2013-cü ildə Sərəncədəki təhlükəli tullantıların idarə edilməsi obyektinə 28 944 ton qazma şlamı göndərilib ki, bu da əvvəlki ilə müqayisədə 24% artımdır.

Çirkab suları

2013-cü ildə biz dənizdə çirkab sularının emalı qurğularının təmizlənməmiş çirkab sularının atqısı ilə nəticələnən dayanma hallarında əhəmiyyətli azalma müşahidə etdik. Buna əsasən Dərinsulu Günəşli platformasına xüsusi diqqət yetirməklə ciddi sürətdə tətbiq edilmiş profilaktik texniki xidmət və əməliyyat prosesləri vasitəsilə nail olduq. 2012-ci ilə müqayisədə biz həm çirkab sularının emanlı qurğularının dayanması hallarının sayı (2012-ci ildə 44 hadisə ilə müqayisədə 2013-cü ildə 21 hadisə), həm də axıdılan təmizlənməmiş meşət-təsərrüfat sularının həcmi (386 m³ ilə müqayisədə 195 m³) təxminən yarıya qədər azalıb.

ISO 14001

ətraf mühitin idarə edilməsi sistemimizin aldığı sertifikatın etibarlılıq müddəti 2015-ci ilə qədər uzadıldı.

► Əməkdaşımız laboratoriya analizi (aşağıda) üçün Səngəçal terminalında lay suyu nümunələri götürür (yuxarıda).

2013-cü ildə çirkab sularının emalı qurğuları üzrə göstəricimizin ümumilikdə yaxşılaşdığını nəzərə alaraq və əməliyyatlarla bağlı təxirəsalınmaz mühəndis-layihələndirmə işlərinə şərait yaratmaq məqsədilə Azərbaycandakı dəniz platformalarımız üçün çirkab sularının emalı qurğularında əvvəlcədən planlaşdırılmış modernləşdirmə işlərini təxirə salmaq qərarına geldik.

Bütün qurğularda təmizləmə keyfiyyətini və tələblərə uyğunluğu qiymətləndirmək üçün əməliyyatlar zamanı təmizlənmiş çirkab sularının monitorinq aparılır.

Səngəçal terminalında təmizlənmiş çirkab sularının monitorinqi bütün il boyu tələb olunan parametrlərin hamısına uyğunluğu göstərdi. Çirkab sularının emalı qurğusunun artırılmış gücü təkcə terminalın bütün çirkab sularının təmizlənməsinə deyil, həm də digər qurğulardan (məsələn, təchizat bazası) gətirilən təmizlənməmiş çirkab sularının qəbul edilməsinə də imkan verdi. Yalnız Səngəçaldakı çirkab sularının emalı qurğusunda formalaşan çöküntü şlamı təmizlənmək üçün Hövsəndəki təmizləyici qurğular stansiyasına göndərilir.

Dənizdə bəzən Çıraq, Mərkəzi və Şərqi Azəri platformalarında bağırısaq çöpü bakteriyaları, Çıraq və Şahdəniz platformalarında isə asılı bərk hissəciklərin ümumi miqdarı, oksigenə bioloji tələbat və bağırısaq çöpü bakteriyaları normadan artıq olub.

İxrac boru kəmərləri boyunca sahələrdəki çirkab sularının emalı qurğuları il ərzində səmərəli və etibarlı şəkildə fəaliyyət göstərib. PSA2 nasos stansiyasının düşərgə sahəsində ikinci fırlanan bioloji kontaktor qurğusu istismara verilib. 2013-cü ildə çirkab sularının emalı qurğusundan biotəmizləmə nohurlarına daxil olan təmizlənmiş çirkab sularından götürülmüş nümunələrdə bağırısaq çöpü bakteriyaları yüksək olmamasına baxmayaraq, biotəmizləmə nohurlarının çıxışında bu göstərici

yüksək idi. Araşdırma göstərdi ki, bunun ən çox ehtimal edilən səbəbi PSA2 nasos stansiyasının və IPA1 aralıq ərsinləmə stansiyasının texnoloji sahələrində məskunlaşmış göyərçinlərdir.

Hasil edilmiş lay suyu

Əvvəlki illərdə olduğu kimi, 2013-cü ildə Azəri-Çıraq-Dərinisulu Günəşli (AÇG) və Şahdəniz yataqlarından hasil olan bütün lay suları texnoloji karbohidrogen xətləri vasitəsilə sahələ nəql olunub. Lay sularının miqdarı artmaqda davam edib – 2013-cü ildə Səngəçal terminalında ümumilikdə 4 469 658 ton lay suyu separasiya olunub ki, bunun da 4 441 038 tonu AÇG yatağından, 28 620 tonu isə Şahdəniz yatağından hasil olub. Bu, 2012-ci ildə hasil olmuş lay suları ilə müqayisədə 71% artımdır.

AÇG yatağından çıxan lay suyu terminalın lay sularının emalı qurğusunda emal edilərək Azəri platformaları vasitəsilə laya vurulmaq üçün dənizə geri göndərilir. 2013-cü ildə ümumilikdə lay sularının 4 361 050 tonu laya vurulub ki, bu da lay sularının 97,6%-nin laya geri vurulması deməkdir.

Laya geri vurulma səviyyəsinin artması ilə yanaşı, biz 2013-cü il ərzində Xəzər dənizinə lay suyu atqılarında əhəmiyyətli azalma qeydə aldıq (əvvəlki ildəki 117 746 tonla müqayisədə 48 375 ton lay suyu atılıb). Bu azalmanın başlıca səbəbi Şərqi Azəri platformasında sızan istiqamətləndirici klapının dəyişdirilməsi idi. Atqılarda neft və sürtkü yağının səviyyəsi ölçülüb və monitorinq bu göstəricilərin normal olduğunu göstərib.

Şahdəniz lay sularının Səngəçal terminalında hovuzlara yerləşdirilməsi davam edir. Qaz toplanması, dəşilmə, yaxud sızma nəticəsində ətraf mühitə ziyan dəyməsi potensialını daha da azaltmaq məqsədilə 2013-cü ildə 1-ci hovuzda yeni izolyasiya örtüyü və qaz ventilyasiya sistemləri quraşdırılıb.

Suya atılmış qazma şlamları (ton)

Yataq / qurğu	SuQM-li qazma şlamları	SiQM-li qazma şlamları	Qazma şlamlarının cəmi
Çıraq	0	182	182
Mərkəzi Azəri	8 387	0	8 387
Qərbi Azəri	581	0	581
Şərqi Azəri	239	0	239
Dərinisulu Günəşli, Qərbi Çıraq və Şahdəniz	0	0	0
Dədə Qorqud qazma qurğusu	4 848	0	4 848
İstiqlal qazma qurğusu	14	0	14
Heydər Əliyev adına qazma qurğusu	0	0	0
Cəmi	14 069	182	14 251

Yaxın ətraf mühitin monitoringi

On ildən artıqdır ki, ətraf mühit üzrə tədqiqatlar bizə fəaliyyətlərimizin yerli ətraf mühitə göstərdiyi təsirləri müəyyənləşdirmək və başa düşməkdə kömək edir.

▲ Dərinsulu Güneşli ərazisində dənizdə ətraf mühit tədqiqatı zamanı nümunələrin toplanması.

Ətraf mühitin monitoringi proqramımız Azərbaycanda BP tərəfindən dənizdə və quruda idarə olunan qurğuların ətrafında yaxın ətraf mühitin monitoringi üzrə bütöv bir yanaşma təmin etmək üçün nəzərdə tutulub. 2013-cü ilin sonunadək 10 il ərzində ümumilikdə 153 monitoring tədqiqatı aparılıb.

2013-cü ildə biz 15-i quruda, beşi dənizdə və biri sahiləni ərazidə olmaqla ətraf mühit üzrə 21 tədqiqat aparmışıq. Toplanmış məlumatlar təhlil ediləcək və hesabatlar 2014-cü ildə hazır olacaq.

Dənizdə və sahiləni ərazidə tədqiqatlar

2013-cü ildə biz əməliyyatlarımızın potensial təsirini qiymətləndirmək üçün üç dəniz platforması – Şahdəniz, Dərinsulu Güneşli və Qərbi Azərinin yaxınlığında dəniz dibinin monitoringini həyata keçirdik. Dəniz mühitində, əgər varsa, hansı təbii dəyişikliklərin baş verdiyini başa düşmək üçün Şahdəniz regionu ərazisində də tədqiqat həyata keçirdik. Bu monitoring çərçivəsində dəniz dibinin və su sütununun fiziki və kimyəvi nümunələri, bentos və plankton populyasiyalarından fauna nümunələri toplanıldı.

Sahiləni ərazidə biz Səngəçal terminalındakı əməliyyatların potensial təsirini qiymətləndirmək üçün Səngəçal buxtasında ətraf mühitin tədqiqatını apardıq.

Monitoring tədqiqatlarından əlavə biz həm də Xəzər dənizində təbii şəkildə mövcud olan neft parçalayan bakteriyaları tədqiq etmək üçün xüsusi layihə həyata keçirdik, əsas diqqət Azəri-Çıraq-Dərinsulu Güneşli (AÇG) və Şahdəniz müqavilə sahələrinə və sualtı boru kəmərləri boyunca uzanan sahəyə yönəldildi. Tədqiqatın nəticələri BP-yə planlaşdırılmamış dağılma halı baş verdikdə Xəzər dənizinə daxil ola biləcək hər hansı neftin təbii şəkildə parçalanması potensialını daha yaxşı başa düşmək imkanı verəcək.

Nümunələrin çoxlu sayda olmasına və hər bir nümunə üzrə bir sıra amillər təhlil edildiyinə görə, tədqiqatın aparılması ilə tədqiqatlar üzrə izahlı hesabatların hazırlanması arasında iki ilə qədər gecikmə olur. Ona görə də bu hesabatda 2012-ci ilin tədqiqat nəticələri xülasə şəklində təqdim edirik.

Dənizdə yaxın ətraf mühitin tədqiqat nəticələrinin xülasəsi, 2012

Çıraq platforması üzrə bentik tədqiqat	Çıraq platforması ətrafında müxtəlif fiziki və kimyəvi xarakteristikaları ölçdük və müəyyən etdik ki, bunların hamısı əvvəlki tədqiqatlarda qeyd edilmiş göstəricilərin diapazonları daxilindədir. 2012-ci ilin məlumatları göstərdi ki, ən ciddi təsirə məruz qalmış ərazi daxilində makrobentik orqanizmlər toplumunun bərpa olduğunu göstərən bəzi əlamətlərin olmasına baxmayaraq, əvvəlki çirkənmə sahəsində dəyişiklik yoxdur. Tədqiqat sahəsində toplumların ümumi dəyişənliyi 2010-cu ildəkindən az idi.
Mərkəzi Azəri platforması üzrə bentik tədqiqat	Barium istisna olmaqla çöküntülərdə metalların konsentrasiyaları AÇG müqavilə sahəsində fon səviyyələrində idi. Sintetik karbohidrogen olan xətti alfa olefinin (XAO) yayılma miqyası 2010-cu ildə qeydə alınmış göstəriciyə oxşar idi, lakin təsirə məruz qalan sahədə XAO-nun konsentrasiyası əhəmiyyətli dərəcədə aşağı idi. Artmış barium konsentrasiyaları və XAO-nun mövcudluğundan savayı Mərkəzi Azəridə qazma və hasilat əməliyyatlarının ətraf mühitə təsirini göstərən əlamətlər qeydə alınmadı.
Şərqi Azəri platforması üzrə bentik tədqiqat	Şərqi Azəri platforması ətrafında bu tədqiqat zamanı 2010-cu ildə aparılmış tədqiqatla müqayisədə kiçik dəyişiklik qeydə alındı. Platformanın şərq tərəfindəki ərazidə olan çöküntülərin sintetik əsaslı qazma məhlulunun komponenti olan XAO ilə çirkəndiyi aşkar edildi, lakin onların konsentrasiyası 2010-cu ildəkindən xeyli aşağı idi. Barium artmış konsentrasiyalarda mövcud olan yeganə metal idi və onun paylanması qazma şlamı tullantılarının tərkibində atılmış su əsaslı qazma məhlulunun komponenti olan barit atıqlarını əks etdirirdi.
AÇG yatağı üzrə regional bentik tədqiqat	Bu tədqiqatda platformaların yaxud qazma işlərinin təsirinə məruz qalan ərazilərdən kənardakı sahələrdə əvvəlki tədqiqatın nəticələri ilə müqayisədə fiziki-kimyəvi xüsusiyyətlərdə və ya makrobentik orqanizm toplumlarında çox kiçik dəyişiklik qeydə alınıb.
AÇG və Səngəçal boru kəmərləri üzrə bentik tədqiqat	Dəniz dibində boru kəməri boyunca bentosun vəziyyəti 2010-cu ildəki vəziyyətə çox oxşar idi. Əksər metalların konsentrasiyalarında kiçik dəyişiklik əlamətləri qeydə alındı, lakin boru kəməri marşrutu boyunca ən əvvəl aparılmış tədqiqatlarla (2000 və 2006) müqayisədə qurğuşun və civənin konsentrasiyaları 2012-ci ildə daha aşağı idi.
AÇG regionu və boru kəməri boyunca su və plankton tədqiqatı	Bu tədqiqat göstərdi ki, müqavilə sahəsində, boru kəməri marşrutunda və Bakıdan cənub istiqamətində suyun keyfiyyəti təmiz Xəzər dənizi suyuna xarakterikdir və heç bir çirkənmə yaxud digər antropogen təsirlər müşahidə edilmir. Əvvəlki tədqiqatlarda olduğu kimi, müqavilə sahəsində və boru kəməri boyunca zooplankton toplumlarında invaziv kürəkayaqlılar (bentik xərçəngkimilərin növü) üstünlük təşkil edirdi, fitoplankton toplumunda isə yad növlü diatom yosunları üstünlük təşkil edirdi. Bütün nümunələrdə invaziv növ olan ktenoforlar (daraqılalar) mövcud idi.

Quruda tədqiqatlar

Biz 2013-cü ildə Səngəçal terminalı və Sərəncə təhlükəli tullantıların idarə edilməsi obyektində (TTİEO), Bakı-Tbilisi-Ceyhan (BTC) və Qərb İxrac Boru Kəməri marşrutları boyunca atmosfer havasının keyfiyyətinin monitorinqini apardıq. BTC boyu iki obyektə (PSA2 nasos stansiyası və İPA1 aralıq ərsinləmə stansiyası) nəticələr göstərdi ki, ərazidə NO_2 və SO_2 səviyyələri hava keyfiyyəti üzrə müvafiq standartlar daxilində idi.

2013-cü ildə boru kəməri marşrutları boyunca bir sıra məntəqələrdə gündüz və gecə vaxtlarında aparılmış ətraf mühitdəki səs-küyün monitorinqi göstərdi ki, səs-küy səviyyələri ekoloji və sosial tədbirlər planındakı (ESTP) müvafiq tələblər çərçivəsindədir.

Biz Səngəçal terminalında və Sərəncə TTİEO-da qunt və səth sularının keyfiyyətinin monitorinqini keçirdik. Azərbaycandakı ixrac boru kəmərləri boyunca biz Qarayazı sulu horizontu və PSA2-də qunt sularının monitorinqini apardıq. Monitorinq quyularından götürülmüş nümunələr üzrə nəticələr bütün ölçülmüş parametrlər üzrə müəyyənləşdirilmiş standartlara uyğun idi.

PSA2 və İPA1-də səth sularının monitorinqi göstərdi ki, bağırsaq çöpü bakteriyalarının ümumi miqdarı ESTP-də müəyyənləşdirilmiş həddən artıqdır. Əlavə tədqiqatlar göstərdi ki, yüksək miqdarda olan bağırsaq çöpü bakteriyalarının mənbəyi sahədəki çirkab sularının emalı qurğusu deyil (qurğudan çıxan bağırsaq çöpü bakteriyaları səviyyəsi məqbul hədlər daxilində idi), lakin ərazidəki göyərçin populyasiyaları ilə bağlı ola bilər.

Səngəçal terminalında torpaq və bitki örtüyünün tədqiqatı, Azərbaycanda ixrac boru kəmərləri boyunca bioloji bərpa və bitki örtüyünün monitorinqi aparıldı. 2013-cü ildə aparılmış monitorinq göstərdi ki, Qobustan və Hacıqabul rayonlarında BTC və Cənubi Qafqaz Boru Kəməri dəhlizində landşaftın uğurla bərpa olunması faizi 2012-ci ilə müqayisədə həm məili, həm də düzən ərazilərdə artıb və bu ərazilərin hər hansında əhəmiyyətli eroziya əlamətləri qeydə alınmayıb.

BTC dəhlizi boyunca monitorinq sahələrinin 87%-dən çoxu əvvəlki tədqiqatla müqayisədə 2013-cü ildə bitki örtüyündə artım qeydə alındı. 2013-cü ilin sonlarında Qobustandakı yarımsəhra tipli təbii

yaşayış mühitlərində bioloji bərpanın monitorinqi göstərdi ki, bir neçə ay əvvəl bu ərazilərdə əkilmiş bitkilərin 61 %-i sağ qalıb. Quraq hava şəraitinə və külək eroziyasına baxmayaraq, Qobustanda çoxillik bitkilərin sabit şəkildə yayılmağa davam etdiyi görünür.

Bundan əlavə, Səngəçal terminalı yaxınlığında quşlar, məməlilər, herpetofauna və su-bataqlıq sahələri üzrə tədqiqatlar həyata keçirildi. Azərbaycanda ixrac boru kəmərləri boyunca landşaftın və nadir növlərin monitorinqi aparıldı.

21

ətraf mühitin
monitorinqi üzrə 2013-cü
ildə apardığımız
tədqiqatların sayıdır.

Səngəçal terminalı və Sərəncə TTİEO ətrafında tədqiqatlar, 2012

Səngəçal terminalında havanın keyfiyyəti	2012-ci ildə azot monoksid (NO), azot dioksid (NO_2) və benzolun monitorinq aparıldı, nəticələr göstərdi ki, səviyyələr müvafiq standartlar daxilindədir (hava keyfiyyətinin ölkə və Avropa İttifaqı üzrə illik orta normaları). Ümumi uçucu üzvi birləşmə (UÜB) konsentrasiyaları 2010-cu ilin nəticələrinə oxşar idi. Bu sahələrdə üç il ərzində bu parametrlərin kütlə konsentrasiyalarının təxminən sabit olduğu müşahidə edilib.
Sərəncə TTİEO ətrafında havanın keyfiyyəti	Sərəncə TTİEO ətrafında PM_{10} , NO , NO_2 , SO_2 , benzol və ümumi UÜB parametrləri üzrə bütün monitorinq nəticələrinin havanın keyfiyyəti üzrə gündəlik və ya illik orta standart hədlər daxilində olduğu qeydə alınıb.
Səngəçal terminalı ətrafında qunt və səth sularının monitorinqi	2012-ci ilin əvvəllərində Səngəçal terminalındakı bir neçə monitorinq quyusundan götürülmüş qunt suyu nümunələrində benzol-toluol-etilbenzol-ksilol, neft karbohidrogenləri və fenollar daxil olmaqla bəzi çirkəndiricilərin mövcud olduğu qeydə alınıb, lakin ilin sonlarına bunlar laboratoriyada aşkarlanma hədlərindən aşağı səviyyəyə qədər azalıb.
Səngəçal terminalı ətrafında torpaq və bitki örtüyü üzrə tədqiqat	Bu tədqiqatdan əldə olunan göstəricilər (mikrobiotik qabıq örtüyü, çıpaq torpaq talası üzrə indeks) göstərdi ki, ekosistemin vəziyyəti müəyyən qədər yaxşılaşıb və 2008-ci ildəki göstəricilərlə müqayisədə torpağın sabitliyində kiçik artım olub.
Səngəçal terminalı ətrafında quşların monitorinqi	Səngəçal terminalı ətrafında biz 2012-ci ildə müşahidə edilmiş quş növlərinin sayında əvvəlki tədqiqatla müqayisədə artım qeydə aldıq – tədqiqat sahəsində təxminən 100 quş növü qeydə alındı – əsasən köçəri növlərin artmasına görə. Müşahidə edilmiş oturaq quş növlərinin sayında kiçik dəyişiklik qeydə alındı.
Səngəçal terminalı ətrafında məməlilər və herpetofauna üzrə monitorinq	2012-ci ildəki tədqiqatda Səngəçal terminalı ətrafında cəmi 17 növ qeydə alındı ki, bunlardan üçü suda-quruda yaşayan, yeddisi sürünən, yeddisi isə məməli idi. Nəticələr göstərdi ki, bütün sahə boyunca mövcud heyvanlar nisbətən bərabər paylanıb və terminaldakı fəaliyyətlərin təsirləri səbəbindən boş qalan ərazilər yoxdur.
Səngəçal terminalı ətrafında su-bataqlıq ərazilər üzrə tədqiqat	Bu tədqiqat göstərdi ki, Səngəçal terminalı ətrafında su-bataqlıq ərazilərin çoxunda bitki növləri çox məhdud müxtəlifliyə malikdir və orada sıx bitən adi qamış növü üstünlük təşkil edir. Səkkiz fauna növü müşahidə edildi. Torpağın və suyun karbohidrogenlə çirkənməsi mövcud idi – lakin, bunun üçüncü tərəfə aid fəaliyyətlər nəticəsində baş verdiyi təsdiqləndi.
Səngəçal terminalında ətraf mühitdəki səs-küyün monitorinqi	Terminal yaxınlığındakı üç qəsəbədə (Səngəçal, Ümid və Əzizkənd) aparılmış səs-küyün monitorinqi göstərdi ki, bu ərazilərdə ölçülmüş səs-küy səviyyələrinin hamısı müvafiq standartlar daxilindədir.

Cəmiyyət

Biz istəyirik ki, cəmiyyətə təsirimiz maraqlı tərəflərlə açıq dialoqun dəstək verdiyi, sahibkarlığın və icmaların davamlı inkişafına yol açan, müsbət bir təsir olsun.

Nə edəcəyimizi demişdik

İcma inkişafı proqramlarına dəstəyimizi davam etdirəcəyik.

Təchizat sistemimizi yerləşdirəcək, layihələrimizin davamlılığına çalışacağıq.

Gündəlikdə duran şəffaflıq məsələlərinə dəstək olacağıq.

Bu gün işlər nə yerdədir

Azərbaycanda sosial proqramlara tərəfdaşlarımızla birlikdə 2,7 milyon dollar vəsait xərclədik.

Azərbaycandakı tərəfdaşlarımızla birlikdə 2013-cü ildə 479 yerli şirkətlə təxminən 4,1 milyard dollar dəyərində yeni uzunmüddətli müqavilələr imzaladıq.

Yeni MHŞT standartlarının həyata keçirilməsinə öz töhfəmizi verdik.

Daha nə etməyi planlaşdırırıq

Sosial investisiyanın idarə olunması üçün strukturlarımızı genişləndirəcəyik.

İnfrastruktura çıxışı daha da asanlaşdıracaq, yerli sənayenin inkişafına dəstək verəcək, yerli potensialın yaradılmasına kömək edəcəyik.

MHŞT ilə bağlı təcrübəmizi yerli və beynəlxalq auditoriyalarla bölüşəcəyik.

Maraqlı tərəflərlə əməkdaşlıq

BP Azərbaycanda çox müxtəlif maraqlı tərəflərlə əməkdaşlıq etməklə bizə məsuliyyətli qərarların verilməsində kömək edən əlaqələr qurur.

► Ən son texnologiyalarımızı nümayiş etdirən martda keçirdiyimiz iki günlük sərgidə ARDNŞ-nin yüksək vəzifəli əməkdaşları da iştirak etdi.

Şahmar Mövsümov

Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun icraçı direktoru

BP şirkəti Azərbaycanda MHŞT prosesinin tətbiqində qabaqcıl mövqelərdən birini tutmaqla yanaşı, həm də şirkətlər qrupunun prosesə cəlb olunması, onların səfərbər edilməsində mühüm rola malikdir. Hasilat sənayesində şəffaflığın və hesabatlılığın təmin olunması üzrə həyata keçirdiyi fəaliyyət, MHŞT çərçivəsində nümayiş etdirdiyi məhsuldar əməkdaşlıq BP şirkətinin bu sahədə qabaqcıl mövqeyini şərtləndirir.

◀ Texniki yardım proqramlarımız yerli uniforma istehsalçısı "Debet Uniform"a öz məhsuldarlığını və məhsullarının keyfiyyətini artırmaq, qabaqcıl texnoloji metodları mənimsəməkdə kömək etdi. Hazırda müəssisə Azərbaycan və Gürcüstandakı əməliyyatlarımızı fərdi qoruyucu vasitələrlə təchiz edir.

Sənaye və hökumət

Azərbaycan hökuməti ilə tərəfdaşlığımız davam etdi və 2013-cü ildə daha da genişləndi. Biz hasilatın pay bölgüsü, tranzit əraziyə malik ölkə hökuməti ilə sazişlərimiz və digər razılaşmalar çərçivəsində qarşılıqlı maraq doğuran məsələlərlə bağlı Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkəti (ARDNŞ) ilə işimizi davam etdirdik.

BP qrupunun baş icraçı direktoru Robert Dadlinin başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti üç dəfə – may, noyabr və dekabrda Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevlə görüşdü.

BP AGT-nin regional prezidenti iyunun 4-də Bakı Ekspo Mərkəzində keçirilən 20-ci Xəzər Neft-Qaz Sərgisində prezident İlham Əliyev və onun qonaqlarını BP-nin pavilyonunda qarşıladı. Prezident Əliyev, həmçinin 200-dən artıq iri beynəlxalq şirkət və təşkilatın marağına səbəb olmuş ikinci "Alıcı ilə tanış ol" sərgimizdə oldu (səhifə 48).

Martda BP Bakıda texnologiyaların nümayişinə həsr olunmuş sərgi keçirdi (səhifə 15). Sərgidə BP-nin öz kəşfiyyat və hasilat texnologiyalarını necə təkmilləşdirdiyi və tətbiq etdiyini əks etdirən nümunələr Xəzərdə aradan qaldırdığımız çətinliklərə xüsusi diqqət yetirməklə nümayiş etdirildi. Sərginin qonaqları arasında neft-qaz mütəxəssisləri, alimlər və yerli universitetlərin tələbələri var idi.

Gəlirlərin şəffaflığı

BP uzun müddətdir ki, Mədən Hasilatı üzrə Şəffaflıq Təşəbbüsünü (MHŞT) dəstəkləyir. 2003-cü ildə başlanğıcı qoyulmuş bu təşəbbüs neft-qaz sektoru da daxil olmaqla mədən sənayesində şirkətlərin ödənişləri və hökumətlərin gəlirləri haqqında şəffaf hesabatların verilməsi

MHŞT Azərbaycanda
eiti.az

üzün könüllü, bütün dünya üzrə standartlaşdırılmış prosesin yaradılmasına kömək məqsədilə hazırlanıb.

MHŞT tələblərinə cavab verən ilk ölkə kimi Azərbaycan 2013-cü ildə MHŞT-də olmağın 10 illiyini qeyd etdi. Başlanğıcdan bəri bu təşəbbüs çərçivəsində BP hökumətlər, vətəndaş cəmiyyəti və digər şirkətlərlə birlikdə iş aparır. Azərbaycanda biz maraqlı tərəflərin yerli çoxtərəfli nəzarət qrupunun üzvü və iştirakçı şirkətlər qrupunun əlaqələndiricisi kimi yerli MHŞT prosesində fəal rol oynamışıq. Yerli işçi qrupun üzvü kimi BP may ayında qəbul edilmiş yeni MHŞT standartlarının tətbiqinə fəal şəkildə öz töhfəsini verib.

Biz MHŞT təcrübəmizi yerli və beynəlxalq auditoriya ilə bölüşürük. Məsələn, mart ayında Bakıda beynəlxalq təlim tədbirində BP altı ölkənin təmsilçiləri üçün iki təqdimat keçirdi. Daha bir təqdimat isə təlim iştirakçıları Səngəçal terminalındakı Xəzər Enerji Mərkəzində olarkən edildi. Oktyabr ayında Azərbaycandakı çoxtərəfli qrupun nümayəndə heyəti tərkibində Qazaxıstanda olduq, yeni MHŞT standartları barədə beynəlxalq seminarla iştirak etdik.

Kütləvi informasiya vasitələri

2013-cü ildə kütləvi informasiya vasitələrinin bizim Azərbaycandakı fəaliyyətlərimizə böyük maraq göstərdiklərinin şahidi olduq.

BP-nin bəzi yüksək vəzifəli rəhbər işçiləri, o cümlədən BP qrupunun baş icraçı direktoru, vitse-prezidentləri və BP AGT-nin regional prezidenti mətbuat üçün brifinqlərdə iştirak etdilər. Biz, həmçinin ARDNŞ ilə birlikdə Bakıda iki mətbuat konfransı keçirdik. BP qrupunun baş icraçı direktoru Şahdəniz Mərhələ 2 layihəsinin yekun investisiya qərarına həsr olunmuş tədbirdə iştirak etmək üçün Bakıya səfəri zamanı "AzTV" və "CNNTürk" kanallarına müsahibə verdi.

Yerli jurnalistlər üçün iş sahələrinə müntəzəm səfərlər təşkil edirik.

Çingiz Hüseynzadə

Azərbaycan Milli Olimpiya Komitəsinin vitse-prezidenti

Biz BP şirkəti ilə tərəfdaşlığın müddətini uzatmaqdan məmnunluq duyuruq və Azərbaycan xalqını daha çox idman nailiyyətləri ilə sevindirmək naminə Azərbaycan idmançılarının inkişafı istiqamətində birgə işləyəcəyimizə ümidvarıq.

İl boyu yerli və xarici jurnalistlər üçün qrup şəklində və fərdi brifinqlər keçirdik, müntəzəm olaraq Azərbaycandakı fəaliyyətlərimiz barədə yenilikləri çatdırdıq və televiziya/radio müsahibələri verdik. Aparıcı kütləvi informasiya vasitələrinin nümayəndələri BP-nin təşkil etdiyi bütün şirkətxarici tədbirlərə dəvət olundular. Bu tədbirlər zamanı media mənsublarının BP-nin rəhbər şəxslərinə sual verməsi, müsahibə götürməsi və onları maraqlandıran mövzular barədə məlumat almasına imkan yaradıldı.

Yerli jurnalistlər üçün iki media seminarı, eləcə də yerli və beynəlxalq media nümayəndələrinin iş sahələrimizə yeddi səfərini təşkil etdik. Buraya BP-nin öz tərəfdaşları adından Bakı-Tbilisi-Ceyhan və Cənubi Qafqaz Boru Kəməri boyunca yerləşən icmalarda həyata keçirdiyi sosial layihələr vasitəsilə əldə olunmuş irəliləyişlərlə yerində tanış olmaq üçün bir qrup yerli jurnalistin Gəncə və ətraf ərazilərə səfəri də daxildir.

2013-cü il ərzində mühüm nailiyyət və əlamətdar göstəricilərimiz, əsas layihə və müqavilələrimiz barədə 21 press-reliz və biznes əməliyyatları üzrə dörd məlumat bülleteni buraxdıq. Media mənsublarının suallarına cavab vermək üçün 24 saat fəaliyyət göstərən xəttimiz açıq oldu.

Biznes mövzusunda yazan bir qrup yerli jurnalistin xahişi ilə onlar üçün sosial media sərişələrini inkişaf etdirən birgünlük təlim təşkil etdik. Təlimi xaricdən gəlmiş beynəlxalq səviyyəli mütəxəssis apardı.

Digər əlaqələr

İl ərzində Səngəçal terminalına 25-dən artıq ölkəni təmsil edən siyasətçi və jurnalistlər, tərəfdaşımız olan şirkətlərin qonaqları, eləcə də maliyyə, təhsil və hərbi təşkilatların nümayəndələri üçün 50-dən çox səfər təşkil etdik.

2013-cü ilin aprelində BP-nin Rusiya/MDB üzrə iqtisadi şöbəsinin rəhbəri BP-nin illik "Dünya energetikasının statistik icmalı" nı hökumət orqanları, media, universitet tələbələri və biznes ictimaiyyətinə təqdim etmək üçün Azərbaycana gəldi. Görüş zamanı o, global enerji bazarında uzunmüddətli tendensiyalar barədə şirkətin proqnozlarını əks edən "BP-nin Enerji Perspektivlərinə Baxış 2030" hesabatını da təqdim etdi.

İdmançılara dəstək

May ayında biz Azərbaycan Milli Olimpiya Komitəsi və Milli Paralimpiya Komitəsi ilə tərəfdaşlığımızın müddətini uzatdıq. Bununla da, BP 2016-cı ilin sonuna qədər ölkənin milli komandalarını və aparıcı idmançılarını dəstəkləməkdə davam edəcək. İlkən saziş 2012-ci ilin yanvarında, London Olimpiya və Paralimpiya Oyunları ərəfəsində imzalanmışdı.

İl ərzində biz, həmçinin kütləvi sərgi və tədbirlərdə iştirak etdik. Oktyabr ayında Bakıda keçirilən yeddinci Azərbaycan Beynəlxalq Təhsil və Karyera Sərgisində öz stendimizlə iştirak etdik, noyabr ayında isə Neft Sənayesində Ətraf Mühit Problemlərinə Qlobal Baxış beynəlxalq konfransına qatıldıq və Bakıda keçirilən dördüncü Beynəlxalq Ətraf Mühit Sərgisində stendimizlə təmsil olunduq.

2013-cü il ərzində bp.com/xezer veb-saytımıza iki dildə orta hesabla hər gün 790 nəfərdən artıq – əvvəlki ilə nisbətən 33% çox insan daxil oldu. Bu veb-sayt Azərbaycan və regiondakı fəaliyyətlərimizi işıqlandırır və ictimaiyyətlə mühüm ünsiyyət vasitəsi olaraq qalır. Saytın onlayn sorğu forması vasitəsilə 1 063 sorğu alındı ki, bu da 2012-ci ilə nisbətən 68% çoxdur.

Sahibkarlığın inkişafı

Xəzər regionu üçün davamlı yerli təchizat sisteminin yaradılmasına kömək məqsədilə biz Azərbaycanın biznes sektorunda lazımlı bacarıqların inkişafını dəstəkləyirik.

Yeni bazar üföqləri

"IRES Global Recruitment MMC"nin baş meneceri Afa Həsənova 2005-ci ildə IRES-i təsis edəndə arzusu şirkətin potensialını Azərbaycandakı həm yerli, həm də xarici müştəri şirkətlərə yüksək keyfiyyətli işəgötürmə xidmətləri göstərə biləcək bir səviyyəyə yüksəltmək idi.

Üç ildən sonra "IRES" SİTP-yə qoşuldu, bu addımı atmaq Afa və onun həmkarlarına şirkətin keyfiyyətin idarə olunması və SƏTƏM sistemlərindəki zəifliklərin qiymətləndirilməsində kömək etdi. Bu zəifliklər şirkətin öz biznesini beynəlxalq miqyasda aparmaq imkanını məhdudlaşdırırdı. SİTP məsləhətçiləri "IRES"-lə birgə işləyərək müəyyən edilmiş zəiflikləri müştərilərin məmnunluq səviyyəsini yüksəltmək və əməliyyat prosedurlarını uyğunlaşdırmaq üçün plan vasitəsilə aradan qaldırmaqda kömək etdilər, şirkət üçün davranış kodeksi və aydın SƏTƏM siyasəti hazırladılar.

"IRES" bu planın həyata keçməsi üçün güclü səylər göstərdi. Şirkət proses boyunca SİTP məsləhətçilərinin köməyi ilə işçi heyətin inkişaf etdirilməsi, idarəetmə sistemləri və biznesin digər sahələrini təkmilləşdirmək üçün tədbirlər gördü.

Aparılmış təkmilləşmə və dəyişikliklər şirkətin 2009-cu ildə BP ilə Azərbaycanda texniki və inzibati heyətin işə qəbulu xidmətləri üzrə müqavilə bağlamasında başlıca amil oldu. "IRES"-in SİTP ilə əməkdaşlığı digər potensial müştəri şirkətlərlə də əlaqə qurmağa kömək etdi. 2013-cü ildə "Alıcı ilə tanış ol" tədbirində "IRES" öz xidmətlərini yerli bazara təqdim edən şirkətlər arasında idi. Bu, şirkətin 25 yeni potensial biznes əlaqəsi qurması ilə nəticələndi.

2013-cü ildə "IRES" məzun və texniklərin işə qəbulu üzrə seçim prosesimizin bir hissəsi olan işəgötürmə testlərinin idarə edilməsi və aparılması üçün BP ilə ikinci müqaviləni bağladı.

Afa Həsənova deyir: "SİTP ilə əməkdaşlıq bizə yeni bazar üföqləri açmaq və yeni bazar segmentlərinə daxil olmaq imkanı yaradı".

▲ Təchizatçıların inkişaf etdirilməsi proqramlarımızda iştirak edən şirkətlər Xəzər regionunda neft və qaz layihələrinə geniş çeşidli xidmətlər göstərir.

2013-cü ildə Azərbaycanda tərəfdaşlarımızla birlikdə 479 yerli şirkətlə dəyəri təxminən 4,1 milyard dollar olan yeni uzunmüddətli müqavilələr imzaladıq.

2013-cü il yüksək təsirli kateqoriyalar üzrə işləyən, davamlı yerli imkan və bacarıqları inkişaf etdirmək potensialına malik olan şirkətləri müəyyən edərək, onlara treyninq keçmək, təlimatlandırma işi aparmaq və təchizat müqavilələri bağlamaqla dəstək vermək məqsədilə qəbul etdiyimiz üçillik strategiyamızın ikinci ili idi.

2013-cü il üçün strateji hədəflərimizdən biri yerli təchizatçıları üçün müqavilə tələblərimizin şəffaflığını artırmaqla regionda təchizatçıların inkişaf etdirilməsi fəaliyyətlərini daha da gücləndirmək idi. Burada məqsəd tələblərin tam başa düşülməsi və BP-nin fəaliyyətini dəstəkləyən subpodratçıları da müvafiq qaydada əhatə etməsini təmin etmək idi. İl ərzində tələblərə uyğunluq barədə məlumatlandırma kursları, o cümlədən BP-nin davranış kodeksi, habelə sağlamlıq, əməyin təhlükəsizliyi və ətraf mühit (SƏTƏM) siyasətlərimizə aid sessiyalar təşkil etdik.

Kurslarda müxtəlif biznes sektorlarından 20 yerli şirkətin nümayəndələri, o cümlədən biznes menecerləri, keyfiyyətə zəmanət və SƏTƏM mütəxəssisləri iştirak etdilər.

Sahibkarlığın inkişafı və təlim proqramı

2007-ci ildən bəri həyata keçirdiyimiz Sahibkarlığın inkişafı və təlim proqramımız (SİTP) Azərbaycanda yerli bazanın inkişafına dəstək göstərmək üçün uzunmüddətli səylərimizin təməlini təşkil edir.

SİTP güclü biznes potensialı olan şirkətləri müəyyənləşdirərək onları beynəlxalq standartlara cavab vermək, rəqabətə davamlılıqlarını artırmaq istiqamətində dəstək olmaqda BP-yə kömək edir. Uzunmüddətli perspektivdə SİTP regionda sənayenin məhsul və xidmətlərin tədarükü üçün müraciət edə biləcəyi uyğun yerli şirkətlərin sayını artırmaq, bununla da, yerli iqtisadiyyatın inkişafına töhfə vermək üçün nəzərdə tutulub.

2013-cü ildə 301 şirkət də daxil olmaqla, fəaliyyətə başladığı gündən bəri SİTP tərəfindən ümumilikdə 1 316 şirkət qiymətləndirilib. Bundan əlavə, boşluqları müəyyən etmək üçün 236 təhlil aparılıb və xüsusi olaraq işlənmiş 240 biznesin inkişafı planı hazırlanıb. İl ərzində proqramı 28 şirkət uğurla başa vurub və bununla, proqramı tamamlayan şirkətlərin sayı 149-a çatıb.

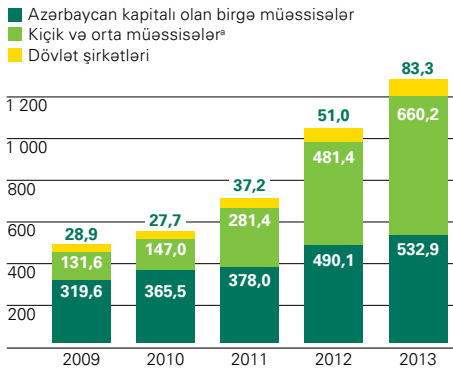
2013-cü ildə BP və tərəfdaşları SİTP-də evvəllər iştirak etmiş 28 şirkətlə təxminən 93,5 milyon dollar dəyərinə müqavilələr imzaladı. SİTP iştirakçısı olmuş dörd şirkət digər beynəlxalq şirkətlərlə təxminən 2 milyon dollar dəyərinə, beş şirkət isə yerli şirkətlərlə 19,7 milyon dollar dəyərinə müqavilələr bağladı. 2013-cü ildə iştirakçı yerli şirkətlər yeni əsaslı avadanlığa təxminən 4,5 milyon dollar sərmayə qoydu, 591 nəfər əməkdaşı işə götürdü. Ümumilikdə, SİTP fəaliyyətə başladıqdan bəri iştirakçılarına yerli və beynəlxalq şirkətlərlə ümumi dəyəri 452,7 milyon dollardan çox olan müqavilələr qazanmaqda kömək etdi ki, bunun da təxminən 275,9 milyonu Azərbaycanda BP və tərəfdaşları ilə bağlanıb.

1,98 milyard

dollar tərəfdaşlarımızla
birgə Azərbaycandakı
əməliyyat və layihələrə
xərclədiyimiz məbləğdir.

Azərbaycanda BP və tərəfdaşlarının birbaşa əməliyyat və layihə xərcləri (\$ milyon)

* Bu məbləğə fiziki şəxslərlə olan xərclər də daxildir.

28

müqavilə Sahibkarlığın
inkişafı və təlim proqramını
bitirmiş yerli şirkətlərlə
2013-cü ildə bağlandı.

▲ Biz 20-ci Beynəlxalq Xəzər Neft-Qaz Sərgisinin bir hissəsi kimi ikinci “Alıcı ilə tanış ol” tədbirinə ev sahibliyi etdik.

SİTP də daxil olmaqla Azərbaycanda yerli ehtiyatların istifadəsi üzrə strategiyamızı həyata keçirən komanda 2013-cü ildə BP-nin qlobal “Helios” mükafat proqramının finalçısı kimi qeyd olundu. Bu proqram BP dəyərlərinə uyğun olaraq daha təhlükəsiz və daha güclü bir BP qurmaq istiqamətində qrup şəklində göstərilmiş misilsiz xidmətləri qiymətləndirir.

“Alıcı ilə tanış ol” sərgisi

BP və tərəfdaşları 2013-cü ilin iyununda ikinci “Alıcı ilə tanış ol” sərgisini keçirdi. Bu tədbir 20-ci Beynəlxalq Xəzər Neft-Qaz Sərgisinin bir hissəsi olaraq Bakı Ekspo Mərkəzində təşkil olundu. Tədbir BP və tərəfdaşlarının Sahibkarlığın inkişafı və təlim proqramında (SİTP) iştirak etmiş 90-dan artıq yerli şirkətə imkan yaradı ki, bir çoxu potensial müştəri olan 5 800-ə yaxın ziyarətçiye öz məhsul və xidmətlərini nümayiş etdirdinsinlər.

SİTP iştirakçıları potensial alıcılarla 730-dan çox məlumat mübadiləsi apardıqlarını və sərgidəki digər iştirakçı şirkətlərlə 550 biznes əlaqəsi qurduqlarını bildirdilər. “Alıcı ilə tanış ol” pavilyonuna ölkə prezidenti başda olmaqla, Azərbaycan hökumətinin yüksək səviyyəli rəsmiləri, eləcə də regiondakı neft-qaz layihələrinin əsas tərəfdaşları baş çəkildilər.

Bununla yanaşı, planlaşdırılmış Şahdəniz Mərhələ 2 işlənmə layihəsi üçün BP-nin material və avadanlıqların potensial təchizatçısı kimi seçdiyi bəzi yerli şirkətlər də sərgidə iştirak etdilər. Bu şirkətlər öz məhsul və xidmətlərini nümayiş etdirərək neft-qaz sənayesində işləyən digər şirkətlərlə əlaqə qurmaq, BP isə öz inkişaf strategiyası vasitəsilə yerli ehtiyatları necə dəstəklədiyini nümayiş etdirmək imkanı qazandı. Layihə üçün yerli istehsal məhsullarının alınmasına ilk sifariş 2013-cü ilin sonunda imzalandı.

2013-cü ildə Azərbaycandakı xərclərimiz

2013-cü ildə Azərbaycanda əməliyyatlar və layihələr üzrə məsrəflərimiz 1,98 milyard dollardan artıq, yəni 2012-ci ilə nisbətən 24% çox olub.

Bu xərclərin bir hissəsi kimi yalnız yerli təchizatçılar vasitəsilə davamlı ölkədaxili sırf əməliyyat xərclərimiz artaraq təqribən 1,6 milyard dollar oldu ki, bu da 2012-ci ildəkindən 33% çoxdur və sahibkarlığın inkişafı təşəbbüsləri ilə tələbatın planlaşdırılması arasındakı artan əlaqələri əks etdirir. Xərclərin cəmiyyə 42% artımla bizim inkişaf layihələrimizin əsas hədəf auditoriyası olan yerli kiçik və orta müəssisələr (KOM) vasitəsilə birbaşa çəkilmiş 638 milyon dollar, 20% artımla birgə müəssisələr vasitəsilə çəkilmiş 401 milyon dollar xərc və 60% artımla dövlət şirkətləri vasitəsilə xərclənmiş 80 milyon dollar daxil idi. 2013-cü ildə Azərbaycanda işləyən xarici təchizatçılar vasitəsilə dolayı yolla çəkilmiş davamlı xərclərimiz 22% artaraq 475 milyon dollar oldu.

Ümumilikdə, 2013-cü ildə tərəfdaşlarımızla birlikdə Azərbaycanda 301 şirkət və fiziki şəxs iş gördük ki, bunların 261-i (84%-i) KOM idi.

İcmalarla işimiz

Əməliyyatlarımızın ətrafındakı icmalarla açıq dialoqa və icmadakı çətinlikləri aradan qaldırmaq üçün birgə işə əsaslanan qarşılıqlı faydalı əlaqələr qurmağa çalışırıq.

Qıvami Rəhimli

Davamlı İnkişaf Təşəbbüsü üzrə menecer, BP AGT

Sentyabrda BP və onun tərəfdaşı olan şirkətlərin nümayəndələri boru kəmərləri boyunca icma inkişafı layihələri çərçivəsində irəliləyişlərle yerində tanış olmaq üçün Azərbaycanın dörd rayonunda oldular. BP və tərəfdaşlarının maliyyələşdirdikləri bu layihələr BP-nin Davamlı İnkişaf Təşəbbüsü çərçivəsində həyata keçirilir. Bu monitoring səfəri və onun uğurlu nəticəsi Davamlı İnkişaf Təşəbbüsünün biznesə dəstək vasitəsi kimi obyektlərimizin yaxınlığındakı icmalara davamlı fayda verməklə, ictimaiyyət arasında bizə qarşı etimad və inam yaratmaqla mühüm əhəmiyyət daşıdığını göstərir.

İcmalarla əlaqələrin saxlanması

BP müntəzəm şəkildə Bakı-Tbilisi-Ceyhan və Cənubi Qafqaz Boru Kəməri (CQBK) marşrutu boyunca yerləşən icmalara öz planları barədə məlumat vermək və onları narahat edən məsələləri öyrənmək üçün ünsiyyətdə olur. Bu ünsiyyət icma görüşlərindən və maarifləndirici vasitələrin paylanmasıdan tutmuş rəsmi yazışma və icma üzvləri tərəfindən qaldırılmış sual və ya şikayətlərə baxılmasına qədər bir çox formalarda aparılır.

İcmaların cəlb olunması yeni layihələr üçün standart təcrübədir. Planlaşdırdığımız Şahdəniz Mərhələ 2 və CQBK-nin genişləndirilməsi layihələri üçün ətraf mühitə və sosial sahəyə təsirin qiymətləndirilməsinin (ƏMSTQ) nəticələrini müzakirə etmək məqsədilə 2013-cü ildə ictimaiyyətlə görüşlər keçirmişik. ƏMSTQ sənədləri layihə və onun fiziki və bioloji mühit, insanlar, mədəni irs və iş imkanlarına mümkün təsirlərini təsvir edir.

Maraqlı tərəflərlə məsləhətləşmə, o cümlədən potensial təsirə məruz qalan insanların və maraqlı tərəflərin rəylərinin öyrənilməsi, təsnif olunması və sənədləşdirilməsi ƏMSTQ prosesinin vacib elementidir. Bu məqsədlə biz hər iki layihə üçün ƏMSTQ sənədlərini yaydıq və 60 gün ərzində ictimai yerlərdə və veb-saytımızda ictimaiyyətə açıqladıq. Martda CQBK-nin genişləndirilməsi layihəsi üçün ƏMSTQ sənədini müzakirə etmək məqsədilə Bakı, Kürdəmir, Yevlax, Ağstafa və Gəncədə ictimaiyyətlə beş görüş keçirdik. Şahdəniz Mərhələ 2 layihəsi üçün ƏMSTQ sənədi ilə bağlı 2013-cü ildə daha dörd görüş keçirdik.

Daha sonra biz sənədlərlə bağlı aldığımız şərhləri təhlil etdik və uyğun suallara cavab verdik. Sənədlərin Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi tərəfindən təsdiq edilmiş yekun variantlarında aldığımız rəylər nəzərə alındı.

2007-ci ildən boru kəmərləri marşrutu boyunca yerləşən icmalar üçün şikayətlərlə bağlı məsələlərin həlli mexanizmi fəaliyyət göstərir. 2013-cü ildə icmalarla əlaqələr üzrə altı məsul şəxs və Səngəçal terminalında maraqlı tərəflərlə əlaqələr üzrə rəhbər işçimiz həmin icmalarda ictimai məsləhətləşmələr aparmağa və icmalarla bağlı şikayətlərə və müraciətlərə baxmağa davam etdilər.

2013-cü ildə məhsula ziyan dəyməsi ilə bağlı bir şikayət daxil oldu və öz həllini tapdı. Biz, həmçinin icmalardan və digər maraqlı tərəflərdən müxtəlif mövzularda 265 müraciət aldıq ki, bunların əksəriyyəti boru kəməri dəhlizində aparılan infrastruktur işləri ilə bağlı idi. İlin sonunadək BP bu müraciətlərdən 201-nə cavab verdi, qalan 64-ü işə baxılmaqdadır.

Səngəçal terminalı qonşuluğundakı icmalardan terminalda genişləndirmə işləri ilə əlaqədar işəgötürmə ilə bağlı çoxlu sayda sorğular aldıq. Bu sorğuların vaxtı-vaxtında həllində BP-yə kömək etmək üçün infrastruktur işləri üzrə podratçımız "Azfen" şirkəti yerli kəndlərdən 155 nəfəri müvəqqəti işə götürdü.

İcmaların cəlb olunması proqramımızın bir məqsədi də icma üzvlərinin boru kəmərləri boyunca giriş məhdudiyyətlərini, bu məhdudiyyətlərin nə üçün ictimai təhlükəsizlik və əməliyyatların təhlükəsizliyi üçün zəruri olduğunu başa düşmələrinə əmin olmaqdır. 2013-cü ildə boru kəmərləri boyunca üçüncü tərəflərin qaydaları pozması ilə əlaqədar 43 hadisə qeydə alındı. Buraya biçənəyin yanması, boru kəmərinin istiqamətini göstərən işarələrinin zədələnməsi, boru kəmərləri ətrafındakı təhlükəsizlik zonalarına giriş, o cümlədən ağır texnikaların vurduğu ziyan daxildir. İcmalarla əlaqələr üzrə məsul şəxslər bu hadisələrə qarşı cavab tədbirlərində iştirak edib, gələcəkdə belə hadisələrin sayının azalması məqsədilə icmalarla iş aparıb. Onlar torpaq sahibləri, torpaq istifadəçiləri və digər maraqlı tərəflərə 2 200-dən çox məlumatlandırıcı qovluqlar paylayıblar.

► Biz kənd təssərrüfatından tutmuş icma xidmətlərinə kimi müxtəlif sahələrə yönəlmiş icma inkişafı layihələrini dəstəkləyirik.

Kiçik südçülük təsərrüfatlarına dəstək

İlqar Kazimov fermerdir, Samux rayonunun Seyidlər kəndində maldarlıqla məşğul olur. Seyidlər kəndində əhəlinin əksəriyyəti öz güzəranını heyvandarlıqla təmin edir. Onlar tez-tez heyvanlarını ətləyə verirlər. İlqar kimi fermerlər üçün ənənəvi olaraq öz ehtiyaclarından artıq sağılan mal-qara saxlamağın əhəmiyyəti az idi, çünki yerli süd məhsullarını bazara çıxarmaq imkanı az idi.

BP-nin icmalarla əlaqələr üzrə məsul şəxsinin apardığı icma yığıncağında İlqar BP və tərəfdaşlarının ABS-ın Beynəlxalq İnkişaf Təşkilatı ilə birgə Azərbaycanda kiçik süd məhsulları istehsalçılara dəstək vermək üçün başladığı yeni icma layihəsindən xəbər tutdu. Layihə çərçivəsində yerli süd mərkəzi emal müəssisələrinə aparmaq üçün yeni süd toplama məntəqələri qurulur və ilk yoxlama üçün laboratoriya avadanlıqları ilə təchiz edilirdi. Yeni süd toplama məntəqələrindən biri də İlqarın yaşadığı kənddə açılırdı.

İlqar deyir: "Bu layihə mənim biznes planımı və həyatımı dəyişdi. Heyvanlara, sağılan inəklərə qulluq etmək və onları yemləmək, öz biznesimi təşkil etmək barədə yeni bilik və bacarıqlar əldə etdim. Layihənin bir hissəsi olaraq keçirilən təlimlərdə və müzakirələrdə iştirak etməklə bazar axtarmağın, xərcləri azaltmağın, eləcə də biznes təhlilinin yolunu öyrəndim."

Layihə İlqara və onun kimi fermerlərə öz bizneslərini şaxələndirmək və genişləndirmək üçün yeni imkanlar yaratdı. 2013-cü ilin sonuna beş rayondan təxminən 350 fermer istehsal etdiyi süd toplama mərkəzlərinə satırdı. Layihə yerli südçülük sektorunun inkişafına, fermerlərin gəlirlərinin artmasına, satılan südün keyfiyyətinin yaxşılaşması və həcmnin çoxalmasına kömək etdi. Bununla yanaşı, süd toplama məntəqələrində 16 iş yeri açıldı. Layihənin ilk ilində məntəqələrə süd satışından təxminən 549 000 dollar əldə olundu.

İlqar Kazimov üçün bu layihə illik gəlirinin 30% artması demək oldu – belə bir artım onu öz təsərrüfatını tamamilə südçülüyə yönəltməyə inandırır.

İlqar deyir: "Damazlıq maldan əlavə daha 10 sağmal inək aldım. Bu gün ailəmin gündəlik güzəranını təmin etməklə yanaşı, hər gün Seyidlər kəndindəki süd toplama məntəqəsinə təxminən 120-130 litr süd satıram. Bu da yem almaq və heyvanları saxlamaq üçün xərclərimi ödəyir, ailəm üçün gəlir getirir."

Bakı-Tbilisi-Ceyhan (BTC)/Cənubi Qafqaz Boru Kəmərinin (CQBK) ekoloji və sosial tədbirlər planında təsbit edilmiş sosial öhdəliklərə uyğun olaraq boru kəməri üzrə dörd əsas podratçımızın sosial fəaliyyətlərini monitorinq etmək məqsədilə icmalarla əlaqələrin illik auditini davam etdirdik. Bu auditlər şəffaflığın artırılmasına dəstək verilməsi sahəsində boşluqları aşkar etmək və podratçı şirkətlərlə boru kəmərləri ətrafındakı icmalar arasında müsbət münasibətlərin davam etməsi üçün aparılır.

İnkişaf təşəbbüsləri

Biz Azərbaycanda əməliyyatlarımızın bir hissəsi olaraq müxtəlif icma və davamlı inkişaf təşəbbüslərini, o cümlədən yerlərdə təhsilin təkmilləşdirilməsi, icma əsaslı bazarıq və sərişələrin yaradılması, sosial infrastrukturdan istifadə imkanının artırılması və yerli sahibkarlığın inkişaf etməsi üçün zəruri təlim və maliyyənin təmin olunması məqsədilə hazırlanmış layihələri dəstəkləyirik.

2013-cü ildə tərəfdaşlarımızla^a birlikdə icma inkişafı təşəbbüslərinə 112 800 dollar vəsait ayırdıq.

Biz, həmçinin ölkədə icma inkişaf təşəbbüslərini əhatə edən Davamlı İnkişaf Təşəbbüsümüzün (DİT) idarə olunmasını gücləndirmək üçün tədbirlər gördük. Qiymətləndirmə Şurasının tərkibini genişləndirdik, yeni DİT layihələrini seçmək və mövcud layihələrin səmərəliliyini monitorinq etmək üçün təbiiq etdiyimiz prosedurları təzələdik.

Novabr ayında DİT-in bir sıra rayonlarda dəstəklədiyi layihələrin əldə etdiyi irəliləyişləri bilavasitə görmələri üçün bir qrup jurnalisti BTC və CQBK marşrutu boyunca bir neçə rayona səfərə apardıq. Bu səfərlər inkişaf layihələrinin davamlı şəkildə idarə edildiyini və icmaların nəzərdə tutulan

mənfəətlərdən bəhrələnməyə davam etdiklərini yoxlamaq məqsədilə BP-nin müntəzəm keçirdiyi monitorinqin bir hissəsi kimi təşkil olundu.

Məktəbəqədər təhsil və qadınların sahibkarlıq fəaliyyəti

Azərbaycanın şimal-qərbində yerləşən Şəmkir rayonunda məqsədi məktəbəqədər təhsilin keyfiyyətini yüksəltmək, uşaqların uşaq bağçalarına getmək imkanını artırmaq, eləcə də yerli icmalarda qadınlar üçün öz işlərini qurmaq və gəlir əldə etmək imkanları yaratmaq olan bir layihəni dəstəkləmişik. 2012-ci ildə başlanmış bu layihə yerli qeyri-hökumət təşkilatı (QHT) – Müasir Təhsil və Tədrisə Yardım Mərkəzi tərəfindən həyata keçirilir. Layihənin büdcəsi 226 224 dollardır ki, bunun 52 800 dollar 2013-cü ildə xərclənib.

İl ərzində yerli dövlət uşaq bağçaları və ibtidai siniflərdə işləyən 25 müəllim layihənin uşaq-yönümlü məktəbəqədər metodologiya və "Addım-addım" təlim proqramı üzrə təlim aldı. Yerli icmalardan seçilən dörd nəfər işsiz müəllim mərkəzdə 5-6 yaşlı uşaqlara məktəbəqədər hazırlıqla bağlı təlim keçməyə davam etdi.

Bu layihənin qadınların sahibkarlıq fəaliyyətinə yönələn məqsədlərini dəstəkləmək üçün layihələrin əhatə etdiyi üç icmada qadınlar üçün daha faydalı ola biləcək bazarıq, sərişə və təcrübələri daha yaxşı başa düşmək üçün tədqiqat apardıq.

^a Azərbaycandakı tərəfdaşlarımızın siyahısı ilə hesabatımızın 17-ci səhifəsində tanış olun.

Əvəzsiz karyera imkanı

Nicat Axundov Gənclərin Biznes Liderliyi layihəsi barədə ilk dəfə Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin beynəlxalq iqtisadi əlaqələr fakültəsində oxuyarkən universitetdə keçirilən məlumatlandırma sessiyası zamanı eşitdi. Sessiya Nicatda maraq oyatdı. İştirak üçün nələrin tələb olunduğu, layihənin necə işlədiyi və hansı biznes təcrübələrinin inkişafına kömək edəcəyini eşitdikdən sonra təcrübəçi kimi iştirak etmək üçün ərizə verdi.

Nicatın ərizəsi uğurlu oldu, Azərbaycanda aparıcı mobil rabitə operatorlarından biri olan "Azərfon MMC"-nin satış departamentinə təcrübə keçməyə qəbul edildi.

Üç aylıq təcrübə Nicata gündəlik iş başında öyrənmə təcrübəsi qazandırdı, müxtəlif bacarıqları formalaşdırmağa və genişləndirməyə kömək etdi. Biznes üzrə satış təhlilləri aparan qrupda o, komandasına bir neçə satış kanalı barədə hesabatların hazırlanmasında kömək etdi. İş əsnasında o, satış təhlilinin satışların anlaşılqı mənzərəsini əldə etmək üçün kriteriyalar, satış strategiyasının elementləri, bazara aparan kanallar, eləcə də təhlil və analitik məntiqin əsasları kimi bir çox texniki aspektlərini təcrübədən keçirdi.

Nicat deyir: "Gənclərin Biznes Liderliyi layihəsinə seçildiyə görə bəxtim çox gətirib, bu mənə satış sektorunda əvəzsiz bir təcrübə qazanmağa imkan yaratdı."

Təcrübə proqramından sonra Nicat "Azərfon" şirkətindən iş təklifi aldı və gənc mütəxəssis kimi satışın təhlili departamentinə qəbul edildi. Şirkətdə Nicatda hamilik edən Toğrul Talıbzadə deyir: "Nicatın güclü analitik təfəkkürü və konstruktiv qərarvermə qabiliyyəti onun 'Azərfon' şirkətində gənc analitik kimi işləməyinə yol açdı."

Gənclərin Biznes Liderliyi layihəsi

İkiillik Gənclərin Biznes Liderliyi layihəsinin məqsədi Azərbaycanda gənc tələbələrə təşəbbüskar sahibkar və gələcək biznes liderlərinə çevirmək üçün lazım olan biznes vasitələri ilə təmin etməkdir. BP layihəyə 2012-ci ilin dekabr ayında öz tərəfdaşları adından ABŞ-ın Beynəlxalq İnkişaf Agentliyi və Amerika Ticarət Palatası ilə birgə start verdi. Layihə "Junior Achievement Azərbaycan" təşkilatı tərəfindən yerinə yetirilir. Layihənin ümumi büdcəsi 200 000 dollardır, bunun 100 000 dollarını BP və tərəfdaşları təmin edir. 2013-cü ildə ümumilikdə 60 000 dollar xərclənib.

Layihənin məqsədi Bakı və Gəncədəki universitetlərin 120 nəfər yaxın üçüncü və dördüncü kurs tələbəsinə özəl şirkətlərdə iş təcrübəsi əldə etmək imkanı yaratmaqdır.

2013-cü ildə Gənclərin Biznes Liderliyi layihəsi çərçivəsində Bakı Dövlət Universiteti, Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti, Qafqaz Universiteti, Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası, Xəzər Universiteti, Azərbaycan Diplomatiya Akademiyası, Gəncə Dövlət Universiteti, Gəncə Aqrar Universiteti və Gəncə Texnologiya Universitetində iştirakçı seçimi aparıldı. Ümumilikdə 75 tələbə yerli və xarici şirkətlərdə təcrübə və mentorluq proqramlarına qəbul edildi. İş təcrübəsinə hazırlaşmaq üçün tələbələr işə hazırlıq, biznes etikası və şəxsi maliyyə üzrə təlimlərdən keçdilər.

Yerli idarəetmə və ekoloji proqram

BTC və CQBK-nin Azərbaycan hissəsi boyunca yerləşən doqquz bələdiyyədə yerli idarəetmə, gənclərin bacarıqlarının inkişafı və ətraf mühit təşəbbüslərini dəstəkləmək üçün BP-nin dəstəyi ilə bir proqram həyata keçirilir.

BP-nin öz tərəfdaşları adından 2011-ci ildə başladığı bu layihəni Avrasiya Tərəfdaşlıq Fondu həyata keçirir. Bu layihə yerli hökumət orqanlarında aydın idarəçilik təcrübələri yaratmaqla və yerli ictimai işlərdə gənclərin iştirakını təşviq etməklə bələdiyyə xidmətlərinin icrasında şəffaflığı artırmaq məqsədi daşıyır.

2013-cü ildə proqram çərçivəsində yerli ekoloji problemlərin həlli üçün doqquz bələdiyyədə yaradılmış gənclər palatalarına kiçik qrantlar verilməsi davam etdi. İştirakçı gənclər ictimaiyyətin məlumatlandırılması kampaniyası, məişət tullantılarının təmizlənməsi, məktəbin idman meydançasının təmizlənməsi və hasara alınması, ağac əkilməsi və su süzgecinin quraşdırılması kimi geniş çeşidli layihələri həyata keçirdilər.

Sosial-iqtisadi layihələrin həyata keçirilməsini dəstəkləmək üçün bələdiyyələrə də kiçik qrantlar verildi. Bu layihələr strateji planlaşdırma, icra göstəricilərinin ölçülməsi və yerli idarəetmədə ictimaiyyətin iştirakı kimi mövzulara aid təlimlərin davamı idi. 2013-cü ildə proqram bələdiyyələr daxilində məktəb yollarının salınmasından tutmuş su borusu sisteminin yenilənməsinə və qəbiristanlıq hasarının təmirinə kimi yeddi fərqli mikrolayihəni dəstəklədi.

Ümumilikdə, proqramın büdcəsi 463 873 dollardır ki, bunun da 195 799 dollarını BP və tərəfdaşları ayırıb.

Əməkdaşların cəlb edilməsi proqramı

BP-nin əməkdaşlarımızı öz vaxt və istedadlarını könüllü olaraq icmalara sərf etməyə təşviq etmək üçün hazırlanmış əməkdaşların cəlb edilməsi proqramında (ƏCP) 10-a yaxın əməkdaş iştirak etdi. BP yerlərdə ictimai işlərə əməkdaşların könüllü olaraq sərf etdikləri vaxtın dəyəri qədər vəsait ayırır.

İl ərzində işçilərimiz təhsil layihələrində iştirak etdilər, tələbələr üçün Neft-qaz Mühəndisləri Cəmiyyətinin dərslərinin alınması və ABŞ Təhsilli Azərbaycan Məzunları İctimai Birliyinin biznes keys müsabiqəsinin keçirilməsinə könüllü olaraq 415 saat (8 300 dollara bərabər) sərf etdilər.

Ümumilikdə, 2009-cu ilin noyabrından 2013-cü ilin dekabrına qədər yerli QHT olan "Sağlam həyat" ictimai birliyi ƏCP-dən əldə olunan vəsaitdən istifadə edərək təxminən 114 000 dollar dəyərində 17 ƏCP layihəsi həyata keçirib.

BP-nin kitabxanalara dəstək təşəbbüsü

Kitabxana təşəbbüsümüz Bakının qərbindəki Kürdəmir rayonunun Ərşəli kənd məktəbi kitabxanasının təmiri və yenilənməsi ilə davam etdi. BP əməkdaşlarının keçirdikləri yeni il lotereyasından əldə olunmuş vəsaitlə maliyyələşdirilən layihəni "Sağlam həyat" ictimai birliyi yerinə yetirdi. Layihənin ümumi dəyəri 11 722 dollardır və təxminən 700 məktəbli və müəllim daha çox kitab əldə etmək imkanı qazanmaqla bu layihədən bəhrələnilir.

Təhsil təşəbbüsləri

Geniş çeşidli müxtəlif təhsil təşəbbüslərində iştirakımız Azərbaycanda neft-qaz sənayesinə dəstək vermək üçün yerli potensialın yaradılması məqsədimizə cavab verir.

Hüseyn Məmmədov

Əlaqələr, şirkətxarici işlər və təhlükəsizlik üzrə vitse-prezident, BP AGT

Biz fəxr edirik ki, iki il bundan əvvəl birgə başlanğıcını qoyduğumuz Layihələri İdarəetmə Məktəbi təşəbbüsü Azərbaycanın qeyri-neft sektorunun idarə olunmasında keyfiyyət və standartları beynəlxalq tələblərə uyğun səviyyəyə qaldırmaq səylərini dəstəkləyən uğurlu və mötəbər bir təhsil layihəsinə çevrilib. Ona görə də bu il qeyri-neft sektorunu təmsil edənlərin sayının neft-qaz sektoruna nisbətən çox olması bizi məmnun edir. Bu fakt bizi daha da həvəsləndirir və biz əminik ki, bu proqram BP və onun tərəfdaşlarının bu məktəbi təsis edərkən qarşıya qoyduqları məqsədlərə nail olmaqda davam edəcək. Biz ümumi nəticələrdən məmnunluq və Azərbaycanda sənaye və bacarıqların yaradılması səylərini gücləndirməyə yönəlmiş böyük təhsil təşəbbüslərini dəstəkləmək öhdəliyinə sadıq.

BP və tərəfdaşları gələcəkdə sənayemizə lazım olan sənaye və potensialın yaradılması məqsədilə kiçikyaşlıların təhsilindən tutmuş qabaqcıl universitet tədqiqatlarına qədər geniş çeşidli təhsil proqramlarının maliyyələşdirilməsinə yardım göstərir.

İl ərzində BP həm təkliddə, həm də öz tərəfdaşları ilə birlikdə Azərbaycandakı təhsil təşəbbüslərinə 1 189 149 dollar vəsait ayırdı.

Azərbaycan neft və qaz təqaüd proqramı

BP və tərəfdaşları neft və qaz təqaüd proqramını 2002-ci ildən maliyyələşdirirlər. Bu proqram azərbaycanlı tələbələrə Türkiyə və Azərbaycan universitetlərində mühəndislik və yerşünaslıq elmləri sahəsində bakalavr və magistr təhsili almaq imkanı yaradır. 2013-cü ildə BP və tərəfdaşlarının verdiyi təqaüdü mülkiyyəti 708 680 dollardan çox oldu ki, buraya yeni təqaüddçülər üçün ayrılmış 94 800 dollar da daxil idi.

2013-cü ildə 25 nəfər bakalavr və yeddi nəfər magistr təhsili alan tələbəyə təqaüd verildi. İl ərzində 14 tələbə yay təcrübəsi, səkkiz tələbə isə məzunların işə götürülməsi proqramına qəbul edildi.

Layihələri İdarəetmə Məktəbi

Layihələri İdarəetmə Məktəbi (LİM) Azərbaycanın həm özəl, həm də dövlət sektorunda işləyən mütəxəssislər üçün qlobal səviyyədə tanınan müfəssəl bir proqram üzrə təhsil almaq imkanı yaratmaqda davam edir. LİM-in məqsədi ölkədə layihələri idarəetmə üzrə uzunmüddətli bacarıqların yaradılmasına kömək etməklə, proqram iştirakçıların bu sahədəki mövcud göstəricilərini sürətlə təkmilləşdirməkdir. Xəzər Universitetində yerləşən LİM-in kurikulumu həm Azərbaycan, həm də ingilis dilində təqdim olunur. Bu proqram layihə əsaslı təlim sahəsində aparıcı beynəlxalq şirkət olan "ESI International" tərəfindən həyata keçirilir.

BP və tərəfdaşları LİM-i 2010-cu ildə təsis ediblər. 2013-cü ildə proqramın ikinci buraxılışı keçirildi. Məzunlar dövlət və müxtəlif biznes sahələri, o cümlədən neft-qaz, layihələndirmə və tikinti, dənizçilik, geologiya, bank və maliyyə, təhsil və telekommunikasiya sektorlarını təmsil edirdi.

2013-cü ildə layihə genişləndirildi və dörd əlavə tələbə qrupunu əhatə etmək üçün büdcəsi artırıldı. Ümumilikdə, 2013-cü ildə LİM-də 47 özəl və dövlət təşkilatından 129 nəfər iştirak etdi. Onlardan 47 nəfəri Corc Vaşinqton Universitetinin magistr, 82 nəfəri isə dinləyici sertifikatına layiq görüldü.

2013-cü ildə Təhsil Nazirliyi Dövlət İnvestisiyaları üzrə Kadr Potensialının Gücləndirilməsi Layihəsi çərçivəsində müxtəlif nazirlik təmsilçilərindən ibarət 30 nəfərlik qrupa təlim keçmək üçün LİM-i seçdi.

Bütövlükdə LİM üzrə BP və tərəfdaşlarının maliyyə sərmayəsi 2013-cü ilə 2 milyon dolları keçdi ki, bunun da 350 000 dolları il ərzində xərcləndi. Layihə 2015-ci ilə qədər davam edəcək.

Qafqaz Universiteti layihəsi

BP 2013-cü ildə Azərbaycandakı yerli mütəxəssislərin və ümumilikdə işçi qüvvəsinin potensialının inkişaf etdirilməsinə dəstək vermək üçün davam edən layihənin bir hissəsi olaraq Bakıdakı Qafqaz Universitetində avadanlıqlarla tam təchiz edilmiş 11 laboratoriyanın açılışını etdi. Bu laboratoriyalardan BP-nin dəstəyi ilə 2011-ci ildə açılmış mexanika mühəndisliyi fakültəsinin tələbə və müəllimləri istifadə edəcəklər.

2013-cü ilin sonuna 89 tələbə universitetin mexanika mühəndisliyi, daha 104 tələbə isə kimya mühəndisliyi fakültəsinə qəbul edilib.

Solda: Layihələri İdarəetmə Məktəbi məzunlarının ikinci buraxılış mərasimi. Sağda: Qafqaz Universitetində yeni laboratoriyaların rəsmi açılışı.

▲ Tələbələr BP-nin geologiya üzrə yay təcrübə kursunda praktik təcrübə qazanırlar.

32

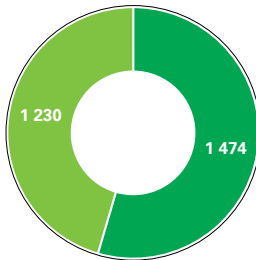
tələbə 2013-cü ildə BP və onun tərəfdaşlarının təsis etdiyi təqaüdlərdən faydalandı.

BP və tərəfdaşlarının Azərbaycanda sosial xərcləri*

(min dollar)

■ BP
■ Tərəfdaşlar

* Bu, BP-nin əməliyyatçısı olduğu layihələr çərçivəsində faktiki olaraq ödənilmiş rəqəmlərdir.

İndiyədək BP Qafqaz Universitetinə iki fakültə və 11-i 2013-cü ildə olmaqla 16 laboratoriyanın açılmasında kömək etmək üçün 2,5 milyon dollar sərmayə qoyub. Mütəxəssislərimiz müntəzəm keçirilən seminar və konfranslarda öz bilik və təcrübələrini paylaşmaqla, neft-qaz sənayesi haqqında təsəvvürlərini genişləndirmək üçün tələbələrə BP-nin müvafiq laboratoriyalarında olmaq imkanı yaratmaqla universitetin mühəndislik proqramlarına yardımlarını davam etdirirlər.

BP-nin xüsusi mükafat proqramı

2007-ci ildən BP neft və qaz ixtisasları üzrə təhsil alan tələbələrə xüsusi mükafatlar verir. 2013-cü ildə bir sıra Azərbaycan universitetlərinin, o cümlədən 2012-ci ildə proqramda iştirak etməmiş üç təhsil müəssisəsinin neft-qaz sahəsində ixtisaslaşan birinci və ikinci kurs tələbələri üçün mükafat proqramını davam etdirdik.

Mükafatlar Azərbaycan Neft Akademiyası, Qafqaz Universiteti, Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti, Bakı Dövlət Universiteti, Gəncə Dövlət Universiteti, Xəzər Universiteti, Milli Aviasiya Akademiyası və Azərbaycan Texniki Universitetinə yüksək balla qəbul olmuş 60 nəfər birinci kurs tələbəsinə verildi. Bu mükafat tələbələrə BP tərəfindən maliyyələşdirilən və ali təhsil alarkən qazanacaqları texniki bilikləri layiqincə tamamlayan 10 aylıq təlim kursu vasitəsilə texniki ingilis dili verdişlərini təkmilləşdirmək imkanı verəcək.

Biz, həmçinin əvvəlki ilin 27 mükafatçısı üçün ingilis dili kursunu daha bir il uzatdıq. Ümumilikdə, 2014-cü ilin əvvəlinə qədər bu təşəbbüs çərçivəsində 400 nəfərdən çox tələbəyə mükafat vermişik.

BP-nin tələbələr üçün geologiya üzrə yay təcrübə kursu

On ildən artıqdır ki, BP Azərbaycanda tələbə və məzunların sedimentologiya və struktur geologiya üzrə yay çöl-səhra təcrübəsinə sponsorluq edir. İştirakçılar Bakı, Abşeron və Xızı rayonlarına sahə səfərində olub və ya sedimentologiya və struktur geologiya üzrə kurslarda iştirak ediblər. 2013-cü ildə yerli və xarici universitetlərdən müraciət etmiş 87 ərizəçi arasından biliklərin qiymətləndirilməsi əsasında 22 tələbə seçildi. Kursu Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının və Miçiqan Universitetinin (ABŞ) nümayəndələri apardılar. 2013-cü ildə BP bu layihə üzrə 8 740 dollar vəsait xərclədi.

Azərbaycan Biznes Keys Müsabiqəsi

Azərbaycanın aparıcı universitetlərinin tələbələrindən ibarət komandalar bir-birləri ilə hər il keçirilən Azərbaycan Biznes Keys Müsabiqəsində yarışdılar, maliyyə və marketingdən tutmuş mühasibat, texnologiya və menecmentə qədər sahələri əhatə edən biznes fənləri üzrə biliklərindən istifadə edərək real həyatdan götürülmüş biznes məsələlərini həll etməyə çalışdılar. Komandalar öz həllərini Azərbaycandakı iri bizneslərin təmsilçilərindən ibarət münisflər heyətinə təqdim etdilər.

Azərbaycan Diplomatiya Akademiyasının akademik sponsoru olduğu buiki müsabiqəyə BP və digər sponsor sənaye təşkilatları kömək göstərdilər.

Arzular gerçək oldu

Ərtoğrul Musayev Bakıda yerləşən, elektrik və mexanika mühəndisliyi sahəsində xidmətlər göstərən "Absheron Engineering MMC" də işləyir. Satış və biznesin inkişafı üzrə menecer olaraq şirkəti təmsil edən qrupun üzvü kimi Ərtoğrul yerli şirkətlərin beynəlxalq standartlara cavab verməsinə, neft-qaz sənayesində xidmətlər göstərməyə hazır olmasına kömək göstərmək üçün nəzərdə tutulmuş Sahibkarlığın inkişafı və təlim proqramında (SİTP) iştirak etdi.

Ərtoğrulun şirkətdəki arzusu satış işlərindən layihə menecerliyinə yüksəlmək idi, lakin buna necə nail olacağını bilmirdi. Layihələri İdarəetmə Məktəbinin (LİM) SİTP iştirakçılarına göndərirdi elanını görəndə ərizə göndərmək qərarına gəldi. Sonra nə olduğunu Ərtoğrul belə izah edir:

"LİM-in fəaliyyətə başlaması mənim üçün əla fürsət oldu. Bu mənə imkan yaratdı ki, vaxt qrafikinə tutulması, xərclərə nəzarət, risklərin idarə edilməsi, layihəyə rəhbərlik və əlaqələri sahəsində öz bilik və bacarıqlarımı artırım.

LİM-dən məzun olandan sonra mənə şirkətimizin Azərbaycan və Xəzər regionundakı bir neçə kiçik və orta həcmli layihələrini idarə etmək tapşırıldı. Qürurla deyə bilərəm ki, o vaxtdan bəri layihəni idarəetmə qrupumuz bir sıra strateji layihələri uğurla həyata keçirib. Bu yaxınlarda tenderdə şirkətimizin tarixində ən böyük müqaviləni əldə etdik. BP AGT ilə imzalanmış bu müqavilə beş il ərzində Azərbaycan və Gürcüstanda istilik, ventilyasiya və havalandırma sistemlərinə texniki xidmət göstərilməsini əhatə edir və bu müqaviləni udduğumuzda mənim LİM-də əldə etdiyim ixtisas dərəcəsi əsas amillərdən biri olub.

Hazırda müqavilə üzrə təcridli bir layihə meneceri işləyir, mən ona kömək edəcəyəm. Düşünürəm ki, iri layihələrin meneceri olmaq arzum gerçəyə çevrilməyə yaxındır. Yaxın gələcəkdə həmin vəzifə mənə həvalə ediləcək, bu isə LİM-də qazandığım bilik və bacarıqları yeni işimə tətbiq etmək üçün daha böyük məsuliyyət və imkanlar deməkdir."

▲ Gənc geoloq klublarının üzvləri "Geo Pack" təlimi zamanı.

Müsabiqədə iştirak etmək üçün 16 universitetdən 80 komanda müraciət etmişdi, onlardan finalçı kimi 16 komanda seçildi. Müsəbiqəyə hazırlaşmaq üçün tələbələr biznes keys təhlili və strategiya hazırlamaq barədə beş həftəlik məşqlər və praktiki təlimlərdən keçdilər, final müsəbiqəsindən əvvəl tələbələr öz təqdimat bacarıqlarını məşq raundunda sınaqdan keçirdilər. Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin dörd tələbəsindən ibarət komanda müsəbiqənin qalibi oldu.

2013-cü ildə BP-nin təbliğat kitabçalarının xərclərini əhatə edən 6 373 dollar məbləğində etdiyi sponsorluqdan əlavə, şirkətin əməkdaşları müsəbiqəyə təlimçi, məşqçi və münəsf kimi öz vaxtlarını sərf etdilər.

Peşəkar Neft Cəmiyyətləri Mərkəzi

Azərbaycanda gənc neft-qaz mühəndislərinin və elmi cəmiyyətlərin inkişaf etdirilməsi məqsədi daşıyan Peşəkar Neft Cəmiyyətləri Mərkəzinə yardım edirik. 2013-cü ildə bu layihə tələbələrə geoloji və geofiziki işlər, eləcə də quyular mühəndisliyi sahəsində biliklərinin artırılması fəaliyyətlərini, habelə neft mühəndisliyinə həsr olunmuş dəyirmi masa və seminarı əhatə etdi. Layihənin ümumi büdcəsi 102 066 dollardır ki, 2013-cü ildə bunun 61 834 dolları xərcləndi.

"Geo Pack" layihəsi

Azərbaycanda daha çox məktəblinin gələcəkdə öz karyerasında geologiya, kimya, fizika və əlaqədar ixtisaslardan birini seçmələri üçün onlarda bu fənlərə aşağı siniflərdən maraq oyatmaq məqsədi daşıyan "Geo Pack" layihəsini dəstəkləməyə davam edirik. 2011-ci ildə Bakıda bu layihə üzrə gənc geoloqların pilot klubu yaradıldı, sonrakı il isə Sumqayıtda daha bir klub açıldı. Beş yenilikçi müəllimin rəhbərlik etdiyi bu klubların birlikdə

60-a yaxın üzvü var. Layihə, həmçinin 6-9-cu sinif müəllimlərinin istifadə etməsi üçün yerşünəslıq fənni üzrə yeni kurikulumlar hazırlayıb. 2013-cü il büdcəsi 53 522 dollar olan layihəni Müasir Təhsil və Tədrisə Yardım Mərkəzi həyata keçirir.

Xəzər Enerji Mərkəzi

2013-cü ildə Xəzər Enerji Mərkəzində 3 200-dən artıq qonaq olub. Bu mərkəzdə kompüter qrafikası vasitəsilə Xəzərin neft-qaz tarixi barədə məlumat verilir, o cümlədən regionun neft-qaz sənayesinin gələcəyi, BP-nin idarə etdiyi neft-qaz layihələrinin sosial-iqtisadi mənfəətləri sərgilənir. BP mərkəzdə diqqəti günəş, külək və biokütlə enerjisi layihələrinə cəlb edən yeni alternativ enerji sərgiləri hazırlamaq üçün ABŞ-dakı Hyuston Təbiət Elmləri Muzeyi ilə əməkdaşlıq edib.

İl ərzində mərkəzə gələnlərin 1 600-dən çoxu Azərbaycan hökuməti, bizimlə tərəfdaş şirkətlər, Bakıdakı xarici səfirliklər və ya fəaliyyətimizlə maraqlanan digər təşkilatların qonaqları olub. Digər 1 588 nəfər isə məktəbli və tələbələr olub.

Hesabat prosesi, rəy və təkliflər

Bu hesabatı hər il nəşr etməkdə məqsədimiz öncəki il Azərbaycanda gördüyümüz işlər və fəaliyyətlərimiz barədə tam və şəffaf hesabat vermək, əvvəlki hesabatlarla bağlı aldığımız rəy və təkliflərə cavab verməkdir.

▲ Keçirdiyimiz rəy və təklif görüşlərinin birində tələbələr "BP Azərbaycanda. Davamlı inkişaf haqqında hesabat 2012" barədə fikirlərini təqdim edirlər.

Bu, davamlı inkişaf haqqında BP-nin Azərbaycanda nəşr etdiyi sayca on birinci hesabatdır. Burada 2013-cü il ərzində Azərbaycanda həyata keçirdiyimiz fəaliyyətlər təsvir edilir, əvvəlki hesabatlar barədə aldığımız rəy və təkliflər əks etdirilir.

BP qrupunun auditorları olan "Ernst & Young" şirkəti məlumatların düzgünlüyünə şirkətdənəkar zamanət verib. Onların vəzifəsi bu hesabatda 2013-cü ildə Azərbaycandakı fəaliyyətlərimizlə bağlı əsas məsələlərin tarazlaşdırılması və dəqiq təqdimatını, verilmiş rəqəm və açıqlamaların düzgünlüyünü və sənədlərə əsaslandığını təmin etmək olub.

Rəylər

Əvvəlki nəşrlər kimi 2012-ci ilin davamlı inkişaf haqqında hesabatı da Azərbaycan və ingilis dillərində nəşr edildi və həm şirkət daxilində, həm də şirkətdən kənar çap variantında və veb-saytımız vasitəsilə geniş şəkildə yayıldı. Bütün maraqlı tərəflərə hesabatın bir nüsxəsi göndərildi və onlardan öz rəy və təkliflərini vermələri xahiş olundu. Biz, həmçinin kütləvi informasiya vasitələri, tələbələr və vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələri ilə birbaşa rəy sorğusu üçün üç görüş təşkil etdik. Ümumiyyətlə, onlardan aldığımız rəylər müsbət oldu.

Tələbələr

Bakı Dövlət Universiteti, Dövlət İdarəetmə Akademiyası, Dövlət İqtisadiyyat Universiteti, Xəzər Universiteti, Qafqaz Universiteti, Dövlət Neft Akademiyası və Azərbaycan Texniki Universitetinin tələbələri birgə rəy sorğusu görüşündə iştirak etdilər. Xəzər regionunda yeni texnologiyaların istifadəsi ilə yanaşı, işəgötürmə ilə bağlı məsələlər və BP-nin yay təcrübəsi proqramı bu qrupu daha çox maraqlandırdı. Tələbələr, həmçinin hesabatdakı məlumatların daha yaxşı çatdırılmasına, xüsusilə də hesabatda infoqrafika kimi yeni formatların istifadə olunmasını bəyəndilər. Onlar qeyri-texniki ixtisas

tələbələri üçün imkanlar barədə də daha ətraflı məlumat verməyi və konkret misalları çoxaltmaqla hesabatın məzmununu genişləndirməyi xahiş etdilər.

Kütləvi informasiya vasitələri

Media mənsuablarının rəyləri, əsasən, müsbət oldu və 2012-ci ilin hesabatı əvvəlki ildə olduğu kimi əhatəli və informativ hesab edildi. Təkliflər, əsasən, hesabatın "Əməliyyatlarımız" bölməsində daha geniş texniki təfərrüatların verilməsi ilə bağlı idi.

Vətəndaş cəmiyyəti

Vətəndaş cəmiyyətinin nümayəndələri rəyləri dinləmək üçün keçirdiyimiz görüşdə iştirak etdilər. Əsas təkliflərdən biri hesabatda daha çox müqayisəli rəqəmlər və qrafik təsvirlər daxil etmək idi. Bununla yanaşı, onlar strateji məqsədlərimiz və gələcək planlarımızla da maraqlandılar. Əlavə rəylər bizim layihələrimizi əhatə edən bəzi mənbələrlə ictimaiyyətin birbaşa tanış ola bilməsi üçün veb linklərdən daha çox istifadə etməklə bağlı idi.

Bizim cavabımız

Aldığımız rəylərə cavab olaraq biz bu hesabatın müxtəlif bölümlərinə gələcək planlarımız barədə daha çox məlumat daxil etdik. Statistik göstəricilərə illüstrasiya vermək üçün daha çox diaqramdan və infoqrafikadan istifadə etdik. Bundan əlavə, maraqlı tərəflərin təklif etdikləri kimi, hesabatda Xəzərdə ilk dəfə tətbiq olunmuş innovativ texnologiya barədə bir konkret misal daxil etdik. Hesabatdakı bir çox diaqramlar beşillik dövrü müqayisəli şəkildə əks etdirir.

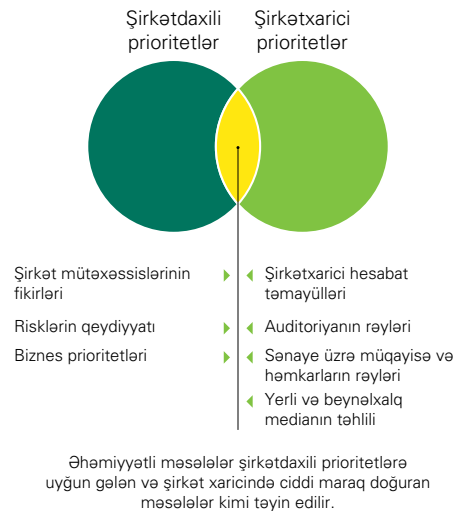
Statistik göstəriciləri əyanlaşdırmaq üçün əsas məqamları səhifələrin haşiyəsinə çıxardıq. Məzunlar üçün daha geniş imkanlar və bəzi yerli menecerlərin karyera yolu barədə bir neçə konkret misal verdik.

Bununla yanaşı, Azərbaycanda çəkdiyimiz xərclər, işəgötürmə və yay təcrübəsi praktikamız, əməyin təhlükəsizliyi və ətraf mühitin qorunması ilə bağlı icra göstəricilərimiz barədə məlumatları açıqlamaqda davam edirik.

Etik və məxfiliklə bağlı səbəblərə görə, həmçinin BP qrupunun siyasətinə uyğun olaraq, ayrı-ayrı işçilərimizə və ya podratçılarımıza ödənilən əmək haqlarının məbləği və kommersiya baxımından həssas məlumatları açıqlamırıq. BP qrupunun bütün dünyada gəlirləri və xərcləri üzrə ümumi məlumatı şirkətin 2013-cü il üçün illik hesabatında oxumaq olar.

Əgər bu hesabatla bağlı rəy və təklifləriniz olarsa, axırncı səhifədə verilmiş ünvan və telefonlar vasitəsilə bizimlə əlaqə saxlamağınızı xahiş edirik.

Əhəmiyyətlik dərəcəsinə necə təyin edirik

BP davamlı inkişaf barədə necə hesabat verir bp.com/sustainability

BP qrupunun maliyyə və əməliyyat göstəriciləri üzrə ümumi xülasə bp.com/summaryreview

Beşillik icra göstəriciləri^a

31 dekabr tarixində qurtaran il üçün

İstismar	2009	2010	2011	2012	2013
Hasil edilmiş karbohidrogenlərin ümumi həcmi (gündə min barel neft ekvivalenti) ^b	1 023	1 036	922	893	909

Maliyyə^c	2009	2010	2011	2012	2013
Əməliyyat məsrəfləri – sərf olunmuş ümumi məbləğ (milyon dollar)	1 174	831	1 206	1 360	1 542
Əsaslı məsrəflər – sərf olunmuş ümumi məbləğ (milyon dollar)	1 443	2 096	2 636	3 669	4 862

Əməyin təhlükəsizliyi	2009	2010	2011	2012	2013
Ölüm halları – əməkdaşlar	0	0	0	0	0
Ölüm halları – podratçılar	1	0	0	0	0
İş gününün itirilməsi hadisələri – işçi qüvvəsi	0	1	3	3	5
İş gününün itirilməsi hadisələrinin tezliyi – işçi qüvvəsi ^d	0	0,01	0,03	0,03	0,03
Qeydiyyatla alınan xəsarətlər – işçi qüvvəsi	21	15	21	20	40
Qeydiyyatla alınan xəsarətlərin tezliyi – işçi qüvvəsi	0,23	0,17	0,24	0,21	0,27
İşlənmiş saatlar – əməkdaşlar (milyon saat) ^e	5,04	5,37	5,80	5,55	13,47
İşlənmiş saatlar – podratçılar (milyon saat) ^f	12,58	12,60	11,74	13,49	16,49

Ətraf mühit	2009	2010	2011	2012	2013
Birbaşa karbon dioksid (CO ₂), ümumi ^g (min ton)	3 827,1	3 656,8	3 892,5	3 543,7	3 012,8
Dolayısı ilə karbon dioksid (CO ₂) ^h , ümumi (min ton)	0,4	0,5	0,6	0,6	0,6
Birbaşa metan (CH ₄), ümumi (min ton)	15,6	10,5	13,5	11,2	6,8
Birbaşa istixana qazı emissiyaları, ümumi (min ton CO ₂ ekvivalenti)	4 155,4	3 876,4	4 177,0	3 776,2	3 163,7
Məşəldə yandırılma (kəşfiyyat və hasilat), ümumi (ton)	574 922	423 265	589 717	475 910	256 423
Kükürd dioksid (SOx), ümumi (ton)	115	114	112	114	122
Azot oksidləri (NOx), ümumi (ton)	8 412	8 908	8 544	8 695	8 887
Qeyri-metan karbohidrogenlər, ümumi (ton)	2 816	2 398	2 787	2 540	1 505
Neft dağılmalarının sayı ⁱ	12	11	5	12	11
Dağılmış neftin həcmi (litrlər)	9 831	32 181	2 677	175 716	15 232
Yığılmamış neftin həcmi (litrlər)	1 039	392	0	156 794	643
Suya atılmalar – tərkibində sintetik əsaslı qazma məhlulu olan qazma şlamları (ton)	890	3 308	0	0	182

Əməkdaşlar	2009	2010	2011	2012	2013
Daimi əməkdaşların sayı	2 328	2 470	2 701	3 072	3 255
İxtisaslı işçilərin sayı	2 237	2 378	2 652	2 982	3 216
Yerli əməkdaşlar	1 889	2 067	2 272	2 530	2 722
Yerli əməkdaşlar (%)	84%	87%	86%	85%	85%
Əcnəbi əməkdaşlar	348	311	380	452	494
Azərbaycan vətəndaşları olan yüksək vəzifəli menecerlər	117	131	149	168	197

Sosial xərclər	2009	2010	2011	2012	2013
BP və tərəfdaşları üçün cəmi, ümumi (milyon dollar) ^k	3,4	4,8	3,1	4,5	2,7

^a Əgər başqa cür göstərlməyibse, icra göstəriciləri yalnız Azərbaycanda BP-ye aiddir.

^b Buraya Azəri-Çıraq-Dərinisulu Güneşli nefti, Şahdəniz qaz və kondensatı, həmçinin Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinə (ARDNŞ) çatdırılan səmt qazı daxildir.

^c BP AGT və onun tərəfdaşları.

^d Hər 200 000 iş saatına düşən sayla ifadə olunur.

^e Əməkdaşlar tərəfindən işlənmiş saatlar BP ilə iş müqaviləsi olan şəxslərin işlədiyi saatlar kimi təyin olunur. Bu tərif BP qrupunun tərifinə uyğundur.

^f Podratçılar tərəfindən işlənmiş saatlar bizim nəzarət sferamızda podratçıların işlədiyi saatlar kimi təyin olunur. Bu tərif BP qrupunun tərifinə uyğundur.

^g Ümumi rəqəmlər hasilatın pay bölgüsü sazişlərində (HPBS) iştirak edən bütün tərəfdaşların paylarının məcmusunu əks etdirir. Xalis rəqəmlər HPBS-də BP-nin iştirak payını göstərir.

^h Dolayısı ilə emissiyalar kənar mənbələrdən buxar, elektrik və istiliyin əməliyyatlar tərəfindən idxalı nəticəsində meydana gəlir.

ⁱ Birbaşa emissiyalar əməliyyatlardan hasil olan fiziki emissiyalardır.

^j Neft dağılmaları bir barelə (42 ABŞ qallonuna bərabər 159 litr) bərabər və ya daha böyük həcmdə hər hansı maye karbohidrogenin ikinci dərəcəli mühafizə qatına yaxud açıq ətraf mühitə sızması kimi təyin edilir.

^k Bu, BP-nin əməliyyatçı olduğu layihələr çərçivəsində faktiki olaraq ödənilmiş rəqəmdir.

Müstəqil əminlik bəyanatı

BP-nin Azərbaycanda həyata keçirdiyi davamlı inkişaf fəaliyyətlərinə dair məlumat, açıqlama və bəyanatların faktlara və izahlara əsaslandığı barədə BP rəhbərliyində əminlik yaratmaq məqsədi ilə biz BP-nin Azərbaycanda 2013-cü il üçün hazırladığı davamlı inkişaf haqqında hesabatı yoxlamışıq. Gördüyümüz işlərin əhatə dairəsi və gəldiyimiz nəticələrlə bu səhifədə tanış olmaq olar.

Müstəqil şirkətin BP rəhbərliyinə əminlik barədə təminat bəyanatı

“BP Azərbaycanda. Davamlı inkişaf haqqında hesabat 2013” (“Hesabat”) onun daxilindəki məlumatların toplanması və təqdim edilməsinə görə məsuliyyət daşıyan Azərbaycanda BP-nin rəhbərliyi tərəfindən hazırlanmışdır. Bizim məsuliyyətimiz BP rəhbərliyinin təlimatlarına uyğun olaraq Hesabat barədə məhdud əminlik öhdəliyini yerinə yetirməkdən ibarətdir.

Hər hansı digər bir məqsədə görə və ya hər hansı digər şəxs və ya təşkilat qarşısında heç bir məsuliyyət daşırıq. Hər hansı üçüncü tərəfin Hesabata nə dərəcədə etibar etməsinin məsuliyyəti tamamilə onun öz üzərinə düşür.

Gəldiyimiz nəticələr gördüyümüz hansı işlərə əsaslanır

Əminlik üzrə götürdüyümüz öhdəlik Beynəlxalq Mühəsiblər Federasiyasının Beynəlxalq ISAE3000^a Standartlarına uyğun olaraq planlaşdırılmış və həyata keçirilmişdir.

Hesabat aşağıdakı meyarlara görə qiymətləndirilmişdir:

- Hesabatın 2013-cü ildə media nümayəndələri tərəfindən BP-nin Azərbaycandakı fəaliyyətləri ilə əlaqədar qaldırdığı davamlı inkişafa dair əsas məsələləri, Azərbaycanda BP-nin mühüm davamlı inkişaf problemləri ilə bağlı özünün keçirdiyi yoxlama və seçilmiş daxili sənədləri əhatə edib-etməməsi.
- Hesabatda verilmiş davamlı inkişaf haqqında məlumatların BP-nin müvafiq rəhbərləri tərəfindən verilən izah və dəlillərə uyğun gəlib-gəlməməsi.
- Hesabatda verilmiş davamlı inkişaf haqqında məlumatların müvafiq biznes bölümü səviyyəsində qeydə alınmış məlumatlara uyğun gəlib-gəlməməsi.

Nəticələrə gəlmək üçün biz xülasəsi aşağıda sadalanan işləri həyata keçirmişik

- Azərbaycanda BP-nin 2013-cü ildə davamlı inkişafı bağlı fəaliyyətinə dair şirkətdənkenar kütləvi informasiya vasitələrinin hesabatlarını və şirkətdaxili sənədləri, o cümlədən maraqlı tərəflərlə görüşlərin nəticələri nəzərdən keçirmişik.
- Hesabatda əksini tapmalı əsas məsələlərin müəyyənləşdirilməsi üçün Azərbaycanda BP-nin nəzərdə tutduğu proseslərin nəticələrini nəzərdən keçirmişik.
- Hesabatda davamlı inkişaf üzrə verilmiş icra göstəriciləri və bəyanatlar haqqında məlumat və ya izahatları nəzərdən keçirmişik. Hesabatda əksini tapmış davamlı inkişaf üzrə göstəriciləri dəstəkləyən sənədləri yoxlayarkən ölkə və ya sahə səviyyəsində məlumatların toplanması, müqayisə edilməsi və onların necə əldə edilməsi proseslərini yoxlamamışıq.

Əminlik səviyyəsi

Dəlil toplama proseduralarımız məhdud əminlik səviyyəsi (ISAE3000-də təsbit edildiyi kimi) əldə etmək və nəticələri əsaslandırmaq üçün nəzərdə tutulmuşdur. Həyata keçirilmiş dəlil toplama proseduralarının səviyyəsi məqbul əminlik öhdəliyinin yerinə yetirilməsinə (məsələn, maliyyə audit) verilən tələblərlə müqayisədə aşağıdır və buna görə də, nisbətən aşağı səviyyəli əminlik təmin edilmişdir.

Gəldiyimiz nəticələr

Apardığımız yoxlamanın əhatə dairəsinə əsasən gəldiyimiz nəticələrin xülasəsi aşağıda verilmişdir

- Hesabat əsas məsələləri əhatə edirmi?
Mətbuatda və ya Azərbaycanda BP-nin özünün əhəmiyyət dərəcəsinin qiymətləndirilməsi prosesinin nəticəsi kimi qaldırılmış və bu Hesabata daxil edilməmiş davamlı inkişaf əlaqədar Azərbaycanda BP-yə aid hər hansı bir əsas məsələ bizə məlum deyil.
- Hesabatda Azərbaycanda BP-nin davamlı inkişaf üzrə icra göstəriciləri dəlil-sübut və ya izahatlarla təsdiqlənirmi?
Hesabatda BP rəhbərliyi tərəfindən Azərbaycanda BP-nin davamlı inkişaf üzrə həyata keçirdiyi fəaliyyətlərlə bağlı təqdim edilmiş təsdiq və məlumatlarda hər hansı bir qeyri-düzgün bəyanatın olması bizə məlum deyil.

Müstəqilliyimiz

“BP p.l.c.”-nin auditorları kimi “Ernst & Young”-dan Audit Təcrübələri Şurasının (“Auditing Practices Board”) Auditorlar üçün etik standartlarında müəyyənləşdirilmiş tələblərə riayət etmək tələb olunur. “Ernst & Young” şirkətinin müstəqillik strategiyaları firmalar, tərəfdaşlar və peşəkar işçilərə tətbiq olunur. Bu strategiyalar sifarişçilərimizə münasibətdə müstəqilliyə xələl gətirən və ya gətirə biləcəyi ehtimal olunan hər hansı maliyyə maraqlarını qadağan edir. Hər il işçi və tərəfdaşlardan şirkətin siyasətlərinə riayət etdiklərini təsdiq etmək tələb olunur.

Biz hər il, qadağan edilmiş xidmətlər də daxil olmaqla, müstəqilliyimizə və obyektivliyimizə xələl gətirə biləcək hər hansı hadisənin baş verib-vermədiyini BP-yə bildiririk. 2013-cü ildə heç bir belə hadisə və ya xidmət olmamışdır.

**Building a better
working world**

Ernst & Young LLP

London

7 may 2014

^aAuditlər və ya Tarixi Maliyyə Məlumatları üzrə Yoxlamalar İstisna olmaqla Əminlik Öhdəlikləri üçün Beynəlxalq Mühəsiblər Federasiyasının Beynəlxalq Standartı (ISAE3000).

Xəzər Enerji Mərkəzinə gəlin

Xəzər Enerji Mərkəzi (XEM) Bakının mərkəzindən 55 km məsafədə, Salyan şosesinin yaxınlığındakı Səngəçal neft və qaz terminalında yerləşir. Səfərlər pulsuzdur və bazar ertəsinə cüməyədək saat 10.00-dan 16.00-a qədər həyata keçirilir.

XEM-ə bütün səfərlər əvvəlcədən təşkil olunur. Məktəblilərin və universitet tələbələrinin səfərləri onların valideynləri və ya müəllimləri tərəfindən müşayiət olunur. Yaşlılar (16 və daha çox yaşlı) səfərdən qabaq adlarını və şəxsiyyət vəsiqələrinin nömrələrini təqdim etməlidirlər.

E-poçt: cec@bp.com
cec.az

İş üçün müraciət edin

Veb-saytımızın Karyera bölməsinə baş çəkin:
bp.com/xezer/karyera

Orada texniklərin işə götürülməsi proqramı, məzun və təcrübəçilərin işə götürülməsi proqramı və Azərbaycanda BP-nin təcrübəli peşəkarlar üçün iş elanları haqqında məlumat ala bilərsiniz.

Qeyd: Məzun və təcrübəçilərin işə götürülməsi kampaniyası adətən oktyabr ayında başlanır və bu barədə yerli mediada elan verilir.

Müqavilə bağlayın

Biznes E-mərkəzinə, inkişaf layihələrimiz və tədarük sistemimizin necə işlədiyi barədə məlumatların yerləşdirildiyi veb-portalımıza daxil olun:

ecbaku.com

Şikayət, sizi narahat edən məsələ və sorğularınızı göndərin

Öz şikayətlərinizi, sizi narahat edən məsələləri və ya digər məlumatlarla bağlı sorğularınızı, zəhmət olmasa, icmalarla əlaqə üzrə məsul şəxslərə çatdırın:

Qaradağ, Abşeron, Hacıqabul, Ağsu, Kürdəmir, Ucar
+994 (0)55 225 0251/225 0245

Ağdaş, Yevlax, Goranboy, Samux
+994 (0)55 225 0257/225 0254

Şəmkir, Tovuz, Ağstafa
+994 (0)55 250 5831/225 0260

İctimai informasiya mərkəzlərinin nömrələri:

Kürdəmir +994 (0)145 505 45

Yevlax +994 (0)166 658 84

Şəmkir +994 (0)22 305 4658

Təhlükəsizliklə əlaqədar şikayət və narahatlıqlarla bağlı lütfən 114 nömrəsinə zəng edin.

Problemlə məsələləri qaldırın və məsləhət istəyin

24 saat fəaliyyət göstərən "OpenTalk" un telefon nömrələrindən istifadə edin:

Onlayn forma: opentalkweb.com

Azərbaycan: +994 (0)12 599 3888

Beynəlxalq xətt: +1 704 540 2242

Faks: +1 704 556 0732

Məktub: BP OpenTalk, 13950 Ballantyne Corporate Place, PMB 3767, Charlotte, NC 28277, USA.

İcma proqramı qrantı üçün müraciət edin

İcma proqramı qrantları ilə bağlı veb-saytımızda daha geniş məlumat alın: bp.com/xezer

Bizimlə növbəti ünvanla da əlaqə saxlaya bilərsiniz:
cdi@bp.com

Sizin rəyiniz bizim üçün əhəmiyyətlidir.

Qeyd və təkliflərinizi onlayn göndərə bilərsiniz:
bp.com/caspian/contactus

Həmçinin
+994 (0)12 599 3000
nömrəli telefonla zəng vura

və ya bizə yazı bilərsiniz:
Şəffaflıq və ictimaiyyətə hesabatların verilməsi qrupu, BP AGT regionu, BP Xəzər Mərkəzi, 14-cü mərtəbə, Neftçilər prospekti, 153, Bakı, AZ1010, Azərbaycan.

Minnetdarlıqlar

Dizayn "Maxmedia MMC"
Çap "Max Offset" nəşriyyat evi
Foto-şəkillər Şahin Abasəliyev,
Samir Aslanov,
Mehmet Binay,
Məcid Əliyev,
Çingiz Səmədzadə

Kağız

Bu hesabat yenidən emal olunmuş kağız üzərində çap olunub. Bu kağıza müstəqil yoxlama tərəfindən Meşə işləri üzrə İdarəçilər Şurasının (FSC) qaydalarına uyğun şəhadətnamə verilib.

© BP p.l.c. 2014